

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI**

**ÖZGÜNLÜĞÜN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ,
DUYGUSAL ZEKA VE EMPATİ İLE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TUĞBA NUR KUMRU

İSTANBUL, 2021

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI**

**ÖZGÜNLÜĞÜN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ,
DUYGUSAL ZEKA VE EMPATİ İLE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TUĞBA NUR KUMRU
(180131015)**

**Danışman
(Doç. Dr. Gaye Saltukoğlu)**

İSTANBUL, 2021

25/ 06/2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Psikoloji Anabilim Dalı'nda 180131015 numaralı Tuğba Nur KUMRU'nun hazırladığı "Klinik Olmayan Grupta Özgünlüğün Yordayıcıları Olarak Kişilik Özellikleri, Duygusal Zeka ve Empatinin İncelenmesi " konulu Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 25/06/2021 Cuma günü saat 12 :00 'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** karar verilmiştir.

Düzeltilme verilmesi halinde:

Adı geçen öğrencinin Tez Savunma Sınavı .../.../20... tarihinde, saat ..... da yapılacaktır.

Tez Adı Değişikliği Yapılması Halinde: Tez adının "Özgünlüğün Kişilik Özellikleri, Duygusal Zeka ve Empati ile İncelenmesi" şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Jüri Üyesi	Tarih	İmza
(Danışman) Doç. Dr. Gaye SALTUKOĞLU	25/ 06/2021	KABUL
Dr. Öğr. Üyesi Melek ASTAR	25/06/2021	KABUL
Dr. Öğr. Üyesi Güliz KOLBURAN	25/06/2021	KABUL
(İkinci Danışman) *.....	.../ .../20...	.....
*.....	.../ .../20...	.....

*2. Danışman varsa doldurulacak

BEYAN/ ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağılı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Tuğba Nur Kumru

İmza

TEŐEKKÜR

Hayallerimi destekleyen kıymetli aileme, annem Beyhan Kumru 'ya ve babam Ercan Kumru 'ya sonsuz sevgi ve teşekkürlerimle..

Tuğba Nur Kumru

İmza

ÖZGÜNLÜĞÜN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, DUYGUSAL ZEKA VE EMPATİ İLE İNCELENMESİ

Tuğba Nur Kumru

ÖZET

Bu tez çalışmasının amacı cinsiyet, yaş, gelir durumu, eğitim seviyesi, çalışma durumu algılanan anne/baba ve bakımveren tutumları gibi sosyodemografik değişkenler ile yetişkin bireylerin mevcut zaman diliminde herhangi bir psikolojik yardım almamaları göz önünde bulundurularak kişilik özellikleri, duygusal zeka ve empati düzeylerinin özgünlüğe etkilerinin incelenmesidir. Çalışma grubunu 18-71 yaş arasındaki 206 kadın ve 260 erkek birey oluşturmaktadır. Uygulamada Demografik Bilgi Formu, Büyük Beş-50 Kişilik Ölçeği, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği, Baron Empati Ölçeği ve Özgünlük Ölçeği kullanılmıştır. Veriler anket formu aracılığıyla online ve yüz yüze yapılan uygulamalar ile toplanmıştır. Özgünlüğün yordayıcılarının belirlenmesi için SPSS 21.0 paket programı kullanılmış, değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Korelasyon Analizi ve Stepwise yöntemi ile Çoklu Doğrusal Regresyon Modelleri oluşturulmuştur. Analiz sonuçlarına göre Özgünlük Ölçeği alt boyutları olan Farkındalık, Yansızlık, Özgün Davranış ve İlişkisel Özgünlükte genel olarak beş faktör kişilik özelliklerinin, duygusal zeka ve empatinin etkili olduğu ve sosyodemografik değişkenlerin özgünlük üzerindeki etkileri farklılaştırdığı gözlenmiştir. Analiz sonuçları literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Özgünlük, Kişilik, Empati, Duygusal Zeka*

EXAMINATION OF AUTHENTICITY WITH PERSONAL CHARACTERISTICS, EMOTIONAL INTELLIGENCE AND EMPATHY

Tuğba Nur Kumru

ABSTRACT

The aim of this thesis study is to determine the effects of personality characteristics, emotional intelligence and empathy levels on authenticity by considering sociodemographic variables such as gender, age, average income, education level, working status along with perceived mother/father and caregiver attitudes, also it view of the fact that adult individuals do not receive any psychological help in the current time period. The study group consists of 206 female and 260 male individuals in between the ages of 18-71. In the application, Demographic Information Form, Big Five-50 Personality Test, Schutte Emotional Intelligence Scale, Baron Empathy Test and Authenticity Scale are used. Data were collected through online and face-to-face applications through a questionnaire. SPSS 21.0 package program is used to determine the predictors of authenticity, also Multiple Linear Regression Models are developed by using Correlation Analysis and Stepwise method to examine the correlation between variables.

According to the results of the analysis, it is observed that the Awareness, Unbiased Processing, Authentic Behavior and Relational Authenticity in the which are sub-dimensions of the Authenticity Scale, are effective on general five-factor personality traits, emotional intelligence and empathy also sociodemographic variables can differentiate the effects on originality.

Analysis results are discussed within the framework of the literature.

Key Words: *Authenticity, Personality, Empathy, Emotional Intelligence*

ÖNSÖZ

Olduğu gibi kabul gören ve kendi olmaktan kaçınmayan bireyin hayatını ve ilişkilerini şekillendiren kişilik özelliklerinin incelendiği bu çalışma özgünlüğün önemini anlamak açısından önemlidir.

Değerli hocalarım Doç. Dr. Gaye Saltukoğlu'na ve tüm anlayışı, ilgisi ve sabrıyla sonsuz desteğini hissettiğim Dr. Öğr. Üyesi Melek Astar'a, hayat yolculuğumu anlamlandırma çabama ışık tutan hocam Şirin Atçeken'e, her daim yanımda olan kıymetli arkadaşlarıma teşekkürlerimle.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	vii
TABLO LİSTESİ	x
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
1. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	3
1.1. ÖZGÜNLÜK.....	3
1.2. KİŞİLİK.....	10
1.2.1. Kişiliğin Tanımı.....	10
1.2.2. Kişilik Kuramları.....	11
1.2.2.1. Psikanalitik Yaklaşım	11
1.2.2.2. Davranışçı ve Bilişsel Yaklaşım	11
1.2.2.2. Ayırıcı Özellik Yaklaşımı	11
1.2.3. Beş Faktör Kişilik Modeli	15
1.2.3.1. Dışadönüklük Faktörü.....	15
1.2.3.2. Uyumluluk Faktörü.....	16
1.2.3.3. Duygusal Dengelilik Faktörü.....	16
1.2.3.4. Zeka/Hayal Gücü Faktörü.....	17
1.2.3.5. Sorumluluk Faktörü	17
1.3. DUYGUSAL ZEKA	18
1.3.1. Zeka.....	18
1.3.2. Duygusal Zeka.....	20
1.4. EMPATİ	25
1.4.1. Empatinin Tanımı.....	25

1.4.1. Biyolojik Açıdan Empati	28
1.4.2. Empatinin Gelişimi	28
1.4.3. Aile ve Empati	29
1.5. AMAÇ	30
İKİNCİ BÖLÜM	31
2. YÖNTEM	31
2.1. KATILIMCILAR	31
2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	31
2.2.1. Sosyodemografik Form	31
2.2.2. Büyük Beş-50 Kişilik Ölçeği	31
2.2.3. Schutte Duygusal Zeka Ölçeği	32
2.2.4. Baron Empati Ölçeği	32
2.2.5. Özgünlük Ölçeği	32
2.3. UYGULAMA	33
2.4. VERİLERİN ANALİZİ	33
2.5. SONUÇLAR	34
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	92
3. TARTIŞMA	92
SONUÇ VE ÖNERİLER	97
KAYNAKÇA	98

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Sosyodemografik Değişkenlerin Sayı ve Yüzde Açısından Dağılımı	34
Tablo 2 : Yaş Değişkeni Betimleyici İstatistik Tablosu.....	35
Tablo 3 : Ölçeklerin Güvenirlik Analizi Sonuçları	35
Tablo 4 : Kullanılan Ölçeklerin Alt Boyut ve Genel Toplam Puanlarının Betimleyici İstatistik Değerleri.....	36
Tablo 5 : Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları Toplam Puanları ile Diğer Ölçekler Arası Korelasyon Katsayıları.....	37
Tablo 6 : Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları.....	39
Tablo 7 : Cinsiyete Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları.....	43
Tablo 8 : Medeni Duruma Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları.....	48
Tablo 9 : Eğitim Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları	53
Tablo 10 : Anne/Bakım Veren Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve	

Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi
Sonuçları.....63

Tablo 11 : Baba/Bakım Veren Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut
Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve
Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi
Sonuçları.....77

KISALTMALAR

ÖÖ	Özgünlük Ölçeği
BF-50	Büyük 50 Kişilik Ölçeği

GİRİŞ

Temel ifade şekliyle özgünlük gerçek, doğru ve orijinal olandır (Bradford, 2019). Özgünlük kişinin değerler, düşünceler, duygular ve inançlar gibi kişisel deneyimlere sahip olması ve gerçekte düşündüklerini, inandıklarını ifade ederek gerçek benliğine uygun davranmasıdır (Gardner, Avolio, Luthans, May ve Walumbwa, 2005). Özgün bireylerin kendilerini tanıyarak oldukları gibi davranmaları ve diğerlerinin etkisinde olmadan yaşamaları beklenmektedir (Aydın, 2018).

Kişiliğin tanımında özgünlük ve sürekliliğin kavram olarak bireylerin diğerlerinden farklı ve devamlı olan davranışlarını nitelendirmek için kullanıldığı görülmektedir (Tekin, Turan, Özmen, Turhan ve Kökçü, 2012). Kişiliğin modern teorilerine dair bir görüş insanları istikrarlı davranış eğiliminde görürken diğer görüşe göre insanlar kendilerini ifade etme ve özgünlük mücadelesindedir (Sheldon, Ryan, Rawsthorne ve Ilardi, 1997). Yapılan çalışmalarda özgün davranış keyifli olma hali ve benlik saygısı ile ilişkili olarak ifade edilmiştir (Harter, Marold, Whitesell ve Cobbs, 1996). Özgünlüğün bireyin temel değerlerine ve motivasyonuna uygun davranması olarak tanımı yapılmaktadır. İş hayatında özgünlüğün motivasyonu ve iş memnuniyetini arttırdığı yapılan performans çalışmaları ile bilinmektedir. Dışadönük, uyumlu ve vicdani davranışlar göstermek, gücü deneyimlemek, iyi oluş haline sahip olmak, değerlerine uygun hareket etmek özgünlüğün faktörleri olarak belirtilmektedir (Hewlin, Karelaia, Kouchaki ve Sedikides, 2020)

Kişinin yakın ilişkilerinde gerçek benliğinin niteliklerini açığa çıkarması süreci ile empati sağlanmaktadır (Bradford, 2019). Uzun süreli ve tatmin edici ilişkilerde kişilik değişkenlerinin yanı sıra güvenli bağlanma, empati, duygusal zeka ve özgünlüğün yer aldığı bilinmektedir. Kişinin iç dünyası ile davranışı arasında uyumsuzluğun olması kendisini sahte olarak algılamasına, anksiyete ve depresyon belirtilerine neden olabilir (Josephs, Warach, Goldin, Jonason, Gorman, Masroor ve

Lebron, 2019). Özgün bireylerin psikopatoloji kaynaklı yaşadıkları semptom yoğunluklarının diğer bireylerin semptom yoğunluklarına kıyasla daha az olduğu bilinmektedir. Ayrıca algılanan özgünlük insanların umutlarını sürdürmelerine yardımcı olmakta ve bu durum da psikolojik dayanıklılığın önemli bir öngörücüsü olarak sayılmaktadır (Maffly-Kipp, Kim, Schlegel, Vess ve Hicks, 2020).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1. ÖZGÜNLÜK

Özgünlük kelimesinin kökenleri Yunanca “*authentikos*” ve Latince “*authenticus*” kelimelerine dayanmaktadır ve gerçeğe uygun, sahte olmayan manasında kullanılmaktadır (Yaşın, Zulfugarova, Uysal ve Doumbia, 2017).

Özgünlük bir kavram olarak incelendiğinde aslının Yunan felsefesine kadar uzandığı görülmektedir. Özgünlük kavramını ilk çağ düşünürleri kendi felsefe anlayışlarına göre vurgulamıştır. Örneğin, Mevlana Celaleddin Rumi, “*Ya olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol*” sözü ile kişinin kendi gerçeklik arayışı ve özünü bulma gayretinin öneminden bahsetmiştir (Aydoğan, Özbay ve Büyüköztürk, 2017). 17. Yüzyıl düşünürlerinden Descartes tarafından tüm bilgilerimiz içindeki “*ben bilgisi*” mutlak bilgi olarak öne sürülmüştür. Descartes ünlü argümanı olan “*Cogito, Ergo Sum: Düşünüyorum, o halde varım*” öne sürerken kendimiz ile ilgili bilgimizin sahip olunan ilk ve kesin bilgi olduğunu belirtmiştir. Bu bilgiyi açıklık ve farklılık açısından diğer bilgilerin de ölçütü haline getirmiştir (Yalçın, 2011). Sartre ise özgünlük kavramını yapılan seçimler ve davranış sorumluluğunun üstlenilmesiyle ilişkilendirerek aktarmıştır (Aydoğan, Özbay ve Büyüköztürk, 2017). Hristiyan düşünür Augustine ise özgün bir yaşam için “*kendi içine dönüş*” tavsiyesini vermiştir (Varga, 2014). Mahatma Gandhi, özgünlüğü mutluluğa ulaşan bir yol olarak kabul etmiştir (Zheng, Sun, Huang ve Zou, 2019). Amerikalı düşünür Ralph Waldo Emerson “*Sürekli sizi başka bir şey yapmaya çalışan bir dünyada kendin olmak en büyük başarıdır*” sözü ile özgünlüğe değinmiştir (Zhang, Chen, Tomova, Bilgin, Chai, Ramis, Shaban-Azad, Razavi, Nutankumar ve Manukyan, 2019). Özgünlük, felsefe de olduğu gibi edebiyatta da çok tartışılmıştır. Örneğin Shakespeare ünlü eseri Hamlet’te “*Her şeyden önce kendi kendinle doğru ol*” sonesi ile özgünlüğe dair atıfta bulunmuştur (Zheng ve ark., 2019). 1946 Nobel Edebiyat Ödülü’nün sahibi Hermann

Hesse ise “*Sadece kendimden gelen ipuçlarıyla uyum içinde olmak istedim. Bu neden bu kadar zordu?*” sözleri ile ifade etmiştir (Kim, Chen, Davis, Hicks ve Schlegel, 2018). Kierkegaard ise bireylerin özgünlük ile mücadele ettiğine değinerek özgün bir şekilde hareket etmeyi günlük bir başarı olarak yorumlamıştır (Ryan ve Ryan, 2019). Kernis ve Goldman’a (2006) göre, özgünlük bir kavram olarak ilk kez Heidegger tarafından dile getirilmiştir. Heidegger, kendiliği özgün ve özgün olmayan kendilik olmak üzere iki kısımda ele almıştır. Ahlaki normların, toplumsal kabulün ve geleneklerin çerçevesinde belirli dış etkenler ile oluşarak derine inemeyen kendiliği özgün olmama ile ilişkilendirmiştir. Özgün kendiliği ise bireye özgü olan varoluş olarak yorumlamıştır (Çifteci, 2018). Heidegger ayrıca özgün olmamayı “*herkes bir başkasıdır ve kimse kendi değil*” sözüyle ifade ederken özgün olmayı ise gerçek bir kişilik oluşturarak bunu sürdürmek olarak belirtmektedir (Bradford, 2019; Heidegger, 2004). Bireyin bir organizma olarak kendisini gerçekleştirmeye yönelik içsel bir eğilime sahip olması ve tam işlevsel özellik göstermesi özgünlük kavramı olarak hümanist psikolojinin öncüleri tarafından da ele alınmaktadır (Rogers, 1959). Kimlik arayışı aslında bireyin kendine dair özgün değerleri arama sürecidir. Yetişkin bireylerin psikolojik açıdan sağlıklı olması kendini gerçekleştirme, duygusal olgunluk, bireyselleşme, üretken olma, özgünlük, insanlık gibi çeşitli ifadelerle adlandırılmaktadır (Maslow, 1968). Maslow’un “*kendini gerçekleştirme*” ve Rogers’ın “*tam olarak işleyen kişi*” gibi insancıl bakış açılarından beslenen trait perspektifleri, özgünlüğü kendine uygun davranışa yönelik bir eğilim olarak tanımlamaktadır. Maslow’un diğer bir ifadesiyle “*özgünlük, sahteliğin sıfır noktasına doğru azaltılmasıdır.*” Ericson gibi hümanist geleneğin kuramcıları ise duyguları özgünlük deneyiminin merkezi olarak savunmuştur. Benlik kavramı, bilişsel bir değerlendirmenin sonucundan çok hissedilen bir deneyim olarak ifade edildiği gibi duygu, düşünce, davranış, algı süreçleri ile bireyin çevre ve yaşam deneyimlerinin etkileşimi altında olduğu da belirtilmiştir (Balıkcıoğlu, 2016; Lenton, Bruder, Slabu ve Sedikides, 2013). Kişiler arası ilişkilerde özgün benlik anlayışının mevcut olması gerekir. Bu anlayıştaki bireyler kendilerini oldukları gibi ifade etmektedir ve davranışlarında tutarlılık gözlenmektedir. Bu yol ile kendilerini diğerlerine anlatırken özgünlüklerini doğrulamak için çaba harcamaktadırlar (Kapıkıran, 2015). İçinde bulunulan durumun davranışlar ile tutarlılığı söz konusu ise gerçek benlik ortaya

çıkılmaktadır. Kişinin gerçek benliğini ise gizli duyguları veya açık davranışları ile oluşturduğu bilinmektedir (Gillath, Sesko, Shaver ve Chun, 2010). Gerçek benliğin ve özgünlüğün korunmasının sahte benliklerden uzak durmayı gerektirdiğine dair bir anlayış vardır (Feldman ve Hazlett, 2013). Rogers, gerçek benliğin belirgin olarak ideal benlik veya olası benliklerden kavramsal olarak farklılığını aktarmıştır (Bargh, McKenna ve Fitzsimons, 2002). Psikodinamik perspektiften bakıldığında ise gerçek benliğin sahte benlik tarafından gizlenen bir potansiyel olarak görüldüğü dikkat çekmektedir. Gerçek benlik, özgün ve yaratıcı olarak ifade edilirken sahte benliğin ise gerçek benlik için savunma mekanizması rolünde olduğu ifade edilmiştir. Anneler bebeklerinin ihtiyaçlarını algılayarak bu ihtiyaçları o anda karşılırsa bebek gerçek benliğini sakınmadan ortaya çıkarır. Dolaylı olarak anne bebeğe gerçek benliğini ortaya çıkarması için fırsat sunmaktadır. Çocukluk dönemlerinde dışsal etkilerin fazla içselleştirilmesi nedeniyle yetişkinlikte bireyin kendisine yabancılaşma hissi artmaktadır. Bu durumun bireylerde psikopatolojiye neden olabileceği ve bu nedenle gerçek benliğin dışsal etkilerin altında kalmaması gerektiği ifade edilmektedir. Birey kendisini ve ilişkili olduğu nesnelere gerçek hissederse yaşamı anlamlı olabilir. Gerçek kendiliğin ifade edilme aşaması psikanaliz tedavisi sürecinde hedeflenen durumdur (Habib, 2011; Sarısoy, 2016). Pozitif psikoloji ise nitelikli kişilerin mutlu bir yaşam elde etmesini özgünlük kavramıyla ilişkilendirmektedir (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000). Sartre ve Yalom gibi varoluşçular da belirgin şekilde bireyin özgün olmayı seçmedeki rolüne odaklanmışlardır bununla birlikte, özgünlüğün bir sosyal psikoloji konusu olduğu da açık olarak ifade edilmektedir. Bireylerin özgünlük konusunda farklı engellerle karşı karşıya olduğu belirtilmiştir. Özellikle “gerçek benliğin” olumsuz yargılanacağı veya kabul edilmeyeceği durumlarda birey olduğu kişiyi şeffaf bir şekilde yansıttığında sosyal açıdan olumsuz sonuçlara maruz kalabilir (Ryan ve Ryan, 2019). Diğer kişilerin tesirinde olmadan bireyin kendi yorum ve seçimleri doğrultusunda bağımsızca bir yaşam tarzı oluşturması ve buna göre davranması özgünlüğün farklı bir şekilde yorumlanmasıdır (Aydoğan, Özbay ve Büyüköztürk, 2017). Kişilerarası, kurumsal ve hatta kültürel seviyedeki sosyal bağlamlar özgünlüğü destekleyebilir veya zayıflatabilir bu durum özgünlüğün sosyal bir mesele olduğunu da vurgulamaktadır (Ryan ve Ryan, 2019). Öz belirleme kuramı açısından özgünlük kavramı bireylerin eylem başlatabilmesi ve eylemlerini

düzenleyebilmesi olarak ele alınmaktadır (Deci, Connell ve Ryan, 1989). Öz belirleme kuramının daha önemli bir katkısını, özgünlüğün yalnızca soyut bir potansiyel değil, çeşitli sosyal koşullar ile desteklenebilen veya engellenebilen bir insan kapasitesi olduğu belirtilmektedir (Ryan ve Ryan, 2019). Özgünlüğün psikolojik gelişmeye dayalı olduğu, aynı zamanda uyumluluk, dışadönüklük, açıklık ile ilgili olduğu belirtilmektedir (Wood, Linley, Maltby, Baliousis ve Joseph, 2008). Beş faktör kişilik özelliklerinin farklı sosyal roller için incelendiği bir araştırmada katılımcıların kendilerini daha özgün hissettiği rollerde açıklık, dışadönüklük, nazik ve vicdanlı olma özellikleri daha fazla görülürken nevrozizm daha az görülmektedir. Öğrenci ve çalışan rollerinde ise özgünlüğün daha az hissedildiğini bildirmişlerdir (Sheldon, Ryan, Rawsthorne ve Ilardi, 1997).

Özgünlük ile kişinin kendine değer vermesi, ilişkilerinden tatmin olması, farkındalık sahibi olması arasında bağlantı bulunmaktadır (İmamoğlu, Günaydın ve Selçuk, 2011). Öz şefkatin özgünlüğe dair duyguları desteklediği görülmektedir (Neff, 2003). Olumsuz değerlendirilmekten korkan ve başkalarının eleştirilerine karşı hassas olan insanlar olumsuz sosyal sonuçlardan kaçınmaktadırlar. Bu tür kişiler çoğu zaman onaylanmama riski taşıyan duygu, düşünce ve davranışlarını ılımlaştırma veya sınırlandırma eğiliminde bulunarak özgünlüğe engel olurlar. Öz şefkatin getirdiği nezaket ve yargılayıcı olmayan tutum merhametli insanları zor deneyimlere karşı olumlu bir tutumla yaklaşır. Öz şefkatin olumsuz değerlendirme konusundaki korkuları azaltarak iyimserliği arttırdığı bu sayede özgünlüğün arttığı araştırmalar ile desteklenmektedir. Kişisel ve kültürel “kendin ol” öğütleri insanların yaşamları boyunca verdikleri ve aldıkları tavsiyelerden biri olarak özgünlüğün önemini ortaya koymaktadır ve öz şefkat bunun araçlarından biridir (Zhang ve ark., 2019). Özgün ve bilinçli farkındalığa sahip olan bireyler ise kendileriyle ilgili negatif bilgilerle karşı karşıya kaldıklarında düşük savunmacı tutum sergilemektedirler. Bu bireyler olayların farkındalığına sahiptir olayları kabul ederek geçmiş deneyimlerini sözlü olarak daha fazla ifade ederler. Özgünlük ve bilinçli farkındalık yapıları farkındalık ve tarafsız işleme gibi ortak tanımlayıcı terminolojiyi paylaşırsa da önemli şekillerde farklılık göstermektedir. Bilinçli farkındalık kişinin anlık edindiği deneyime ilişkin farkındalığı ve dikkati iken, özgünlükte ki farkındalık kişinin kendine özgü yönleri, arzuları ve

duyguları hakkındaki farkındalığıdır (Lakey, Kernis, Heppner, Lance, 2007). Bazı araştırmalar ile özgünlük ve iyi oluş hali arasındaki ilişki hesaplanarak bilinçli farkındalığın rolü kanıtlanmıştır (Zheng ve ark., 2019).

Benlik ile ilgili süreçlerde tutarlı ve samimi olunması özgünlüğe işaret etmektedir (Bovens, 1999). İnsanların önem verdiği bir konu da özgünlük doğrultusunda kişinin kendisine dürüst davranmasıdır (İmamoğlu, Günaydın ve Selçuk, 2011). Diğer kişilerin tesirinde olmadan bireyin kendi yorum ve seçimleri doğrultusunda bağımsızca bir yaşam tarzı oluşturması ve buna göre davranması özgünlüğün farklı bir şekilde yorumlanmasıdır (Aydoğan, Özbay, Büyüköztürk, 2017).

Çok unsurlu özgünlük modeli kapsamında özgünlüğün tanımı bireyin günlük girişimlerinde gerçek benliğini engellenmeden devam ettirebilme yetisi olarak gösterilmiştir. Modele göre özgünlük birbiriyle bağlantılı olan yansızlık, farkındalık, ilişkiel özgünlük ve özgün davranış olarak adlandırılan dört boyuttan oluşmaktadır (Kernis ve Goldman, 2006).

Özgünlüğün farkındalık boyutu bireyin kendisinin motivasyonlarını, hislerini, arzularını ve kendi ile alakalı bilişlerini bilmesi hali olarak tanımlanmaktadır. Bireyin kutupsal özelliklerinin farkında olması ise onun tutarsızlığını göstermemektedir. Kısacası bireyin kendisiyle çelişen bakış açısını kabul etmesi farkındalık boyutuna dahil edilmektedir. Farkındalık boyutunda kişinin kendisiyle bütünleşmesi ve kendini kabul etmesi önemli olarak kabul edilmektedir (Kernis ve Goldman, 2006).

Özgünlüğün yansızlık kavramı ise bireyin kendisine dair bilgileri yansız işlemesi olarak tanımlanmaktadır. Bu boyut kişinin olumlu ve olumsuz yönlerine, duygularına, diğer içsel deneyimlerine dair nesnel olmasını içermektedir (Kernis ve Goldman, 2006). Yansızlık dolaylı olarak kendine yontucu yanlılık durumundan uzak olmaktır. Bireyin benliği ile ilgili gerçekçi bir bakış açısına sahip olması olumlu görünen fakat doğru olmayan benlik algısından daha sağlıklı görünmektedir (İmamoğlu, Günaydın ve Selçuk, 2011). Benlik bilgilerini tarafsız işleyen bireylerin kendilerine karşı sert ve eleştirel tutum içinde olmak yerine öz şefkat yaklaşımını benimseyerek hareket ettikleri görülmektedir (Neff, 2003).

Özgünlüğün bir diğer boyutu özgün davranış ise bireyin diğerlerini hoşnut etme çabası, ödül kazanma veya cezadan kaçma motivasyonu ile yapmacık değil gereksinimleri, değerleri ve tercihleri doğrultusunda hareket etmesi olarak tanımlanmaktadır. Farkındalık ve yansızlık boyutlarının davranış olarak tezahür etmesi bu boyutu oluşturmaktadır (Kernis ve Goldman, 2006).

Özgünlüğün son boyutu olan ilişkisel özgünlük ise bireyin yakın ilişkilerinde açık, samimi, dürüst olması olarak tanımlanmaktadır. Birinin yakınları ile ilişkilerinde sahte olması yerine gerçek olması ile karakterizedir (Kernis ve Goldman, 2006). Özgün kişilerin açık ve şeffaf ilişkisi, ilişkisel şeffaflığın var olduğunu düşündürmektedir (Avolio ve Gardner, 2005). İlişkilerinde özgün olmayan bireylerin ise benlik saygısının daha düşük olarak belirtilmektedir (Neff ve Harter, 2002). İlişkisel özgünlük, yakın ilişki kurulan bireylere gerçek benliğin olumlu ve olumsuz yönlerin olduğu gibi gösterilmesidir (Lopez ve Rice, 2006). İlişkide bütün olarak kendini sunabilmek İlişkisel Kültürel Kuramı açıklamalarında geçmektedir. Kişisel özelliklerin yakın ilişkilerde gizlenmesi ve özgün olunmaması halinde kişinin özelliklerinden uzaklaştığı görülmektedir. Bireyler ilişkilerinde özgün olduklarında karşılığında da özgün davranan kişiler bulurlarsa empati ve bağlılığın var olduğu bir döngüye girilmektedir (Aydoğan ve Özbay, 2018). Özgünlüğün az olduğu ilişkilerde depresyon eğilimi daha fazla görülebilir. Yapılan araştırmalar ile ilişkilerdeki özgünlük rolünün ergenlik dönemindeki kızlar kadar erkekleri de etkilediği ortaya koyularak ilişkisel özgünlük ile iyi oluş hali arasındaki bağlantı ortaya koyulmuştur (Theran, 2011).

Yetişkinlikteki özgünlük ile çocuklukta algılanan ebeveynlik stillerinin birbiriyle ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Çocukların duygu ve düşüncelerini ifade etme nedenleriyle cezalandırılması çocuğun ilerleyen dönemlerde diğerlerinin onayını alabilmek için kendi ifadelerini gizlemesine neden olacağı ifade edilmiştir (Kernis ve Goldman, 2006).

Özgünlüğün boyutları birbiriyle bağlantılı ama ayrı özelliklere sahiptir; bireyin bazı boyutlarda özgün olduğunda diğer boyutlarında özgün olmama ihtimalinin var olduğu vurgulanmaktadır (İmamoğlu, Günaydın ve Selçuk, 2011).

Farklı bir çalışmada ise Wood ve arkadaşları tarafından özgünlük üç boyutta incelenerek otantik yaşam, dışsal etkinin kabulü ve kendine yabancılaşma boyutları olarak belirlenmiştir. Kişinin farkındalığı ile gerçek benliği arasındaki mesafe kendine yabancılaşma olarak, kişinin diğerlerinin beklentisine uygun yaşaması dışsal etkiyi kabullenme olarak, kişinin değerleri ile ahenk içinde yaşaması otantik yaşam olarak tanımlanmaktadır. Bireyin kendine yabancı hale gelmesi ve dışsal etkiyi kabulünün yüksek oluşu özgün olmamaya, kendisi olarak diğerlerine uyumlu olması ise özgün olmaya işaret etmektedir (İlhan ve Özdemir, 2013).

Özgünlüğün yararları hakkında geniş bir fikir birliğine rağmen, insanların özgünlüğü geliştirmek için neler yapabileceği konusunda araştırmaların oldukça yetersiz olduğu ifade edilmiştir ve bir araştırmaya göre güvenli bağlanmanın özgünlük ile ilişkisi bulunmuştur. Buna göre güvenli bağlanma gerçekleştirerek daha az kaygı ve kaçınma tepkileri gösteren kişilerin özgünlük ile ilişkilerinin daha fazla olduğu görülmektedir (Zhang ve ark., 2019). Rogers, insanların erken yaş dönemlerinde özgünlüğe eğilimli olduklarını ancak dayatılan yaşam koşulları nedeniyle özgün olma durumunun azaldığını ifade etmiştir. Farklı araştırmacılar ise insanların diğer bireyler tarafından kabul gördüklerini bildiklerinde daha özgün davranışlar sergilediklerini ifade etmişlerdir (Wood ve ark., 2008).

İyi oluş halinin özgünlük ile bağlantısı olduğu ifade edilmektedir (Neff ve Suizzo, 2006). İyi oluş düzeyine ulaşılması için kişinin gerçek benliğine uygun yaşaması mümkün hale getirilmelidir (Özdemir ve İlhan, 2013). Özgünlük sayesinde hayatına anlam katan bireylerin mutlu oldukları düşünülmektedir (Ménard ve Brunet, 2010). Maneviyat sahibi bireylerin özgünlük ile iç dünyalarına yönelimlerinin arttığı ve anlam arayışında oldukları bilinmektedir. Bireylerin içsel güç ve mutluluğu maneviyatın özgünlüğü ile sağlanmaktadır (Aydoğan, Özbay ve Büyüköztürk, 2017).

Özgün kişiler psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak adına davranışlarda bulunarak öz düzenleme yapmaktadırlar. Özgün davranışların çoğalması ile psikolojik belirti düzeylerinde düşüş yaşanmaktadır (Kahya ve Korkmaz, 2017). Yüksek düzeyde özgünlüğün olumsuz fiziksel semptomları azalttığı ve pozitif olmayı sağladığı ifade edilmektedir (Kernis ve Goldman, 2006). Özgür davranıldığında ve başkalarına boyun eğilmediğinde özgün bir benlik yapısına sahip olduğunun bu sayede

psikopatolojiden uzak olunabileceği Freud geleneğinden gelen Horney ve Fromm tarafından belirtilmiştir (İlhan ve Özdemir, 2013). Rogers, bireylerin içsel ve dışsal ifadeleri arasındaki uyumsuz yaşantıların ise kaygı ve depresyona neden olabileceği savunulmuştur (Zhang, 2019). Varoluşçu bakış açısının öncülerinden Yalom ve May kendine yabancılaşmaya odaklanarak bu durumun özgünlük ile ilgili olduğuna ve zihinsel sıkıntıya neden olacağına değinmişlerdir (Wood ve ark., 2008).

Kültürel çerçeveden bakıldığında özgünlüğün bireyci toplumlara özgü bir kavram olduğu düşünülmektedir (Kernis ve Goldman, 2006). Yapılan araştırmalar doğrultusunda bireyci anlayışa mensup kişilerin yüksek farkındalığa sahip olmakla beraber yanlı bir tutum içerisinde olduğu görülmektedir. Toplulukçu anlayışta ise özgünlük ilişkisel boyutla ilişkilidir. Özgünlüğün yalnızca bireyci toplumlara atfedilmemesi her iki anlayışta da var olabileceği bulgular arasındadır (İmamoğlu, Günaydın ve Selçuk, 2011).

1.2. KİŞİLİK

1.2.1. Kişiliğin Tanımı

Geçmişe dayalı yazılı kaynaklar araştırıldığında insan davranışını açıklama çabalarının uzun süredir var olduğu görülmektedir (Tatar, 2009). Yunanca anlamı “maske” olan “persona” kelimesinin kişilik kelimesini türettiği bilinmektedir (Akto, 2011). Sosyal ortam, biyolojik faktörler, içinde bulunulan koşullardan bağımsız olarak biliş sistemindeki farklılıkları belirleyen ve devamlılık gösteren özellikler kişilik olarak tanımlanmaktadır (Taymur ve Türkçapar, 2012). Kişiliğin esas işlevleri düşünmek, hissetmek, algılamak ve bunları birleştirerek amaçlı davranışlara dönüştürmek olarak ifade edilmektedir (Schultz ve Schultz 2009). Kişilik özellikleri durum ve olaylar karşısında temel potansiyel yatkınlığı, tutarlı ve istikrarlı eylem kalıplarının sergilenmesi olarak belirtilmektedir (Caprara, Vecchione, Barbaranelli ve Alessandri, 2013). Jung kişiliği birden çok sistemin etkileşimi olarak tanımlamaktadır (Akto, 2011). Bireylerin potansiyeline ulaşabilmesini sağlayacak duygu, davranış ve düşünce süreçlerinin düzenlenmesi kişilik olarak kabul edilmektedir (Bilgin, 2017). Allport kişiliğe idiyografik yaklaşımın savunucusu olarak bireye odaklanmaktadır (Barenbaum ve Winter, 2012).

Kişiliğin gelişimi süreklilik göstermektedir ve hem genetik hem çevresel koşullardan etkilenmektedir. Çocukluğun erken dönemlerinde algılanan ebeveyn tutumları kişiliğin gelişimini şekillendiren önemli bir faktördür. Bu tutumlar çocukların rol model belirlemeleri konusunda, problem çözme becerilerinin gelişmesinde, sosyalizasyon süreçlerinde etkilidir. Ebeveynlerin kendi kişilik özellikleri ile benimsedikleri anne baba tutumları arasında bir ilişki söz konusudur. Anne baba tutumunun sıcak, içten ve kontrollü davranışlar bütününden oluşması ile beş faktör kişilik özelliklerinden uyumluluk, dışadönüklük, duygusal dengelilik düzeylerinin yüksek olması ilişkilidir. Demokratik ebeveyn tutumunun kişiliğin gelişimde olumlu bir etkisi olduğu ifade edilmektedir. Bu tutuma sahip aileler çocukları için kurallar oluşturarak sınırlar belirlemektedirler. Bu kurallar çerçevesinde çocuklara bir yapı içinde davranışlarını sergileme imkanı tanır ve sorumluluk almalarını sağlarlar. Koruyucu ebeveyn tutumuna sahip aileler çocuğa her alanda müdahaleler yaparak onun kendi kendine yeterli olmasını engellerler. Otoriter ebeveyn tutumunda ise çocuklar dikkate alınmayarak ceza metodu sıklıkla uygulanmaktadır. Bu yöntem çocuğun bağımsız bir kişilik geliştirmesine engel olmaktadır. Gelişim kuramcıları yaşamın erken dönemlerinde kişilik özelliklerinin temelini oluştuğunu ifade etmişlerdir (Sümer, Gündoğdu Aktürk ve Helvacı; 2010; Özdemir, Özdemir, Kadak ve Nasıroğlu, 2012).

1.2.2. Kişilik Kuramları

Literatürde yer alan pek çok kişilik kuramı arasından en önemlileri olan psikanalitik, davranışçı ve ayırt edici özellik yaklaşımından söz edilecektir.

1.2.2.1. Psikanalitik Yaklaşım

Psikanalitik yaklaşıma göre çocukluk yaşantıları ve deneyimleri yetişkin kişiliğini şekillendirmektedir (Hogan ve Sherman; 2020). Freud bilinen ilk kişilik kuramcısı olarak kişiliği topografik model kapsamında bilinç, bilinç öncesi ve bilinçdışı olarak incelemiştir. Bilinç farkındalıklı düşünceler bütünü olarak tanımlanmıştır. Topografik modelin kişiliği açıklama konusunda yetersiz bulması üzerine kişiliği üç bölümde inceleyerek id, ego ve süperegö kavramlarını içeren yapısal modeli oluşturmuştur. İd, temel sistemdir, içgüdüsel ve sınırlamalardan bağımsız

bir şekilde haz prensibine göre çalışmaktadır. İd'in hedefleri haz duymak ve sıkıntıdan kurtulmaktır. Ego gerçeklik prensibine göre çalışarak istekleri ertelemektedir ve esas hedefi id'i tatmin etmektedir. Ahlak kuralları ve öğrenilen değer yargılarını dikkate alarak hareket eden, id ve egoyu kendi sistemine göre yöneten, id'i engellemeye çalışan kavram ise süperego olarak tanımlanmaktadır. Freud, kişilik gelişiminin erken yaş dönemlerinde ve psikoseksüel gelişim dönemleri olarak isimlendirdiği evrelerin etkisiyle başladığını ifade etmektedir. Freud'un kişilik ile ilgili çalışmalarında kişiliğin olumsuz yönlerine odaklanması kişiliğin olumlu yönlerine odaklanan kuramcılar tarafından dikkat çekmiş ve bu nedenlerden ötürü eleştirilmiştir (Geçtan, 2003; Burger, 2006).

Alfred Adler, bireysel psikolojinin öncüsü olarak kişilik probleminin ortaya çıkmasında anne baba tutumlarının ihmal edici ve aşırı koruyucu davranışlar içermesi olarak ifade etmektedir. Kişiliğin bireyin ailedeki doğum sırasından ve aşağılık duygularından kurtulmak için başvurduğu üstünlük kurma çabasından etkilendiğini ileri sürmüştür. Bahsettiği üstünlük çabasının yaşam boyu devam ettiğini ayrıca belirtmiştir. Hayatın ideal kişi olma yönünde gayret etme süreci olduğuna değinmektedir (Burger, 2006; Adler, 2019).

Jung, kişiliği içedönük ve dışadönük tipolojisi olarak ele almış içsel ve dışsal dünyaya yönelim olarak açıklayarak hissetme, düşünme, sezgi ve duyumlar olarak dört işlevsel yönüyle incelemiştir. Kişiliğin gelişimini etkileyen faktörleri bireyin önceki yaşantıları ve gelecek hedefleri olarak belirlemiştir. Üç düzeyde incelediği kişiliği ilk olarak bireyin kendi hayat akışında edindiği deneyimler aracılığıyla dış dünyanın nesnellliğini anlaması bilinç düzeyi olarak ifade etmiştir. Bireyin bilinç düzeyine ulaşamayan veya bastırıldığı duygu ve düşüncelerin olması kişisel bilinçdışı düzeyidir. Son olarak bireyin geçmişte yaşayan insanlıktan kalıtım yoluyla aktarılanları duygu ve davranışlarını etkilemesini ortak bilinçdışı düzeyi olarak tanımlamaktadır (Hazar, 2006; İşcan 2012).

Erikson kişiliği, bireysellik ve biriciklik kavramlarına ek olarak tüm yaşam boyunca değişen bütünlük ve süreklilik gösteren bir olgu olarak ele almaktadır. Erikson, her gelişim döneminin kendine özgü çözülmesi gereken psikososyal krizleri olduğunu ve bu psikososyal krizlerin üstesinden gelebilen bireyin sağlıklı bir kişilik

gelişimi göstereceğini ifade etmektedir. Ayrıca Erikson kendinden önceki kuramcılardan farklı olarak kişiliğin oluşumunda toplum - birey etkileşiminin de önemini vurgulamaktadır (Işık,2019).

Horney, kişiliğin çevre, aile, kültürel faktörlerin etkisiyle düşünce, duygu, tutum ve hedeflerinin gelişmesi ve etkileşmesi süreci olarak yorumlamaktadır. Kişilik ile ilgili güven ve doyum olmak üzere iki ilkedden bahsetmektedir. Freud'un insan davranışlarını biyolojik açıdan ele aldığı görüşlerinden farklı olarak davranışların aile ilişkileri ve kültürel faktörlerden etkilendiğini ifade etmektedir (Kavut, 2018).

Sullivan, Freud'un cinsellik ve saldırganlık dürtüleri ile insan davranışlarının nedenlerini açıklama çabalarına farklı bir görüş getirmektedir. Bu dürtülerin ilişki içerisinde diğer kişiler ile iletişime geçme ihtiyacından kaynaklandığını belirtmektedir. Kişilerarası kurama göre kişilik gelişiminde ve diğerleri ile etkileşimde kaygının belirleyici bir görevi olduğunu ifade etmektedir (Suiçmez, 2017).

1.2.2.2. Davranışçı ve Bilişsel Yaklaşım

Davranışçı kuram, kişiliği Skinner tarafından oluşturulan "pekiştirme" kuramı ve Pavlov'un "klasik koşullanma" yaklaşımlarını temel alarak bireyin çevreyle ilişkisinden doğan davranışları olarak açıklamaktadır (Kaşlı ve Seymen, 2010). Bandura'ya göre sosyal öğrenme teorisi kapsamında diğerlerini gözlemleyerek ve onlardan gelen ödül ve cezalar sonucu kişilik gelişmektedir. Çocukların çevreleriyle etkileşime girerek ödüllendirici veya cezalandırıcı olan durumları kısmen kendileri için belirlemesi sonucu çevrelerine karşı kendilerine özgü bir şekilde tepki verme sürecidir (Kelland, 2015). Rotter sosyal öğrenme kuramında kişiliğin bireyin diğerleri ile etkileşimi sonucu meydana geldiğinden söz etmektedir. Rotter kişilik kuramında kişinin diğerleri ile etkileşiminden doğan öğrenme deneyimlerini, hayatını, bilişlerini, beklentilerini bir bütün olarak kabul etmektedir (Türkçapar ve Sargın 2012).

1.2.2.3. Ayırıcı Özellik Yaklaşımı

Ayırıcı özellik yaklaşımı, bireyin yaptığı davranışların nedenlerini açıklamak yerine davranışı öngörmeyi ve kişiliği açıklamaya çalışmaktadır. Özellikler kişiliğin temel boyutları olarak kararlılık göstermektedir, davranışları etkilemektedir ve zamana göre değişmemektedir. Bireyin davranışlarını direkt olarak ölçmemekte ve bireyin

belirli bir özelliği ne denli taşıdığı ile ilgilenerek bireysel farklılıklara odaklanmaktadır. Belirli durumlarda kişinin nasıl davranacağını kestirme konusunda yardımcı olmaktadır. Özellikleri belirlemek için kişilik özellikleri yapı haline getirilmiştir (Burger, 2006). Özellikler genelde kişilerin kim olduğunu belirlemektedir (Çetin, Yeloğlu ve Basım, 2015).

Allport, modern kişilik kuramının öncüsü olarak davranışın bireye özgü özellikler ile şekillendiğini ortaya koymaktadır (Hazar, 2006). Özelliklerin farklı durumlarda eyleme geçişi sağladığını ifade ederek bireyi diğerlerinden ayırdığını ve özgün kıldığını belirtmektedir. Kişiliğin gelişimini doğumdan sonra da devam ettiğini belirterek bu yaklaşımı psikanalitik görüşe benzemektedir. Bireyi grup normlarında ve kendi içinde incelemektedir (Burger, 2006; Çiçek ve Aslan, 2020). Bireysel farklılıklara yol açan düşünce ve davranışları oluşturan yapıları psikofiziksel sistemlerin dinamiği olarak ifade etmektedir (Allport, 1961).

Murray, psikanalitik ve özellik yaklaşımlarını sentezleyerek kişilikbilim adını verdiği psikolojik kaynaklı gereksinimlere odaklanmaktadır. Gereksinimler içinde bulunulan durumlara bağlı olarak aktifleşerek bireyi tepki göstermeye hazırlamaktadır. Gereksinimleri doğrudan gözlemlemek mümkün değildir davranışlardan çıkarım yapılarak fark edilmektedir. Murray'ın oluşturduğu psikolojik gereksinimler Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi için temel oluşturmaktadır (Burger, 2006; Dal ve Eroğlu, 2015).

Eysenck, kişiliğin biyolojik sistemler ile şekillendiğini ileri sürerek biyolojik ve özellik yaklaşımlarının içinde yer almaktadır. Dışadönüklük-içedönüklük, nevrotiklik ve psikotiklik kişilik boyutları bütün özellikleri oluşturmaktadır. Kişiliğin zeka ile ilişkisini öne sürmektedir. Eysenck'e göre dışadönük bireylerin içedönük bireylere göre daha atılgan ve sosyal davrandıkları, diğerleri ile ilişki içinde olmayı tercih ettikleri gözlemlenmektedir. İçedönük ve dışadönük bireylerde kortikal uyarım seviyesi farklılaşmakta bu uyarım dışadönüklerde daha az olmaktadır. Nevrotiklik boyutu yüksek olan bireyler ani ve yoğun duygusal tepkiler vermektedir. Psikotik bireyler diğerleri ile ilgilenmeyen, ilişki kuramayan, saldırgan ve mesafeli özellikler taşıyan bireyler olarak tanımlanmaktadır (Burger, 2006; Hazar, 2006).

Cattell, çalışmalarında faktör analizi tekniğini kullanarak kişiliğin 16 temel özelliğini keşfetmeye odaklanmaktadır. Kişilik ile ilgili araştırmalar temel boyutlarını belirleme kapsamında devam etmiştir (Burger, 2006).

1.2.3. Beş Faktör Kişilik Modeli

Yapılan çalışmalar ile Beş Faktör Kişilik Modeli'nin "Dışadönüklük, Uyumluluk/Yumuşakbaşlılık, Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü ve Öz Denetim/Sorumluluk" boyutlarından oluştuğu ifade edilmektedir (John, Naumann ve Soto, 2008).

Sosyallik ve girişkenlik özellikleri dışadönüklük faktörü; dürüstlük, uyumluluk ve hoşgörülülük özellikleri yumuşak başlılık faktörü; azimli, sorumlu, kurallara bağlı olmak sorumluluk faktörü; dürtüsel ve depresif olmak ise duygusal tutarsızlık faktörü olarak belirtilmektedir (McCrae ve Costa, 1987). Araştırmacılar tarafından kültür, hayal gücü veya zeka olarak adlandırılabilen gelişime açıklık faktörü yaratıcı ve kendine özgü nitelikler taşıyan kişileri belirtmektedir (Tatar, Bildik, Saltukoğlu ve Dinçel, 2014).

1.2.3.1. Dışadönüklük Faktörü

Dışadönüklük faktörü, Eysenck'in dışadönüklük tanımıyla örtüşerek bireyin sosyallik, girişkenlik, atılganlık, konuşkan olma, arkadaşça davranma, liderlik özelliklerini içermektedir. Dışadönüklük bireyin diğerleri ile ilişkisinde maruz kaldığı sosyal uyaran yoğunluğu ile ilgilidir (Somer, Korkmaz ve Tatar, 2002). Bu kişiler daha fazla sayıda arkadaşına sahip olabilmektedir (Burger, 2006). Konuşkan, enerjik ve kendine güvenen özellikleri vardır (Barlett ve Anderson, 2012). Dışadönüklük boyutundan yüksek puan alan kişiler iddialı ve aktif özellikler gösterirken düşük puan alan bireylerde ise sessiz, çekingen, soğuk, mesafeli, temkinli davranışlar gözlenmektedir. Dışadönük davranış hedonizm ile ilişkili olarak zevk veren deneyimlere ulaşmayı kolaylaştırmaktadır. Dışadönüklük faktörü yaşam şartlarına boyun eğme ve pasif olma gibi özellikler ile çelişmektedir (McCrae ve John, 1992; Roccas, Sagiv, Schwartz ve Knafo, 2002). Bu faktör özelliklerini taşıyan kişilerin iyimserlik, motivasyon ve bilişsel esneklik kapasiteleri yüksektir (Lui, Chang, Leong ve Zamboanga, 2016). Temel motivasyonları arasında diğerlerinden daha üstün olma

ve ödül elde etme arzusu sayılabilir (Barrick, Stewart ve Piotrowski 2002). Akılcılık, problem çözüme, başa çıkma stratejilerinin kullanımı ve sosyal destek arama ile ilişkili özelliklere sahiplerdir (Bakker, Van Der Zee, Lewig ve Dollard, 2006).

1.2.3.2. Uyumluluk Faktörü

Uyumluluk faktörü sıcak, kibar, hoşgörülü olma, arkadaşça davranış, cömertlik, yardımseverlik, bağışlayıcılık, güvenilir olma ve işbirliği özellikleri ile ilgilidir. Bireyin diğerleriyle olumlu ilişkiler sürdürmesi için önemli bir motivasyon kaynağı olup uyumluluk özellikleri gösteren bireylerin kişilerarası çatışmalardan kaçınma eğilimleri yüksektir (Kichuk ve Wiesner, 1997; Park ve Antonioni, 2007). Uyumluluk boyutundan yüksek puan alan bireyler sakin, kendilerini kontrol eden, dürtüleri ile hareket etmeyen ve heyecandan uzak durmaya eğilimlidir (Tatar, Bildik, Saltukoğlu ve Dinçel, 2014). Uyumluluk kişilerarasıdır ve işbirliği unsurlarını içeren bir özelliktir (Antonioni, 1998). Uyumluluk boyutundan düşük puan alan bireylerin güvensiz, merhametsiz, kötümser ve işbirliğine kapalı oldukları belirlenmiştir. Bireyin benliğini tanıdıkça yaşam doyumunun arttığı ve bu doyum ile uyumluluk özelliğinin ilişkili olduğu bilinmektedir. Ayrıca uyumluluk boyutunun yapılan araştırmalar sonucu duygusal zeka, iyi oluş ve sosyal ilişkiler ile bağlantılı olduğu ifade edilmektedir (Tatlıhoğlu, 2014).

1.2.3.3. Duygusal Dengelilik Faktörü

Nevrotiklik veya nörotisizm olarak kaynaklarda yer alan duygusal dengelilik boyutu duygusal kararlılığın sürekliliği olarak ifade edilebilir. Duygularında yoğun değişim gözlenen ve günlük hayatlarında stresli, kaygılı, güvensiz, depresif oldukları bilinen bireyler bu boyuttan yüksek puan almaktadır. Kendilerini suçlama eğilimlerinin ve öfke duygularının fazla, stresle baş etme becerilerinin zayıflığı söz konusudur (Costa ve McCrae, 1992, Burger, 2006; İçerli ve Arsu, 2019). Sorun çözüme konularında işlevsel olmayan yollara başvurmaktadırlar (D’Zurilla, Maydeu-Olivares ve Gallardo-Pujol, 2011). Nevrotik özellikler taşıyan kişiler kaygılı yapıya sahipken duygusal açıdan dengeli kişiler daha rahattır (Horzum, Ayas, ve Padır, 2017). Nevrotik bireylerin suçluluk ve umutsuzluk eğilimlerinin fazla olduğu, karamsar ve mükemmeliyetçi özellikler taşıdıkları, işlevsiz başa çıkma yöntemlerinden çaresizliği

sıkça kullandıkları bilinmektedir (Sarıcı Bulut, 2017). Nevrotikliğe nörobiyolojik açıdan bakıldığında ise yüksek duygulanıma yol açan amigdala gibi yapılarla bağlantılı olduğu görülmektedir (Barlow, Ellard, Sauer-Zavala, Bullis ve Carl, 2014). Bu boyuttan daha düşük puan alan bireyler incelendiğinde ise aşırı tepki göstermeyen, sakin, güvenli, stresle baş etme becerileri gelişmiş, rahat özellikler gözlenmektedir (Burger, 2006).

1.2.3.4. Zeka/Hayal Gücü Faktörü

Gelişime açıklık veya zeka faktörü özelliklerine sahip olan kişilerin bilişsel açıdan diğer faktörlere kıyasla daha zengin olduğu bilinmektedir. Hayal gücü gelişmiş olan bireylerin yoğun olarak tartışma yaşadıkları ve bu tartışma durumları ile yüzleşerek çözüm geliştirdikleri gözlenmektedir (Basım, Çetin ve Tabak, 2009). Hayal Gücü gelişen bireyler bütünleştirici tarzlarını kullanarak problemlerini karşılıklı ve daha kolay çözmektedir (Antonioni, 1998). Saucier entelektüel ve estetiği yansıması bakımından bu faktöre hayal gücü önermesi yapmıştır (DeYoung, Peterson, Quilty ve Gray, 2013). Hayal Gücü faktörü araştırmacılar tarafından kültür veya zeka olarak yorumlanmaktadır. Bu boyuttan yüksek puan alan bireyler farklılıkları seven, özgün, hayal güçleri gelişmiş, çeşitli ilgi alanları olan, özgür, doğal, entelektüel, sanatsal, merak eden, açık fikirli, zekasını farklı açılardan sunabilen, geleneksel olmayan yaklaşımlara sahiptir (Viswesvaran ve Ones, 2000; Tatar, Bildik, Saltukoğlu ve Dinçel, 2014). Bu kişilerin çeşitli hobileri ve ilgi alanları, farklı yerlere seyahat etmeyi sevdikleri ve mutfak kültürlerine merakları olduğu bilinmektedir (Sarıcı Bulut, 2017). Bu özellikleri taşımayan kişiler daha tutucu, tek yönlü ve entelektüel özellikler barındırmaktadır (Horzum, Ayas, ve Padır, 2017). Bu özelliklere sahip bireyler kendilerine benzer arkadaş, eş aramakta ve benzer gruplarla çalışma eğilimi göstermektedirler. Açıklık, önyargı ve siyasi görüş gibi sosyal tutumların önemli belirleyicisidir. Açık liderler ilerici ve yenilikçidir (McCrae ve Costa, 2003).

1.2.3.5. Sorumluluk Faktörü

Sorumluluk faktörü bireylerin ne oranda kontrolcü ve disiplinli olduğu ile ilgilidir (Burger, 2006). Sorumluluk faktöründen yüksek puan alan bireylerin dürtülerini kontrol edebilen, çalışkan, planlı, dikkatli, özenli, düzenli, hedefleri olan

ve hedefleri için çabalayan, azimli ve başarı odaklı oldukları bilinmektedir. Düşük puan alan bireylerin ise dürtüsel, görevlerini erteleyen, dağınık, plansız, disiplinli olmadıkları, tembellik özellikleri gösterdikleri, görev bilincinden uzak oldukları bilinir (Horzum, Ayas, ve Padır, 2017; Doğan, 2013). Belirli bir hedef için gereken motivasyon, organizasyon, başarı, plan bu boyutun özellikleridir. Bu bireylerin mükemmeliyetçi, öz disiplin ve kararlılık gösteren yapıları dikkat çekmektedir (Tatlılıoğlu, 2014). Ayrıca sorumluluk boyutundan yüksek puan alan kişiler istekli, başarılı, liderlik özellikleri gösteren, teknik konulara hakim olarak tanımlanmaktadır (Sarıcı Bulut, 2017). Bu özelliği taşıyan bireylerin uygun sosyal davranışı sürdürmede ve yakın ilişki kurma konusunda becerikli oldukları, çeşitli sosyal sorumluluklar üstlendikleri, dürüst ve kural odaklı oldukları gözlenmektedir (Campbell ve Malcolm, 2007). Sorumluluk boyutunda aşırı tedbirlik, titizlik ve ahlaki tutuculuk özellikleri boyut ile negatif ilişkili; sabırlı, başarı motivasyonu yüksek ve kararlı olma özellikleri ise pozitif ilişkidir (Tatar, Bildik, Saltukoğlu ve Dinçel, 2014).

1.3. DUYGUSAL ZEKA

1.3.1. Zeka

Guilford, zeka teriminin aslının Latince “intelligentia” kelimesine dayandığını ve ilk olarak Cicero tarafından kaynaklarda kullanıldığını belirtmiştir (İlgar ve İlgar, 2018). Beyin ile ilgili çeşitli görüşler ortaya atılmış ancak beyinin bazı alanlarının zeka ile ilişkisi 19. yüzyılda fark edilmiştir.

İnsanın yaşamsal faaliyetlerini sağlayan beyin sistemi üç bölüme ayrılarak arka, orta ve ön beyin olarak kısımlar halinde incelenmiştir. Hafıza, düşünme, öğrenme ve mantık yürütme gibi bilişsel işlevlerin yürütüldüğü kısım ön beyindir ve beyindeki nöral ağların işleyişine bağlıdır. Düşünme, anlama, öğrenme, karar verme, akıl yürütme, algılama, soyut düşünce gibi birbiri ile ilişkili işlevlerin yürütülmesi zekaya karşılık gelmektedir. Zekanın özellikleri ile alakalı olarak birçok bilim insanı araştırmalarını sürdürerek çeşitli fikirler ortaya çıkarmıştır (Gürel ve Tat, 2010; Onan, 2010).

1890’lı yıllarda Alfred Binet, zekayı ölçmeyi ve bireysel farklılıkları anlamayı hedefleyerek ilk zeka testini geliştirmiştir (Siegler, 1992).

Spearman, zekayı istatistiksel bir ifade türüne dönüştürerek bireyin tüm zihinsel işlevlerine etki ettiğini ifade etmiştir. İki faktörlü zeka kuramında tüm entelektüel faaliyetleri genel yetenek “g” faktörü olarak adlandırarak kişinin zekasının genel karşılığı olduğunu belirtmiştir. Bireyin farklı yeteneklerine işaret eden spesifik yetenekler ise “s” faktörü olarak belirlenmiştir. Tüm yeteneklere etki eden genel zeka kavramının özel yeteneklerin üstünde yer aldığını belirtmiştir (Gürel ve Tat, 2010; Sak, 2016).

Thorndike (1920) zekayı mekanik, soyut ve sosyal zeka olmak üzere üç kısımda incelemiştir. Mekanik zekayı mekanizmaları anlama ve yönetme becerisi olarak tanımlamaktadır. Soyut zeka sözcükler, sayılar, kimyasal veya fiziksel formüller, yasal kararlar, bilimsel yasalar ve benzeri fikirleri anlama ve yönetme yeteneği anlamına gelmektedir. Sosyal zekayı diğer bireyleri anlama ve ilişkilerde akıllıca düşünerek eyleme geçme olarak tanımlamaktadır (Thorndike, 1920). Moss ve Hunt’ın sosyal zeka tanımı genel olarak başkalarıyla geçinme, bir grubun diğer üyelerinden gelen uyarılara duyarlılık olarak ifade edilmiştir (Kihlstrom ve Cantor, 2000). 1965 yılında O’Sullivan, Guilford ve Mille tarafından yapılan kişilerarası zeka tanımı ise kişilerin dışarıdan gözlemlenebilen davranışlarından onların düşünce ve duygularını anlama kabiliyetidir (Karagüven, 2015).

Thurstone, zekayı “birincil yetenek” olarak adlandırdığı sözel akıcılık, sözel kavrama, algısal hız, bellek, sayısal yetenek, uzamsal yetenek, tümevarım akıl yürütme olarak belirlediği yedi faktör olarak tanımlayarak bu faktörlerin birbirinden bağımsız yetenekler olduğunu belirtmiştir. Bu yeteneklerin tümünü ise genel zeka olarak ifade etmiştir (Korkman, 2020).

Horn ve Cattell tarafından Akıcı Zeka - Kristalize Zeka (Gf-Gc) kuramı ortaya konulmuştur. Cattell kristalize ve akıcı zekanın genel zekayı oluşturduğunu ileri sürmüştür. Akıcı zeka eğitim sürecinden bağımsız olarak anlama, kavrama, çıkarımlarda bulunma, yeni durumlara adapte olma, problem çözme becerilerini kapsamaktadır. Kristalize zeka ise bireyin kültürle etkileşimi sonucu öğrenme sürecinde kazandığı bilgidir (Uluç, 2016).

Sternberg (1984), zekayı analitik, pratik ve yaratıcı zeka türlerine ayırarak triarşik zeka kuramı olarak tanımlamıştır. Bireyin dış dünya ile ilişkilerini belirleyen pratik zeka gerçek dünyaya bir amaç doğrultusunda adapte olmayı ve bireyin çevresine uyum sağlaması, çevresini şekillendirmesi, değiştirmesini veya uygun bir çevre seçmesini kapsamaktadır. Değişen yeni durumlar karşısında adaptasyonun sağlanması ve başa çıkma becerisi, yeni bir ürün ortaya koyma süreci yaratıcı zeka ile meydana gelmektedir. Analitik zeka ise bilgi işleme, öğrenme, planlama, analiz etme ve yönetme gibi zihinsel süreçleri içermektedir. Sternberg'e göre insanlar bir veya daha fazla zeka türünde iyi olabilmektedir (Sternberg,1984; İlgar ve İlgar, 2018).

Weschler testlerinde kişilerin çevresini anlaması ve zorlukların üstesinden gelmesi konusunda sözel akıcılık ve hafıza ile ilgili beceriler için sorular oluşturmuştur. Zekaya bakış açısının dar olduğu yönü ile ilgili eleştiri almıştır (Gürel ve Tat, 2010).

Gardner, zekayı bir sorunu çözme veya zekanın kültürel yapılara bağlı problem çözme becerisi olduğunu ileri sürerek tek bir zeka kavramından uzaklaşmıştır. Zekayı biyolojik boyutu bakımından incelediğinde ise farklı öğrenme türlerinin beyin farklı alanlarında olduğunu ifade etmektedir. Matematiksel, dilbilimsel, uzamsal, müzik, bedensel-kinestetik, içsel, kişilerarası, doğa zeka türlerini tanımlayarak çoklu zeka kuramını meydana getirmiştir. Sosyal zeka, özellikleri bakımından incelendiğinde diğer bireyleri anlama ve onlarla sözel veya sözel olmayan iletişime geçme yeteneği olarak ifade edilmektedir. Sosyal zekası gelişmiş olan bireylerin başkalarının duygu ve düşüncelerini anlama konusunda daha fazla empati yaklaşımını benimsedikleri gözlenmektedir. İnsanlar arası ilişkiler, diğerleri ile yürütülen çalışmalar sonucu gerçekleşen karşılıklı öğrenme ve onları tanıma süreçleri sosyal zekanın alanıdır. İçsel zeka kişinin kendi duygu ve düşüncelerinin farkına vararak kendini anlayabilme, kendine dair bilgi edinme ve iç dünyası ile bağlantı kurabilme sürecidir. İçsel zekası yüksek olan bireylerin kendini değerlendirerek davranışlarını yönetebilme, değerlendirme ve öğrendiklerinin sorumluluğunu üstlenebilme yeteneği yüksektir (Gardner, 1987; Talu, 1999; Başaran, 2014).

1.3.2. Duygusal Zeka

Duygular hakkında kavramsal tanımlar net olmamakla beraber birincil iletişim kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Uyuma yönelik ve güdüleyicidirler. Duyguların beyin ile ilgili olduğu ve bilişsel süreçlere eşlik ettiği bilinmektedir. Duygular fiziksel değişimi, sözel ve sözel olmayan ifadeleri, davranışları, kişilerarası ilişkileri etkilemektedir. Bireyin kişisel deneyimlerinden yola çıkarak olaylar ile ilgili değerlendirme yapabilmesini, amaçlarında öncelik belirlemesini ve planlama yapmasını sağlamaktadır (Çeçen, 2002).

Sosyal ve duygusal yeterlilik ile gelişen duygusal zekanın bir kavram olarak doğuşundan önce akıl yürütme ve duygunun zıt kavramlar olduğuna dair düşüncelerin mevcut olduğu görülmektedir. Duygusal zeka, duygu ve bilişin kesişimi ile meydana gelen zihinsel bir faaliyettir (Salovey ve Mayer, 1990; İşmen, 2001). Bireyin, duygulara dair gelen bilgiyi işleyerek hayatına yansıtmasını ve onlara uygun bir şekilde karşılık vermesini sağlamaktadır (Aslan ve Güzel, 2018).

Duygusal ve bilişsel süreçler genel olarak denge halinde görülse de tehlike anında veya hislerin yoğunlaştığı dönemlerde duygusal süreçler baskın olmaktadır. Biyolojik açıdan bakıldığında duygusal olarak önemli konularda beynin amigdala bölgesi aktive olmakta ve neokorteksten önce yanıt oluşturmaktadır. Duygusal süreçlerin bilişsel süreçlerden daha önce devreye girmesi duygulardan sorumlu bir beyin alanından bahsedilmesini mümkün kılarak amigdala ve duygusal zeka arasında bir ilişkinin olduğundan söz edilmektedir. Duygusal zekanın gelişiminde doğum yıllarından itibaren yaşam süresince etkili olan yaş faktörünün, aile içi etkileşim ve ilk duygusal eğitimin verildiği aile ortamı faktörünün, ailelerin kız ve erkek çocuklarını yetiştirirken duygusal yaklaşımlarını etkileyen cinsiyet faktörünün önemli olduğu ifade edilmektedir. Yaş, öğrenme ve tecrübe yolları ile duygusal becerilerin geliştiğinden söz edilmektedir (Tuğrul, 1999; Tatar, Tok ve Saltukoğlu, 2011).

Duygusal zeka, bireyin kendi benliğinden memnun olmasını sağlamaktadır (Aslan ve Güzel, 2018). Kişilik ve duygusal zeka arasında her iki kavramın da empati ve sosyal beceriler gibi özellikleri kapsaması bakımından ilişkili oldukları söz konusudur. Beş faktör kişilik modelindeki dışadönüklük, sorumluluk, yeniliklere açık olma boyutları ile duygusal zeka seviyesinin yüksek olmasının birbiriyle ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Çarıkçı, Kanten ve Kanten, 2010).

Duygusal zekanın etkili ekip iletişimini ve üretkenliği arttırdığı ve duygusal zeka bakımından güçlü olan liderin ekibi üzerinde dönüşümsel bir etki yarattığından söz edilmektedir (Sadri, 2012). Duygusal zekası yüksek çalışanlar ile yöneticiler arasında iletişimin güçlü olduğu ifade edilmektedir. Yöneticilerin, çalışanların duygu ve düşüncelerine dikkat etmesi, destek sunması çalışanların iyi oluş halini artırarak performans düzeylerini yükselttiği bilinmektedir (Yaşlıoğlu, Pekdemir ve Toplu, 2013).

Duygusal zeka modelleri genel olarak şu şekilde incelenmektedir: Salovey-Mayer modeli duyguları algılama, anlama, yönetme ve kullanma yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Goleman modeline göre duygusal zeka geniş bir yetkinlik becerisidir. Bar-On modeli birbiriyle ilişkili duygusal ve sosyal yetkinlikler ile ilgilidir (Bar-On, 2006).

Duygusal zeka, ilk zamanlarda kişilerarası ve içsel zekanın altında incelenmiştir. Duyguların doğru bir şekilde değerlendirilmesi, kişinin kendisinin ve diğerlerinin duygularını gözlemlemesi ve bu bilgiler doğrultusunda düşünce ve davranışlarını şekillendirme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Duygusal zeka bakımından güçlü olan kişiler duygularına uygun yanıt vermektedir. Duygusal zeka aynı zamanda diğerlerinin duygusal tepkilerini düzenleme ve değiştirme yeteneğini içermektedir. Bu durumda sözel olmayan ipuçlarından ve empati yetisinden yararlanılmaktadır. Empati, duygusal zekanın önemli bir karakteristik özelliğidir. Motivasyon, esnek planlama, yaratıcı düşünme, dikkati yeniden yönlendirme alanlarında duygulardan yararlanılmaktadır (Salovey ve Mayer, 1990; Fletcher ve Clark, 2003; Mayer, 2004; Doğan ve Şahin; 2007). Mayer ve Salovey tarafından geliştirilen ve duygusal bilginin işlenmesi ile ilgili olarak oluşturulan yetenek tabanlı duygusal zekâ modeli dört ayrı boyutta incelenmiştir:

1. Duyguların algılanması, değerlendirilmesi ve ifade edilmesi boyutu: Kişinin kendi öznel deneyimlerindeki duygularını ve diğer insanların duygularını tanımlayabilmesi, duyguları doğru ifade edebilmesi, duygusal ifadeleri ayırt etmesini kapsamaktadır. Diğerlerinin yüzündeki veya sesindeki duyguların doğru olarak algılanması ve daha ileri düzeyde anlaşılmasını sağlamaktadır.

2. Duyguların kullanımı boyutu: Düşünme, yaratıcılık, yargılama ve problem çözme becerilerinde duyguların kullanılmasıdır. Bireyin duygusal tepki verdiği şey dikkatini çekerek düşünmesini sağlamaktadır. Duygusal girdilerin özelliklerine göre kişinin düşüneceği konuların önemi değişmektedir.
3. Duyguları kavrama ve analiz etme boyutu: Duyguların bilgiyi iletme rolü ile ilgilidir. Farklı duyguların birbiri ile ilişkisinin nasıl olduğunun yorumlanmasını, çeşitli duyguların nedenlerinin ve sonuçlarının anlaşılmasını, karmaşık duyguların yorumlanmasını ve duygular arasındaki geçişlerin anlamlandırılması süreçlerini içermektedir. Her duygunun kendine özgü taşıdığı mesaj bireyi o duyguyla uyumlu davranışa yönlendirmektedir.
4. Duyguları yönetme ve düzenleme boyutu: Hoş ve hoş olmayan duygulara açık olunmasını, bireyin kendisinin ve diğerlerinin duygularını yönetme becerisini kapsamaktadır. Birinci ve ikinci boyutlar duygu sisteminin bilgi işleme alanıyla, diğer boyutlar ise kişinin amaçları ile ilgilidir (Salovey ve Mayer, 1990; Fletcher ve Clark, 2003; Mayer, 2004; Doğan ve Şahin; 2007).

Goleman'a göre Mayer ve Salovey'in modeli doğrultusunda kişinin kendi ve diğerlerinin duygularını tanıyabilmesi ve bu duyguları iyi idare etme becerisine sahip olması duygusal zekadır (Çakar ve Arbak, 2004). Goleman tarafından ortaya çıkarılan duygusal zeka modeli, gelişen bir yetenek olarak eğitimi, iş hayatını ve yaşamda başarıyı belirlemektedir. Goleman, duygusal zekanın kişinin kendini motive etmesi, eyleme geçebilmesi, içgüdüsel davranışlarını kontrol edebilmesi, empati yetisi, öz düzenleme ve sosyal becerileri sağlayabilmesi olarak tanımlamıştır. Temel boyutlarını kişisel ve sosyal yeterlilik olarak sınıflandırmaktadır. Kişisel yeterlilik boyutu öz-farkındalık, öz düzenleme ve motivasyon alt boyutlarını içermektedir. Sosyal yeterlilik boyutu empati yetisini ve sosyal becerileri içermektedir. Öz farkındalık kişinin ruh halini, duygularını, dürtülerini ve bunların diğerlerine etkisini anlayabilme yeteneğidir. Öz düzenleme dürtüleri ve ruh halini izleme veya yönetme yeteneğidir. Motivasyon kişinin hedeflerine yönelirken para ve statünün ötesine geçen nedenlerden doğan çalışma tutkusu, çabası, içsel kaynağıdır. Empati diğerlerinin neler hissettiğini anlama ve anlamlı ilişkiler kurma becerisidir. Sosyal beceriler diğerleri ile ilişkilerde doğrudan etkileşim içinde olma, ilişkileri yönetme ve bağlantı kurma konusunda

yeterliliği içermektedir. Duygusal zeka düzeyi düşük olan bireylerin aile, iş, toplumsal ilişkilerinde olumsuz sonuçlar aldıklarını ileri sürmektedir. Sosyal becerilerin örgütlerde yapılan performans çalışmalarına göre başarıyı sağladığı bilinmektedir (Goleman, 1995; Goleman 1998; Henry, 2001; Yazıcı; 2019).

Bar-On, duygusal zekayı kişilerin kendilerini ve başkalarını ne kadar etkili anladıkları ve çevresel talepler, zorluklar ve baskılar ile nasıl başa çıktıklarını belirleyen, birbiriyle ilişkili bir dizi bilişsel olmayan yetenek ve beceriler olarak tanımlamaktadır. Duygusal zekanın temel bileşenlerinin duygusal farkındalık ve duygusal ifade olarak belirlemektedir (Bar-On, 2010). Bar-On tarafından oluşturulan karma modele göre duygusal zeka zaman içerisinde, yaşam boyunca değişmektedir. Eğitim ve iyileştirme yoluyla gelişebilmektedir. Modelin temel boyutları 5'e ayrılmaktadır.

1. İçsel Beceriler: Öz-saygı, duygusal öz farkındalık, girişkenlik, bağımsızlık, kendini gerçekleştirme alanları ile ilgilidir. Kişinin kendi duygu ve düşüncelerini anlama ve ifade etme yeteneğidir.
2. Kişilerarası Beceriler: Empati, sosyal sorumluluk, kişilerarası ilişki alanları ile ilgilidir. Diğerlerinin duygu ve düşüncelerini anlama ve onlarla sosyal ilişkiler kurabilme yeteneğidir.
3. Uyumluluk: Gerçeklik testi, esneklik, problem çözme alanları ile ilgilidir. Değişkenlik gösteren koşullara uyum sağlama yeteneğidir.
4. Stresle Başa Çıkma: Stres toleransı, dürtü kontrolü alanları ile ilgilidir. Kişinin stres ile başa çıkma gücüdür.
5. Genel Ruh Hali: Mutluluk, her şeye iyi yönleri ile bakabilme özelliği ilgilidir. Kişinin iyimserliği ve bunu ifade edebilmesidir (Doğan ve Şahin, 2007; Van Dusseldorp, Meijel ve Derksen, 2011).

Cooper ve Sawaf duygusal zekanın liderlik ile ilişkisine değinen ilk araştırmacılar olarak duyguların etkin kullanımının liderlik rollerinde başarıyı arttırdığını ifade etmektedirler. Duygusal zekayı karma model kapsamında dört köşe taşı modeli ile açıklamaktadırlar:

1. Duygusal Okuryazarlık: Kişinin duygularının farkında olması ve değerlendirmesi sürecidir. Dürüstlük, enerji, geribildirim ve sezgi bileşenlerinden oluşmaktadır.
2. Duygusal Zindelik: Duygusal açıdan esnekliği ifade etmektedir.
3. Duygusal Derinlik: Duygusal açıdan gelişimi, özgün potansiyel, dürüstlüğü içermektedir.
4. Duygusal Simya: Yaratıcı süreçlerde duyguların kullanımınıdır. Fırsatları sezme, geleceği yaratma, sezgisel akış, düşünsel zaman değişimi bileşenlerinden oluşmaktadır (Aslan ve Özata, 2006; Aksaraylı ve Özgen, 2008).

1.4. EMPATİ

1.4.1. Empatinin Tanımı

Empati kelimesinin Yunanca karşılığı olan “empathia” sözcük anlamı incelendiğinde “em” öneki “içinde”, “pathia”nın anlamı ise “hissetme”dir. İlk kez Aristo’nun Rhetoric isimli eserinde rastlanılan kelimenin Almanca karşılığı "Einfühlung" sözcüğüdür ve bir diğ erinin yerine geçebilme becerisi olarak kullanılmaktadır. İngilizce dilinde anlam karşılığı olarak 1900’lü yıllarda "bir başkasının ayakkabısını giyebilme" şeklinde ifade edilmeye çalışılmıştır (Gülseren, 2001). Lipps “einfühlung” terimini diğ erlerini anlama konusunda gözetmenin gözlenini hareketsel bir biçimde taklit etmesi olarak geliştirmiştir (Kaya ve Çolakoğlu, 2015).

Rogers empatiyi kişinin belirli bir duruma bağlı olarak karşısındakinin düşüncelerini anlaması, hissettiklerini hissedebilmesi ve bu hisler değiştiği zaman bunlara duyarlı davranarak karşısındakine bu süreci aktarabilmesi olarak tanımlamaktadır. Rogers’ın geliştirdiği danışan merkezli psikoterapinin temelini empati oluşturmaktadır. Buna göre psikoterapist danışanına yönelerek, “sanki o imiş” gibi danışanı anlamaya çalışmaktadır. Rogers empati anlayışı gösterilmeyen hastanın kendini kötü hissederek diğ erleri gibi normal olmadığı şeklinde düşünebileceğini ifade etmiştir. Empati ile hastanın zamanla kendini daha iyi gözlemleyerek kabul etmeye başlayacağını öngörmüştür. Rogers’tan önce empati tanımları genel olarak bilişsel

düzeyde ifade edilmiştir. Rogers klinik psikoloji açısından önemli olacak şekilde empatiyi duyuşsal boyut olarak değerlendirmiştir (Dökmen 1987; Dinçyürek, 2004).

Kohut, bir diğerrinin dünyasını keşfetme, düşünme ve hissetme yeteneği olarak empatiyi tanımlamış ve bir araç olarak kullanmıştır. Kohut'a göre bir kişi hakkında bilgi edinme sürecinde empati yolu tercih edilebilir. Terapi sürecinde terapistin kendi iç gözlemi yoluyla kendini danışanın yerine koyarak onu anlamaya çalışması önemlidir (Özbay ve Canpolat, 2003; Eklund, 2013).

Lipps insan için önemli olan üç bilginin nesne, kendisi ve diğerrleri hakkında olduğundan bahsetmektedir. Diğerrleri hakkında bilgi edinmenin yolu empati ile mümkündür. Kişi karşısındakini anlamak, tanımak ve temas etmek için kendini yansıtmaktadır (Ersoy ve Köşger, 2016).

Barrett-Lennard empatinin karşılıklı bir iletişim biçimi olduğunu ifade ederek geliştirdiği modeli üç aşamalı olarak şu şekilde açıklamıştır (Dökmen, 1988):

1. Empati anlayışını gösterecek olan bireyin empatiyi anlaması,
2. Bireyin karşısındaki için oluşturduğu empati odaklı değerlendirmesini ona aktarması,
3. Empati yaklaşımı gösterilen kişinin bu yaklaşımı bir mesaj olarak anlaması ve iletmesidir (Dökmen, 1988).

Empati, karşındaki kişinin duygusunun anlaşılaraq ona iletilmesi sürecini kapsayan empatik beceri boyutu ve kişinin diğerrlerinin durumlarını ve duygularını anlama kapasitesi olan empatik eğilim boyutlarından oluşmaktadır. Empatik eğilim, bilişsel ve duygusal empati olarak incelenmektedir. Bilişsel empati kapsamında karşındaki kişinin yalnızca duygusunun anlaşılması yeterli olarak ifade edilmektedir. Duygusal empati duygunun anlaşılması ve uygun bir tepki ile gösterilmesini kapsamaktadır. Kişinin özgeci bir tutum ile çevresine yaklaşmasını sağlamaktadır. Saldırganca davranışların azaltılmasını, ahlaki açıdan gelişimi kapsadığı bilinmektedir. Birey karşısındaki kişinin mimikleri veya ses tonundan yola çıkarak duygularına ve duruma uygun tepkiler verebilir. Mimik ve ses tonu gibi durumun anlaşılmasını sağlayan ipuçları yoksa birey diğerrinin bakış açısıyla bakarak durumu değerlendirebilir (Kaya ve Siyez, 2010).

Empati olumlu sosyal davranışların gelişmesini sağlamaktadır. Anti sosyal davranışların empatinin söz konusu olmadığı durumlarda arttığı bilinmektedir. Pitchers, empatiyi bilişsel ve duyuşsal olarak inceleyerek empatinin davranışsal tepkileri içerdiğini ifade etmektedir. Olaylara bir diğ erinin perspektifinden onun rolünü üstlenerek veya kendini onun yerine koyarak hayal etmesi süreci bilişsel empati olarak tanımlanmaktadır. Bir diğ erinin duygularına karşılık olarak benzer duyguları hissetme duyuşsal empati olarak tanımlanmaktadır. Mimik, jest ve sözlü ifadeler ise karşımızdakini anladığımızı ifade eden davranışsal tepkilerdir (Tutarel-Kışlak ve Çabukça, 2002). Eisenberg empatiyi diğ erlerinin hissettiklerini veya bir durumun sonucunda hissetmeleri öngörülen duygularının anlaşılması olarak yorumlamaktadır. Bireyin empati düzeyinin gelişmesi için kendi duygularını düzenleyebilmesi ve kontrol etmesi önemli olduğunu belirtmektedir (Eklund, 2013).

Hogan bireyin karşısındaki kişinin hissettiklerini onun yaşantılarını yaşamadan anlamaya çalışması olarak empatiyi değerlendirmektedir. Kohler'e göre empati sürecinde bireyin diğ erini anlaması hissettiklerini paylaşmaktan önemlidir (Kaya ve Siyez, 2010).

Empati anlayışının gelişmesi için sağlıklı kişilerarası bir iletişim ortamı olmalıdır. Bireylerin karşılıklı olarak duygularını anlamlandırarak aktardıkları bir süreçtir. Empati yönü gelişmiş kişilerin iletişim kaynaklı çatışmalarının seyrek olduğundan bahsedilir (Pişkin, 1991). Empati insanların yakınlaşmasını, birbirlerini anlamalarını, önemli hissetmelerini ve iletişimi sağlamaktadır. Empati düzeyi gelişmiş bireylerin empati becerilerini daha az kullanan kişilere bilerek veya bilmeyerek model oldukları ve bu beceriyi geliştirmelerine katkı sağladıkları düşünülmektedir. Empati düzeyi gelişmiş bireyler kendileri olmaktan memnun oldukları ve kabul ettikleri, ruhsal olarak kendilerini iyi hissettikleri, diğ erlerine hoşgörülü yaklaşımı benimsedikleri fark edilmiştir (Yüksel, 2004). Empatinin temel basamaklarından birinin öz farkındalık olduğu ifade edilmektedir. Kişinin karşısındaki ile empati kurabilmesi için öncelikle kendi duygularının farkında olması gerekmektedir (Moriguchi, Decety, Ohnishi, Maeda, Mori ve ark., 2007).

Sosyal psikolojide empati ile prososyal davranışların ortaya çıkması ilişkili olarak değerlendirilmiştir (Stueber, 2013). Empati düzeyinin yükselmesi ve aleksitimi

arasında negatif bir ilişki gözlemlenmiştir (Moriguchi, Decety, Ohnishi, Maeda, Mori ve ark., 2007). Evlilik ilişkilerinde eşlerin empati anlayışına sahip olması yaşanacak gerilimleri azalttığı yönünde görüşler mevcuttur. Anne baba açısından bakıldığında ise annelerin empati düzeylerinin babalardan yüksek olduğu belirlenmiştir (Tutarel-Kışlak ve Çabukça, 2002).

1.4.1. Biyolojik Açıdan Empati

Lorberbaum tarafından yapılan çalışmada bebek ağlamasını dinleyen tüm annelerin singulat korteks bölgesinde aktivite artışı fark edilmiştir. Singulat korteks annenin bakım vermesinde ve sosyal bağlanmada önemli rol oynamaktadır. Dil gelişimi ile ilgili yapılan çalışmalarda karşısındaki niyetini anlama kapasitesinde dilin önemli olduğu saptanmıştır. Ayna nöronların keşfedilmesiyle birlikte empatinin nörobiyolojik araştırmaları önem kazanarak, bu sinir hücrelerine “empati nöronları” ismi önerisinde bulunan araştırmacılar olmuştur (Altınbaş, Gülöksüz, Özçetinkaya ve Oral, 2010).

Yapılan araştırmalar kişinin kendisi ağrı yaşarken beyinde aktif hale gelen singulat korteks, serebellum ve beyin kökünün bir başkasını acı deneyimi içinde izlerken yine aktif hale geldiğini göstermektedir. Aynı zamanda somatosensoryal işlememenin de olduğu gözlenmektedir (Ersoy ve Köşger, 2016).

1.4.2. Empatinin Gelişimi

İnsan yaşamında ilk bebeklik dönemlerinden itibaren empatinin göstergeleri fark edilmektedir. Bundan ötürü bebeklerin biyolojik açıdan empatiye duyarlı olarak doğdukları düşünülmektedir. Yaşamın ilk yılında bebekler diğerlerinin duygularını anladıklarını belli etmezler ancak diğerlerinin üzüntülerine tepki gösterebilirler. Daha sonraki yıllarda diğerlerinin üzüntülerini anlasalar dahi ihtiyaçların farklı olduğunu gözlemleyemezler. 2-10 yaş civarında çocuklar diğerleri ile kendi duyguları arasındaki farklılıkları gözlemleyerek yorum yapabilirler (Önder ve Güray, 2007; Ersoy ve Köşger, 2016).

Empati belirtilerinin ilk bebeklik dönemlerinden itibaren görülebileceği Hoffman tarafından araştırılmıştır. Bebekler 0-1 yaş döneminde bir başkasını acı içinde gözlemlese eğer bu acıyı kendisi yaşıyormuş gibi algılayabilir. Bu durum

kendilerini diğerlerinden ayırt edemediklerinden ötürü yaşanmaktadır. İki yaş dönemlerinde gelişen nesne ve kişi sürekliliği çocukların kendi ve diğerleri arasındaki acıyı ayırt etmelerine imkan sağladığı görüşü öne sürölmektedir (Salı, 2012). Bu dönem içinde bulunan çocuklar diğerlerinin duygu ve tepkilerini anlamaya başlamaktadır. Kendilerinin ve diğerlerinin duygusal tepkilerinin farklılığını gözlemlemektedir. Yardımlaşma ve işbirliği kurma gibi davranışları gelişmektedir (Zahn-Waxler, Radke-Yarrow, Wagner ve Chapman, 1992). 6-9 yaş soyut becerilerin gelişerek ve olayların diğerleri açısından anlaşıldığı dönemdir. 10-12 yaş arasında ise çocuk tanımadığı kişilere karşı da empati anlayışı gösterebilir (Ersoy ve Köşger, 2016).

Empatinin çocukluk dönemlerinde çocuğun taklit yeteneği ve pekiştirme yolu empatiyi geliştirdiği bilinmektedir. Çocukların bilişsel gelişim süreçlerinde empati tepkilerinde farklılık gözlenmektedir. Örneğin, çocukların benmerkezci dönemden çıkarak diğerlerini anlayabilmeleri bilişsel gelişimin bir sonucudur (Salı, 2012). Piaget benmerkezci özelliklerin işlem öncesi döneme ait olduğundan ötürü çocukların diğerlerini anlayabilme kapasitesine sahip olamayacağı görüşündedir. Çeşitli araştırmalar bebeklik dönemlerinden itibaren empatinin var olduğu göstermektedir. Bebeklerin yapay ağlamalara vermediği tepkiyi başka bir bebeğin ağlama sesine verdiği gözlemlenmiştir (Ersoy ve Köşger, 2016).

Empati becerisi gelişmiş çocukların uyum düzeylerinin gelişmiş ve saldırganlık düzeylerini düşük olduğu belirlenmiştir (Yüksel, 2004). Bireysel ve gelişimsel farklılıklar empati kurma kapasitesini etkilemektedir. Empati düzeyinin düşük olması çocukluk döneminde zorbalık, düşmanlık ve olumsuz ilişkilere, ergenlik döneminde saldırganlık ve anti sosyal davranışlara, yetişkinlik döneminde psikopati ve şiddete neden olmaktadır (Stern ve Cassidy, 2018).

1.4.3. Aile ve Empati

Çocukların empati gelişiminde ailenin etkisi önemlidir. Ebeveynlerin çocuklarıyla duygusal tepkileri paylaşmaları empati gelişiminde önemli bir faktördür. Empati ile güvensiz bağlanmanın negatif yönde ilişkisi olduğu belirlenmiştir (Şakar, 2020). Güvenli bağlanma geliştiren çocukların empati anlayışının yükselerek

diğerlerinin duygu ve düşüncelerine duyarlı hale geldiği gözlenmiştir (Stern ve Cassidy, 2018). Ebeveynler çocukların sosyal ve duygusal gelişimleri açısından rol model olmaktadır. Empati anlayışı gelişmiş ebeveynlerin bu yönde çocuklarına model olacağı öngörülebilir. Aşırı rekabetçi olarak yetiştirilen çocukların zamanla diğerlerinin duygusuna duyarsız hale gelerek empati düzeylerinin düştüğü gözlemlenmiştir. Olumlu benlik algısı ile yetiştirilen çocukların ise empati anlayışlarının gelişmiş olduğu belirlenmiştir (Şakar, 2020).

1.5. AMAÇ

Özgün kişilerin negatif duygulanım düzeylerinin pozitif duygulanım düzeylerinden daha düşük olduğu belirtilmektedir. Çalışmalar genelde özgünlüğü kişilik özellikleri perspektifinden ele almaktadır (Lenton, Slabu, Sedikides ve Power, 2013). Çeşitli durumlar ve roller özgünlüğü sağladığında sağlık ve iyi oluş hali kolaylaşırken, özgünlüğü bastırdıklarında uyumsuzluk ve sıkıntı oluşmaktadır. Özgünlüğün kişilik ve davranış üzerinde dinamik bir etkiye sahip olduğu görülmektedir (Sheldon, Ryan, Rawsthorne ve Ilardi, 1997).

Aktarılanlar doğrultusunda bu çalışmanın amacı, empati, duygusal zeka ve bireylerin kişilik özelliklerinin özgünlük düzeylerine etkisinin incelenmesidir. Bütün bu değişkenlerin bir arada ele alınarak Türk örneklem grubunda uygulanması çalışmanın önemini artırmaktadır. Ayrıca bu çalışmada yaş aralığının geniş tutulması alan yazını için oldukça önemlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1. KATILIMCILAR

Araştırma katılımcıları gelişigüzel örneklem metodu ile 18 yaş üstü bireylere olarak belirlenmiştir. Psikolojik yardım alan bireyler bu araştırmada dışlama kriteri olarak belirlenmiştir. Sosyodemografik formda yer alan soru aracılığıyla psikolojik yardım aldığını bildiren 51 kişi çalışma grubu içinde yer almamaktadır. Çalışma grubuna dahil edilen katılımcıların 206'sı kadın (%44,2), 260'ı erkek bireydir.

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma kapsamında Büyük Beş 50 Kişilik Ölçeği, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği, Baron Empati Ölçeği, Özgünlük Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

2.2.1. Sosyodemografik Form

Bu form katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim ve maddi düzeyi gibi betimleyici bilgilerin yanı sıra mevcut zaman diliminde herhangi bir psikolojik yardım alıp almadıkları hakkında bilginin edinilmesini amaçlamaktadır.

2.2.2. Büyük Beş-50 Kişilik Ölçeği

Türkçe'ye uyarlaması Tatar (2017) tarafından yapılan ve 5'li likert tipiyle cevaplandırılan (1=Hiç Uygun Değil, 2=Uygun Değil, 3=Orta Kararsız, 4=Biraz Uygun, 5=Çok uygun) Büyük Beş-50 Kişilik Testi 50 maddeden oluşmaktadır. Testin 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 38, 39, 44, 46, 49 numaralı maddeleri ters puanlanmaktadır (5=Hiç Uygun Değil, 4=Uygun Değil, 3=Orta Kararsız, 2=Biraz Uygun, 1=Çok uygun). Ölçek Dışadönüklük (1, 6, 11, 16, 21, 26, 31, 36, 41, 46 sorular), Uyumluluk (2, 7, 12, 17, 22, 27, 32, 37, 42, 47 sorular), Sorumluluk (3, 8, 13, 18, 23, 28, 33, 38, 43, 48 sorular), Duygusal Dengelilik (4, 9,

14, 19, 24, 29, 34, 39, 44, 49 sorular), Zeka/Hayal Gücü (5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 sorular) olmak üzere beş faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları Dışadönüklük için 0,76, Uyumluluk için 0,73, Sorumluluk için 0,79, Duygusal Dengelilik için 0,76 ve Zeka/Hayal gücü için 0,68 olarak hesaplanmıştır (Tatar, 2017).

2.2.3. Schutte Duygusal Zeka Ölçeği

Türkçe'ye Tatar, Tok ve Saltukoğlu (2011) tarafından uyarlanan ve 5'li likert tipiyle cevaplandırılan (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Fikrim Yok, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) Schutte Duygusal Zeka Ölçeği 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin 5, 28, 33 numaralı maddeleri için ters puanlanma yapılmaktadır (1=Kesinlikle Katılıyorum, 2=Katılıyorum, 3=Fikrim Yok, 4=Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılmıyorum). Ölçeğin bütünü için iç tutarlılık güvenirlik katsayısı 0,82 olarak hesaplanmıştır (Tatar, Tok ve Saltukoğlu, 2011).

2.2.4. Baron Empati Ölçeği

Türkçe'ye Bora ve Baysan (2009) tarafından uyarlanan Baron Empati Ölçeği “Kesinlikle Katılıyorum”, “Sıklıkla Katılıyorum”, “Bazen Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” olmak üzere 4'lü likert tipiyle cevaplandırılmaktadır. Ölçek 60 maddeden oluşmaktadır. Verilen yanıtlara bakılarak en az empatik seçenekler 0, en empatik seçenekler 2, ikinci empatik seçenekler 1 olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin puanlanması neticesinde yüksek puanlar empati düzeyinin yüksek oluşuna, düşük puanlar ise empati düzeyinin düşük oluşuna işaret etmektedir. Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan ölçeğin kısa formu için seçilen 22 sorunun iç tutarlılık güvenirlik katsayısı 0,81 olarak elde edilmiştir. Bu çalışmada ölçeğin 22 maddeden oluşan kısa formu kullanılmıştır (Bora ve Baysan, 2009).

2.2.5. Özgünlük Ölçeği

İmamoğlu, Günaydın ve Selçuk (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Özgünlük Ölçeği, “Hiç Katılmıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” iki uçlu seçenekleri arasında yedi basamaklı likert ölçek üzerinde cevaplandırılmaktadır. Ölçek 45 maddeden oluşmaktadır. 1, 14, 34, 36, 7, 13, 16, 19, 30, 35, 37, 39, 41, 42, 2, 8, 10, 11, 27, 33, 17, 22, 26 numaralı maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçek; farkındalık (1,

3, 4, 6, 9, 14, 20, 21, 29, 34, 36, 38), yansızlık (7, 13, 16, 19, 30, 35, 37, 39, 41, 42), özgün davranış (2, 8, 10, 11, 25, 27, 28, 31, 32, 33, 45) ve ilişkisel özgünlük (5, 12, 15, 17, 18, 22, 23, 24, 26, 40, 43, 44) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Özgünlük Ölçeği'nin bütün maddeleri için iç tutarlılık güvenirlik katsayısı 0,90 olarak elde edilmiştir. Farkındalık alt boyutu için 0,76, Yansızlık alt boyutu için 0,77, Özgün Davranış alt boyutu için 0,66, İlişkisel Özgünlük alt boyutu için 0,77 olarak iç tutarlılık güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır (İmamoğlu, Günaydın ve Selçuk ,2011). Bu çalışmada ölçeğin 27 maddelik kısa formu kullanılmıştır.

2.3. UYGULAMA

Çalışma grubu 18 yaş üstü bireyler olarak belirlenmiştir. Araştırma internet üzerinden online ve elden anket dağıtımı yoluyla katılımcılara uygulanmıştır. Kimlik bilgisi alınmayan katılımcılardan Büyük Beş-50 Kişilik Ölçeği, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği, Baron Empati Ölçeği ve Özgünlük Ölçeği formlarını doldurmaları istenmiştir. Veriler 2020 Kasım ayı içerisinde toplanmıştır.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Elde edilen veriler SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada ilk olarak sosyo-demografik değişkenlerin sayıları ve yüzdelik dağılımları verilirken yaş değişkeninin ayrıca betimleyici istatistik değeri verilmiştir. Ardından bağımlı değişken için kullanılan Özgünlük Ölçeği'nin Farkındalık, Yansızlık, Özgün Davranış ve İlişkisel Özgünlük alt boyutlarının genel toplam puanları ile BF-50 Kişilik Ölçeği alt boyutlarının, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği ve Baron Empati Ölçeği'nin genel toplam puanlarının betimleyici istatistik değerleri ve güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Dağılım için Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi sonucuna, histogram ve kutu grafiklerine, eğiklik/basıklık değerlerinin standart hatalara bölünmesi sonucunda elde edilen değerlerin ± 2 aralığında olup olmadığına bakılmıştır. İncelenen tüm değerler sonucunda dağılımların normal dağılım olduğu varsayılmıştır. Özgünlük Ölçeği'nin ele alınan değişkenlerle ilişkisini görmek için

korelasyon analizi yapılmıştır. Son olarak özgünlüğün yordanmasında kullanılan diğer ölçeklerin etkilerini görmek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

2.5. SONUÇLAR

Bu bölümde analizlerden elde edilen istatistiksel sonuçlara değinilmiştir. Öncelikle katılımcıların demografik özelliklerinin sayı ve yüzde dağılımları frekans analizleri ile elde edilmiş ve sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Sosyodemografik Değişkenlerin Sayı ve Yüzde Açısından Dağılımı

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	206	44,2
	Erkek	260	55,8
Medeni Durum	Bekar	149	32
	Evli	317	68
Eğitim Durumu	İlköğretim	73	15,7
	Lise	101	21,7
	Lisans	233	50
	Lisansüstü	59	12,7
Çalışma Durumu	Öğrenci	69	14,18
	Sivil Toplum Kuruluşu Çalışanı	5	1,1
	Özel Kurum Çalışanı	101	21,7
	Devlet Kurum Çalışanı	100	21,5
	Emekli	30	6,4
	Esnaf	51	10,9
	Ev Hanımı	69	14,8
	Çalışmıyor	14	3
	Diğer	27	5,8
Gelir Durumu	Kötü	27	5,8
	Orta	320	68,7
	İyi	119	25,5
Anne/Bakım Veren Tutumu	Baskıcı ve Otoriter	86	18,5
	Aşırı Hoşgörülü	91	19,5
	Kararsız ve Dengesiz	44	9,4
	Aşırı Koruyucu	118	25,3
	Mükemmeliyetçi	54	11,6
	Demokratik	73	15,7
Baba/Bakım Veren Tutumu	Baskıcı ve Otoriter	137	29,4
	Aşırı Hoşgörülü	103	22,1
	Kararsız ve Dengesiz	55	11,8
	Aşırı Koruyucu	42	9
	Mükemmeliyetçi	49	10,5
	Demokratik	80	17,2
Toplam		466	100

Katılımcıların 206'sını (%44,2) kadın bireyler oluştururken, 260'ını (%55,8) erkek bireyler oluşturmaktadır. Katılımcıların 149'u (%32) bekar, 317'si (%68) evlidir. Eğitim durumu gruplarında ilköğretim 73 (%15,7) kişi, lise 101 (%21,7) kişi, 233(%50) kişi lisans, lisansüstü ve üzerinde 19(%13,7) kişi bulunmaktadır. Çalışma durumu gruplarına göre katılımcıların 69'u (%14,8) öğrenci, 5'i (%1,1) sivil toplum kurum çalışanı, 101'i (%21,7) özel kurum çalışanı, 100'ü (%21,5) devlet kurum çalışanı, 30'u (%6,4) emekli, 51'i (%10,9) esnaf, 69'u (%14,8) ev hanımı, 14'ü (%3) çalışmıyor, 27'si (%5,8) çalışma durumunu diğer olarak belirtmiştir. Katılımcıların 27'si (%5,8) gelir durumunu kötü, 320'si (%68,7) orta, 119'u (%25,5) iyi olarak değerlendirmektedir.

Katılımcıların algıladığı anne/ bakım veren tutumunu 86'sı (%18,5) baskıcı ve otoriter, 91'i (%19,5) aşırı hoşgörülü, 44'ü (%9,4) kararsız ve dengesiz, 118'i (%25,3) aşırı koruyucu, 54'ü (%11,6) mükemmeliyetçi, 73'ü (15,7) demokratik olarak ifade etmektedir. Katılımcıların algıladığı baba/bakım veren tutumunu 137'si (%29,4) baskıcı ve otoriter, 103'ü (%22,1) aşırı hoşgörülü, 55'i (%11,8) kararsız ve dengesiz, 42'si (%9) aşırı koruyucu, 49'u (%10,5) mükemmeliyetçi, 80'i(%17,2) demokratik olarak ifade etmektedir (Tablo 1).

Tablo 2. Yaş Değişkeni Betimleyici İstatistik Tablosu

Değişken	n	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Ortalama	Standart Sapma
Yaş	466	18	71	37,32	11,590

Örneklemin yaş dağılımının 18-71 yaş arasında olduğu görülmektedir. Ortalama yaş değeri 37,32 standart sapma değeri ise 11,590 olarak bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 3. Ölçeklerin Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Ölçekler	n	k	Alfa
ÖÖ Farkındalık Alt Boyutu	466	6	0,76
ÖÖ Yansızlık Alt Boyutu	466	7	0,76
ÖÖ Özgün Davranış Alt Boyutu	466	6	0,65
ÖÖ İlişkisel Özgünlük Alt Boyutu	466	8	0,71
BF-50 Kişilik Ölçeği Dışadönüklük Faktörü	466	10	0,80
BF-50 Kişilik Ölçeği Uyumluluk Faktörü	466	10	0,77
BF-50 Kişilik Ölçeği Sorumluluk Faktörü	466	10	0,80
BF-50 Kişilik Ölçeği Duygusal Dengelilik Faktörü	466	10	0,84
BF-50 Kişilik Ölçeği Zeka/Hayal Gücü Faktörü	466	10	0,73
Duygusal Zeka Ölçeği	466	33	0,91
Empati Ölçeği	466	22	0,89

Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutunda 0,76, Yansızlık alt boyutunda 0,76, Özgün Davranış alt boyutunda 0,65, İlişkisel Özgünlük alt boyutunda 0,71; Kişilik Ölçeği Dışadönüklük alt boyutunda 0,80, Uyumluluk alt boyutunda 0,77, Sorumluluk alt boyutunda 0,80, Duygusal Dengelilik alt boyutunda 0,84, Zeka/Hayal Gücü alt boyutunda 0,73; Duygusal Zeka Ölçeğinde 0,91; Empati Ölçeği Kısa Formunda 0,89 olduğu görülmüştür (Tablo 3).

Tablo 4. Kullanılan Ölçeklerin Alt Boyut ve Genel Toplam Puanlarının Betimleyici İstatistik Değerleri

Değişkenler	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Ortalama	Standart Sapma
ÖÖ Farkındalık Puanı	12	42	33,91	6,07
ÖÖ Yansızlık Alt Puanı	8	49	32,94	8,56
ÖÖ Özgün Davranış Puanı	10	42	31,28	6,35
ÖÖ İlişkisel Özgünlük Puanı	18	56	44,34	7,48
BF-50 Dışadönüklük Puanı	12	50	32,30	6,99
BF-50 Uyumluluk Puanı	15	50	39,62	5,85
BF-50 Kişilik Ölçeği Sorumluluk Puanı	19	50	40,51	6,24
BF-50 Duygusal Dengelilik Puanı	10	50	30,62	7,87
BF-50 Zeka/Hayal Gücü Puanı	16	50	37,43	5,72
Duygusal Zeka Puanı	56	164	129,54	15,75
Empati Puanı	2	46	24,67	9,67

Kullanılan ölçeklerin alt boyut ve genel toplam puanları betimleyici istatistiksel sonuçları incelendiğinde Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutu toplam puanı 12-42 puan arasında ($\bar{x}=33,91\pm 6,07$), Yansızlık alt boyutu toplam puanı 8-49 puan arasında ($\bar{x}=32,94\pm 8,56$), Özgün Davranış alt boyutu toplam puanı 10-42 puan arasında ($\bar{x}=31,28\pm 6,35$), İlişkisel Özgünlük alt boyutu toplam puanı 18-56 puan arasında ($\bar{x}=44,34\pm 7,48$) bulunmuştur. Kişilik Ölçeği Dışadönüklük faktörü toplam puanı 12-50 puan arasında ($\bar{x}=32,30\pm 6,99$), Uyumluluk faktörü toplam puanı 15-50 puan arasında ($\bar{x}=39,62\pm 5,85$), Sorumluluk faktörü toplam puanı ise 29-50 puan arasında ($\bar{x}=40,51\pm 6,24$) elde edilmiştir. Kişilik ölçeğinin diğer alt boyut puanları olan Duygusal Dengelilik faktörü toplam puanı 10-50 puan arasında ($\bar{x}=30,62\pm 7,87$), Zeka/Hayal Gücü faktörü toplam puanı 16-50 puan arasında ($\bar{x}=37,43\pm 5,72$) elde edilirken, Duygusal Zeka Ölçeği toplam puanı 56-164 puan arasında

($\bar{x}=129,54\pm 15,75$) ve Empati Ölçeği toplam puanı ise 2-46 puan arasında ($\bar{x}=24,67\pm 9,67$) bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 5. Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları Toplam Puanları ile Diğer Ölçekler Arası Korelasyon Katsayıları

Değişkenler (n=466)	Farkındalık Puanı	Yansızlık Puanı	Özgün Davranış Puanı	İlişkisel Özgünlük Puanı
BF-50 Dışadönüklük Faktörü	0,265**	0,079	0,162**	0,259**
BF-50 Uyumluluk Faktörü	0,312**	0,233**	0,208**	0,466**
BF-50 Sorumluluk Faktörü	0,359**	0,204**	0,283**	0,282**
BF-50 Duygusal Dengelilik Faktörü	0,294**	0,334**	0,326**	-0,023
BF-50 Zeka/Hayal Gücü Faktörü	0,360**	0,274**	0,126**	0,227**
Duygusal Zeka Ölçeği	0,460**	0,250**	0,217**	0,408**
Empati Ölçeği	0,362**	0,273**	0,151**	0,308**

*p<0,05; **p<0,01

Kişilik Ölçeği Dışadönüklük faktörü ile Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,265$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Uyumluluk faktörü ile Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,312$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Sorumluluk faktörü ile Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,359$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Duygusal Dengelilik faktörü ile Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,294$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Zeka/Hayal Gücü faktörü ile Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,360$; $p<0,01$. Duygusal Zeka Ölçeği ile Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde orta bir ilişki vardır; $r=0,460$; $p<0,01$. Empati Ölçeği Kısa Form ile Özgünlük Ölçeği Farkındalık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,362$; $p<0,01$.

Kişilik Ölçeği Dışadönüklük faktörü ile Özgünlük Ölçeği Yansızlık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=0,079$; $p>0,05$. Kişilik Ölçeği Uyumluluk faktörü ile Özgünlük Ölçeği Yansızlık alt boyutu toplam

puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,233$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Sorumluluk faktörü ile Özgünlük Ölçeği Yansızlık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,204$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Duygusal Dengelilik faktörü ile Özgünlük Ölçeği Yansızlık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,334$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Zeka/Hayal Gücü faktörü ile Özgünlük Ölçeği Yansızlık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,274$; $p<0,01$. Duygusal Zeka Ölçeği ile Özgünlük Ölçeği Yansızlık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,250$; $p<0,01$. Empati Ölçeği Kısa Form ile Özgünlük Ölçeği Yansızlık alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,273$; $p<0,01$.

Kişilik Ölçeği Dışadönüklük faktörü ile Özgünlük Ölçeği Özgün Davranış alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=0,162$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Uyumluluk faktörü ile Özgünlük Ölçeği Özgün Davranış alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,208$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Sorumluluk faktörü ile Özgünlük Ölçeği Özgün Davranış alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,283$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Duygusal Dengelilik faktörü ile Özgünlük Ölçeği Özgün Davranış alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,326$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Zeka/Hayal Gücü faktörü ile Özgünlük Ölçeği Özgün Davranış alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,126$; $p<0,01$. Duygusal Zeka Ölçeği ile Özgünlük Ölçeği Özgün Davranış alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,217$; $p<0,01$. Empati Ölçeği Kısa Form ile Özgünlük Ölçeği Özgün Davranış alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,151$; $p<0,01$.

Kişilik Ölçeği Dışadönüklük faktörü ile Özgünlük Ölçeği İlişkisel Özgünlük alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=0,259$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Uyumluluk faktörü ile Özgünlük Ölçeği İlişkisel Özgünlük alt

boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde orta bir ilişki vardır; $r=0,466$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Sorumluluk faktörü ile Özgünlük Ölçeği İlişkisel Özgünlük alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,282$; $p<0,01$. Kişilik Ölçeği Duygusal Dengelilik faktörü ile Özgünlük Ölçeği İlişkisel Özgünlük alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=-0,023$; $p>0,05$. Kişilik Ölçeği Zeka/Hayal Gücü faktörü ile Özgünlük Ölçeği İlişkisel Özgünlük alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,227$; $p<0,01$. Duygusal Zeka Ölçeği ile Özgünlük Ölçeği İlişkisel Özgünlük alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde orta bir ilişki vardır; $r=0,408$; $p<0,01$. Empati Ölçeği Kısa Form ile Özgünlük Ölçeği İlişkisel Özgünlük alt boyutu toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,308$; $p<0,01$ (Tablo 5).

Tablo 6. Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F
Farkındalık	Sabit	2,229	2,534	0,880	0,315	35,144***
	Duygusal Dengelilik	0,140	0,031	4,561***		
	Sorumluluk	0,132	0,043	3,060**		
	Zeka/Hayal Gücü	0,166	0,050	3,310**		
	Duygusal Zeka	0,097	0,019	5,097***		
	Empati	0,060	0,030	2,001*		
	Yaş	0,048	0,021	2,245*		
Yansızlık	Sabit	7,159	3,166	2,261*	0,218	25,673***
	Duygusal Dengelilik	0,349	0,047	7,484***		
	Zeka/Hayal Gücü	0,309	0,073	4,211***		
	Empati	0,121	0,043	2,805**		
	Dışadönüklük	-0,230	0,059	-3,875***		
	Uyumluluk	0,201	0,069	2,912**		
Özgün Davranış	Sabit	11,351	2,303	4,928***	0,172	31,920***
	Duygusal Dengelilik	0,228	0,035	6,591***		
	Sorumluluk	0,207	0,046	4,463***		
	Uyumluluk	0,115	0,049	2,346*		
İlişkisel Özgünlük	Sabit	11,640	2,827	4,118***	0,287	37,035***
	Uyumluluk	0,405	0,060	6,783***		
	Duygusal Zeka	0,102	0,023	4,177***		
	Duygusal Dengelilik	-0,131	0,039	-3,352**		
	Sorumluluk	0,108	0,053	2,059*		
	Dışadönüklük	0,093	0,047	1,967*		

* $p<0,05$, ** $p<0,01$, *** $p<0,001$

Kişilik Ölçeği faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği ve Yaş değişkeninin Özgünlük Ölçeği alt boyutları üzerindeki etkilerinin incelenmesi için Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli tahmini yapılmıştır.

Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu ($t(459)=0,880$; $p>0,05$); Duygusal Dengelilik ($t(459)=4,561$; $p<0,05$); Sorumluluk ($t(459)=3,060$; $p<0,05$); Zeka/Hayal Gücü ($t(459)=3,310$; $p<0,05$); Duygusal Zeka ($t(459)=5,097$; $p<0,05$) ve Empati ($t(459)=2,001$; $p<0,05$) puanları ile Yaş ($t(459)=2,245$; $p<0,05$) değişkenine ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(6,459)=35,144$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,315 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %31'i Duygusal Dengelilik, Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Zeka, Empati puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda Farkındalık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,140 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,132 birim, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,166 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,097 birim, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,060 birim ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış ise 0,048 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük ve Uyumluluk puanlarının Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(460)=2,261$; $p<0,05$) ve Duygusal Dengelilik ($t(460)=7,484$; $p<0,001$); Zeka/Hayal Gücü ($t(460)=4,211$; $p<0,001$); Empati ($t(460)=2,805$; $p<0,01$); Dışadönüklük ($t(460)=-3,875$; $p<0,001$) ve Uyumluluk ($t(460)=2,912$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(5,460)=25,673$; $p<0,001$) ve belirlilik kat sayısının 0,218 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %21'ini Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Empati, Dışadönüklük ve Uyumluluk puanları açıklamaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,349 birim, Zeka/Hayal

Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,309 birim, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,121 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,201 birim olarak arttıracak ve Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,230 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Zeka, Uyumluluk puanlarının ve Yaş değişkeninin Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(462)=4,928$; $p<0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(462)=6,591$; $p<0,001$); Sorumluluk ($t(462)=4,463$; $p<0,001$) ve Uyumluluk ($t(462)=2,346$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,462)=31,920$; $p<0,001$) ve belirlilik kat sayısının 0,172 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %17'sini Duygusal Dengelilik, Sorumluluk ve Uyumluluk puanları açıklamaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,228 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,207 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,115 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Duygusal Zeka, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin Özgün Davranış yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(460)=4,118$; $p<0,001$) ve Uyumluluk ($t(460)=6,783$; $p<0,001$); Duygusal Zeka ($t(460)=4,177$; $p<0,001$); Duygusal Dengelilik ($t(460)=-3,352$; $p<0,001$); Sorumluluk ($t(460)=2,059$; $p<0,05$) ve Dışadönüklük ($t(460)=1,967$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(5,460)=37,035$; $p<0,001$) ve belirlilik kat sayısının 0,287 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %28'ini Uyumluluk, Duygusal Zeka, Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk puanları açıklamaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,405 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,102 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik

artış 0,108 birim, Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,093 birim olarak arttıracak ve Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,131 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır (Tablo 6).

Tablo 7. Cinsiyete Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Cinsiyet	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F
Farkındalık	Kadın	Sabit	-7,148	3,224	-2,217*	0,467	35,109***
		Duygusal Zeka	0,176	0,025	6,958***		
		Duygusal Dengelilik	0,149	0,041	3,641***		
		Sorumluluk	0,144	0,060	2,414*		
		Yaş	0,085	0,031	2,749**		
	Zeka/Hayal Gücü	0,142	0,069	2,040*	0,221	18,807***	
	Erkek	Sabit	7,274	3,191			2,280*
		Duygusal Zeka	0,069	0,024			2,880**
		Duygusal Dengelilik	0,141	0,046			3,064**
		Sorumluluk	0,142	0,058			2,435*
Zeka/Hayal Gücü		0,199	0,065	3,076*			
Yansızlık	Kadın	Sabit	15,071	4,715	3,197**	0,308	17,790***
		Duygusal Dengelilik	0,472	0,070	6,752***		
		Empati	0,234	0,068	3,445**		
		Dışadönüklük	-0,293	0,083	-3,515**		
		Yaş	-0,140	0,050	-2,774**		
	Uyumluluk	0,298	0,115	2,590**	0,155	15,663***	
	Erkek	Sabit	5,972	4,229			1,412
		Duygusal Dengelilik	0,223	0,064			3,481**
		Zeka/Hayal Gücü	0,288	0,089			3,231**
		Duygusal Zeka	0,072	0,032			2,248*
Sabit		16,557	3,048	5,432***	0,141	16,715***	
Kadın	Duygusal Dengelilik	0,249	0,054	4,598***			
	Sorumluluk	0,190	0,071	2,697**			
	Sabit	11,951	2,532	4,719***			0,196
Erkek	Duygusal Dengelilik	0,249	0,047	5,313***			
	Sorumluluk	0,277	0,055	4,998***			
	İlişkisel Özgünlük	Kadın	Sabit	9,960	4,149	2,401*	0,318
Duygusal Zeka			0,183	0,033	5,568***		
Uyumluluk			0,410	0,089	4,590***		
Erkek		Duygusal Dengelilik	-0,192	0,056	-3,430**		
		Sabit	14,484	3,461	4,185***	0,245	41,803***
		Duygusal Zeka	0,81	0,029	2,847**		
Uyumluluk	0,486	0,078	6,208***				

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Kişilik Ölçeği faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği ve Yaş değişkeninin Özgünlük Ölçeği alt boyutları üzerindeki etkilerinin cinsiyet bakımından incelenmesi için Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli tahmini yapılmıştır.

Kadın örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin (t(205)=-2,217; p<0,05) ve Duygusal Zeka (t(205)=6,958; p<0,001); Duygusal Dengelilik (t(205)=3,641; p<0,001); Sorumluluk (t(205)=2,414; p<0,05); Zeka/Hayal

Gücü ($t(205)=2,040$; $p<0,05$) puanları ile Yaş ($t(205)=2,749$; $p<0,01$) değişkenine ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(5,205)=35,109$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,467 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre kadın örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %46'sı Duygusal Dengelilik, Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Zeka puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda kadın örnekleminde Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,176 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,149 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,144 birim, Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,085 birim, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,142 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk ve Empati puanlarının kadın örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Erkek örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(259)=2,280$; $p<0,05$) ve Duygusal Zeka ($t(259)=2,280$; $p<0,01$); Duygusal Dengelilik ($t(259)=3,064$; $p<0,01$); Sorumluluk ($t(259)=2,435$; $p<0,05$); Zeka/Hayal Gücü ($t(259)=3,076$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(4,259)=18,807$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,221 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre erkek örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %22'si Duygusal Dengelilik, Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda erkek örnekleminde Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,069 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,141 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,142 birim, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,199 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin erkek örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Kadın örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin anlamlı olduğu ($t(205)=3,197$; $p<0,01$) ve Duygusal Dengelilik ($t(205)=6,752$; $p<0,001$); Empati ($t(205)=3,445$; $p<0,01$); Dışadönüklük ($t(205)=-3,515$; $p<0,01$); Uyumluluk ($t(205)=2,590$; $p<0,001$) puanları ve Yaş ($t(205)=-2,774$; $p<0,01$) değişkenine ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(5,205)=17,790$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,308 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre kadın örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %30'u Duygusal Dengelilik, Empati, Dışadönüklük, Uyumluluk puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda kadın örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,472 birim, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,234 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,298 birim olarak arttıracaktır. Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,293 birim ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,298 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal gücü, Sorumluluk ve Duygusal Zeka puanlarının kadın örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Erkek örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu ($t(259)=1,414$; $p>0,05$) ve Duygusal Dengelilik ($t(259)=3,481$; $p<0,01$); Zeka/Hayal Gücü ($t(259)=3,231$; $p<0,01$); Duygusal Zeka ($t(259)=2,248$; $p<0,05$); puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,259)=15,663$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,155 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre erkek örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %15'i Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda erkek örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,223 birim, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,288 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,072 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Empati

puanlarının ve Yaş değişkeninin erkek örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Kadın örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(205)=5,432$; $p<0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(205)=4,598$; $p<0,001$), Sorumluluk ($t(205)=2,697$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,205)=16,715$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,141 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre kadın örnekleminde Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %14'ü Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda kadın örnekleminde Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,249 birim ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,190 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük, Empati, Duygusal Zeka puanlarının ve Yaş değişkeninin kadın örnekleminde Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Erkek örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(259)=4,719$; $p<0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(259)=5,313$; $p<0,001$), Sorumluluk ($t(259)=4,998$; $p<0,001$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,259)=31,265$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,196 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre erkek örnekleminde Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %19'u Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda erkek örnekleminde Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,249 birim ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,277 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük, Empati, Duygusal Zeka puanlarının ve Yaş değişkeninin erkek örnekleminde Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Kadın örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(205)=2,401$; $p<0,05$) ve Duygusal Zeka ($t(205)=5,568$; $p<0,001$), Uyumluluk ($t(205)=4,590$; $p<0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(205)=-3,430$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,205)=31,426$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,318 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre kadın örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %31'i Duygusal Zeka, Uyumluluk ve Duygusal Dengelilik puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda; kadın örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,183 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,410 birim olarak attıracak ve Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,192 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Sorumluluk Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin kadın örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Erkek örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(259)=4,185$; $p<0,001$) ve Duygusal Zeka ($t(259)=2,487$; $p<0,01$) ve Uyumluluk ($t(259)=6,208$; $p<0,001$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,259)=41,803$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,245 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre erkek örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %24'ü Duygusal Zeka ve Uyumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda erkek örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,81 birim ve Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,486 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin erkek örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır (Tablo 7).

Tablo 8. Medeni Duruma Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Medeni Durum	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F
Farkındalık	Bekar	Sabit	1,461	3,636	0,402		
		Zeka/Hayal Gücü	0,295	0,073	4,063***		
		Duygusal Dengelilik	0,155	0,044	3,523**	0,388	22,823***
		Duygusal Zeka	0,106	0,027	4,000***		
		Yaş	0,092	0,045	2,057*		
	Evli	Sabit	5,251	2,935	1,789		
		Duygusal Dengelilik	0,131	0,041	3,233**		
		Duygusal Zeka	0,095	0,025	3,841***	0,296	32,777***
		Sorumluluk	0,247	0,057	4,343***		
		Empati	0,089	0,037	2,383*		
Yansızlık	Bekar	Sabit	8,239	4,342	1,897*		
		Duygusal Dengelilik	0,422	0,076	5,571***	0,248	24,064***
		Zeka/Hayal Gücü	0,333	0,106	3,137**		
	Evli	Sabit	8,216	3,943	2,084*		
		Duygusal Dengelilik	0,316	0,059	5,199***		
		Zeka/Hayal Gücü	0,240	0,091	2,632**	0,221	17,600***
		Empati	0,189	0,052	3,635***		
		Uyumluluk	0,225	0,084	2,677**		
		Dışadönüklük	-0,235	0,073	-3,225**		
Özgün Davranış	Bekar	Sabit	12,483	3,565	3,502**		
		Duygusal Dengelilik	0,231	0,062	3,709***	0,174	15,416***
		Zeka/Hayal Gücü	0,300	0,087	3,449**		
	Evli	Sabit	11,662	2,403	4,854***		
		Duygusal Dengelilik	0,222	0,041	5,362***	0,191	37,165***
		Sorumluluk	0,313	0,054	5,849***		
İlişkisel Özgünlük	Bekar	Sabit	15,074	4,835	3,118**		
		Uyumluluk	0,501	0,098	5,087***	0,298	20,498***
		Duygusal Zeka	0,102	0,038	2,646**		
		Duygusal Dengelilik	-0,127	0,062	-2,034*		
	Evli	Sabit	12,756	3,303	3,861***		
		Uyumluluk	0,405	0,072	5,597***		
		Duygusal Zeka	0,121	0,027	4,480***	0,276	29,678***
		Duygusal Dengelilik	-0,128	0,051	-2,530*		
		Dışadönüklük	0,120	0,059	2,025*		

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Kişilik Ölçeği faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği ve Yaş değişkeninin Özgünlük Ölçeği alt boyutları üzerindeki etkilerinin medeni durumu bakımından incelenmesi için Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli tahmini yapılmıştır.

Medeni durumunu bekar olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(148)=0,402$; $p>0,05$)

istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Zeka/Hayal Gücü ($t(148)=4,063$; $p<0,001$); Duygusal Dengelilik ($t(148)=3,523$; $p<0,01$); Duygusal Zeka ($t(148)=4,000$; $p<0,001$) puanlarının ve Yaş ($t(148)=2,057$; $p<0,05$) değişkenine ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(4,148)=22,823$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,388 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre bekar örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %38'i Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bekar örnekleminde Farkındalık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,295 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,155 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,106 birim ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,092 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk ve Empati puanlarının bekar örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Medeni durumunu evli olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(316)=1,789$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Dengelilik ($t(316)=3,233$; $p<0,01$); Duygusal Zeka ($t(316)=3,841$; $p<0,001$); Sorumluluk ($t(316)=4,343$; $p<0,001$) ve Empati ($t(316)=2,383$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(4,316)=32,777$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,296 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre evli örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %29'u Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka, Sorumluluk ve Empati puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda evli örnekleminde Farkındalık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,131 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,095 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,247 birim ve Empati puanındaki bir birimlik artış 0,089 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Zeka/Hayal Gücü puanlarının ve Yaş değişkeninin evli

örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Medeni durumunu bekar olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(148)=1,897$; $p<0,05$) ve Duygusal Dengelilik ($t(148)=5,571$; $p<0,001$); Zeka/Hayal Gücü ($t(148)=3,137$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,148)=24,064$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,248 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre bekar örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %24'ü Duygusal Dengelilik ve Zeka/Hayal Gücü puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bekar örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,422 birim ve Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,333 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin bekar örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Medeni durumunu evli olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(316)=2,084$; $p<0,05$) ve Duygusal Dengelilik ($t(316)=5,199$; $p<0,001$); Zeka/Hayal Gücü ($t(316)=2,632$; $p<0,01$); Empati ($t(316)=3,635$; $p<0,001$); Uyumluluk ($t(316)=2,677$; $p<0,01$) ve Dışadönüklük ($t(316)=-3,225$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(5,316)=17,600$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,221 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre evli örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %22'si Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Empati, Uyumluluk ve Dışadönüklük puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda evli örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,316 birim, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,240 birim, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,189 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,422 birim olarak arttıracak ve Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,235 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model

sonucunda Sorumluluk, Duygusal Zeka puanlarının ve Yaş değişkeninin evli örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır

Medeni durumunu bekar olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(148)=3,502$; $p<0,01$) ve Duygusal Dengelilik ($t(148)=3,502$; $p<0,001$) ve Zeka/Hayal Gücü ($t(148)=3,449$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,148)=15,416$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,174 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre bekar örnekleminde Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %17'si Duygusal Dengelilik ve Zeka/Hayal Gücü puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bekar örnekleminde Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,231 birim ve Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,300 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin bekar örnekleminde Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Medeni durumunu evli olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(316)=4,854$; $p<0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(316)=5,362$; $p<0,001$), Sorumluluk($t(316)=5,849$; $p<0,001$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,316)=37,165$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,191 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre evli örnekleminde Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %19'u Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda evli örnekleminde Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,222 birim ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,313 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka, Empati puanlarının

ve Yaş değişkeninin evli örnekleminde Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Medeni durumunu bekar olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(148)=3,118$; $p<0,01$) ve Uyumluluk ($t(148)=5,087$; $p<0,001$), Duygusal Zeka ($t(148)=2,646$; $p<0,01$) ve Duygusal Dengelilik ($t(148)=-2,034$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,148)=20,498$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,298 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre bekar örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %29'u Uyumluluk, Duygusal Zeka ve Duygusal Dengelilik puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bekar örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,501 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,102 birim olarak arttıracak ve Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,127 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin bekar örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Medeni durumunu evli olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(316)=3,861$; $p<0,001$) ve Uyumluluk ($t(316)=5,597$; $p<0,001$), Duygusal Zeka ($t(316)=4,480$; $p<0,001$), Duygusal Dengelilik ($t(316)=-2,530$; $p<0,05$) ve Dışadönüklük ($t(316)=2,025$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(4,316)=29,678$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,276 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre evli örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %27'si Uyumluluk, Duygusal Zeka, Duygusal Dengelilik ve Dışadönüklük puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda evli örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,405 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,121 birim, Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,120 birim olarak arttıracak ve Duygusal Dengelilik

puanındaki bir birimlik artış 0,128 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin evli örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır (Tablo 8).

Tablo 9. Eğitim Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Eğitim Durumuna Göre	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F
Farkındalık	İlköğretim	Sabit	-7,306	7,504	-0,974	0,295	9,608***
		Uyumluluk	0,463	0,129	3,577**		
		Dışadönüklük	0,377	0,134	2,812**		
		Yaş	0,208	0,091	2,278*		
	Lise	Sabit	2,788	4,401	0,633	0,342	25,491***
		Duygusal Zeka	0,169	0,035	4,783***		
		Sorumluluk	0,231	0,090	2,562*		
	Lisans	Sabit	3,677	3,180	1,156	0,308	20,231***
		Yaş	0,060	0,029	2,061*		
		Duygusal Zeka	0,094	0,023	4,074***		
		Sorumluluk	0,116	0,056	2,089*		
		Duygusal Dengelilik	0,177	0,042	4,266***		
Lisansüstü	Sabit	-6,976	4,477	-1,558	0,610	43,819***	
	Duygusal Zeka	0,231	0,038	6,053***			
	Sorumluluk	0,292	0,088	3,307**			
Yansızlık	Lise	Sabit	10,935	5,446	2,008*	0,262	11,482***
		Zeka/Hayal Gücü	0,656	0,144	4,565***		
		Duygusal Dengelilik	0,381	0,097	3,929***		
		Dışadönüklük	-0,446	0,128	-3,475**		
	Lisans	Sabit	8,958	3,346	2,678**	0,233	23,204***
		Duygusal Dengelilik	0,339	0,064	5,282***		
		Empati	0,183	0,055	3,308**		
		Sorumluluk	0,244	0,081	3,004**		
	Lisansüstü	Sabit	-1,198	7,813	-0,153	0,296	11,745***
		Zeka/Hayal Gücü	0,628	0,196	3,201**		
Duygusal Dengelilik		0,361	0,126	2,869**			
Duygusal Zeka		0,290	0,057	5,086***			

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Tablo 9. Eğitim Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları (Devam)

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Eğitim Durumuna Göre	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F
Özgün Davranış	İlköğretim	Sabit	-1,611	6,948	-0,248	0,284	9,102***
		Duygusal Zeka	0,105	0,042	2,495*		
		Duygusal Dengelilik	0,254	0,087	2,906**		
		Sorumluluk	0,276	0,126	2,198*		
	Lise	Sabit	10,983	4,384	2,505*	0,186	11,217***
		Sorumluluk	0,284	0,101	2,805**		
		Yaş	0,187	0,059	3,197**		
	Lisans	Sabit	16,095	2,578	6,243***	0,157	21,405***
		Duygusal Dengelilik	0,236	0,050	4,752***		
		Sorumluluk	0,205	0,059	3,484**		
	Lisansüstü	Sabit	20,838	3,152	6,611***	0,200	14,291***
		Duygusal Dengelilik	0,356	0,094	3,780***		
İlişkisel Özgünlük	İlköğretim	Sabit	8,681	8,183	1,061	0,203	8,920***
		Uyumluluk	0,473	0,158	2,998**		
		Sorumluluk	0,364	0,167	2,181*		
	Lise	Sabit	13,153	5,412	2,430*	0,325	15,573***
		Uyumluluk	0,346	0,124	2,792**		
		Duygusal Zeka	0,181	0,047	3,848***		
		Duygusal Dengelilik	-0,208	0,076	-2,738**		
	Lisans	Sabit	11,894	3,743	3,178**	0,270	42,578***
		Uyumluluk	0,466	0,078	5,958***		
		Duygusal Zeka	0,111	0,028	3,917***		
	Lisansüstü	Sabit	7,357	7,409	0,933	0,312	25,872***
		Duygusal Zeka	0,290	0,057	5,086***		

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Kişilik Ölçeği faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği ve Yaş değişkeninin Özgünlük Ölçeği alt boyutları üzerindeki etkilerinin eğitim durumu bakımından incelenmesi için Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli tahmini yapılmıştır.

Eğitim durumunu ilköğretim olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(72)=-0,974$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Uyumluluk ($t(72)=3,577$; $p<0,01$), Dışadönüklük ($t(72)=2,812$; $p<0,01$) puanlarına ve Yaş ($t(72)=2,278$; $p<0,05$) değişkenine ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,72)=9,608$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,295 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre ilköğretim örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %29'u Uyumluluk, Dışadönüklük puanları ve Yaş değişkeni

tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda ilköğretim örnekleminde Farkındalık puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,463 birim, Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,377 birim ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,208 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Zeka ve Empati puanlarının ilköğretim örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lise olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(100)=0,633$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Zeka ($t(100)=4,783$; $p<0,001$) ve Sorumluluk ($t(100)=2,562$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,100)=25,491$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,342 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lise örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %34'ü Duygusal Zeka ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lise örnekleminde Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,094 birim ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,231 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin lise örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lisans olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(232)=1,156$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Yaş ($t(232)=2,061$; $p<0,05$) değişkenine ve Duygusal Zeka ($t(232)=4,074$; $p<0,001$), Sorumluluk ($t(232)=2,089$; $p<0,05$), Duygusal Dengelilik ($t(232)=4,266$; $p<0,001$) ve Zeka/Hayal Gücü ($t(232)=2,446$; $p<0,001$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(5,232)=20,231$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,308 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lisans örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %30'u Duygusal Zeka, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü

puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lisans örnekleminde Farkındalık puanını; Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,060 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,094 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,116 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,177 birim, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,163 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Uyumluluk, Dışadönüklük ve Empati puanlarının lisans örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lisansüstü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(58)=-1,558$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Zeka ($t(58)=6,053$; $p<0,001$) ve Sorumluluk ($t(58)=3,307$; $p<0,01$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,58)=43,819$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,610 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lisansüstü örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %61'i Duygusal Zeka ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lisansüstü örnekleminde Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,231 birim ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,292 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin lisansüstü örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu ilköğretim olarak belirten kişi sayısı yetersiz olduğundan Yansızlığın yordanması için planlanan model ilköğretim örneklemini için tahmin edilememiştir.

Eğitim durumunu lise olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(100)=2,088$; $p<0,05$) ve Zeka/Hayal Gücü ($t(100)=4,565$; $p<0,001$), Duygusal Dengelilik ($t(100)=3,929$; $p<0,001$), Dışadönüklük ($t(100)=-3,475$; $p<0,01$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin

genel olarak anlamlı olduğu (F(3,100)=11,482; p<0,001) ve belirlilik katsayısının 0,262 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lise örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %26'sı Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Dengelilik ve Dışadönüklük puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lise örnekleminde Yansızlık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,656 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,381 birim olarak arttıracak ve Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,446 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Uyumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin lise örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lisans olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin (t(232)=2,678; p<0,01) ve Duygusal Dengelilik (t(232)=5,282; p<0,001), Empati (t(232)=3,308; p<0,01) ve Sorumluluk (t(232)=3,004; p<0,01) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu (F(3,232)=23,204; p<0,001) ve belirlilik katsayısının 0,233 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lisans örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %23'ü Duygusal Dengelilik, Empati ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lisans örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,339 birim, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,183 birim ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,244 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Zeka puanlarının ve Yaş değişkeninin lisans örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lisansüstü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin (t(58)=-0,153; p>0,05) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Zeka/Hayal Gücü (t(58)=3,201; p<0,01), Duygusal Dengelilik (t(58)=2,869; p<0,01) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin

genel olarak anlamlı olduğu (F(2,58)=11,745; p<0,001) ve belirlilik katsayısının 0,296 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lisansüstü örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %29'u Zeka/Hayal Gücü ve Duygusal Dengelilik puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lisansüstü örnekleminde Yansızlık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,628 birim ve Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,361 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin lisansüstü örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu ilköğretim olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin (t(72)=-0,248; p>0,05) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Zeka (t(72)=2,495; p<0,05), Duygusal Dengelilik (t(72)=2,906; p<0,01), Sorumluluk (t(72)=2,505; p<0,01) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu (F(3,72)=9,102; p<0,001) ve belirlilik katsayısının 0,284 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre ilköğretim örnekleminde Özgünlük Davranış puanlarının yaklaşık olarak %28'i Duygusal Zeka, Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda ilköğretim örnekleminde Özgün Davranış puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,105 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,254 birim ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,276 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda, Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük, Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin ilköğretim örnekleminde Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lise olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin (t(100)=2,505; p<0,05) ve Sorumluluk (t(100)=2,805; p<0,01) puanına ve Yaş (t(100)=3,197; p<0,01) değişkenine ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu (F(2,100)=11,217;

$p < 0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,186 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lise örnekleminde Özgünlük Davranış puanlarının yaklaşık olarak %18'i Sorumluluk puanı ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lise örnekleminde Özgün Davranış puanını; Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,284 birim ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,187 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda, Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanlarının lise örnekleminde Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lisans olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(232)=6,243$; $p < 0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(232)=4,752$; $p < 0,001$), Sorumluluk ($t(232)=3,484$; $p < 0,001$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,232)=21,405$; $p < 0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,157 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lisans örnekleminde Özgünlük Davranış puanlarının yaklaşık olarak %15'i Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lisans örnekleminde Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,236 birim olarak ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,205 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeninin lisans örnekleminde Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lisansüstü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(58)=6,611$; $p < 0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(58)=3,780$; $p < 0,001$) puanına ait eğim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,58)=14,291$; $p < 0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,200 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lisansüstü örnekleminde Özgünlük Davranış puanlarının yaklaşık olarak %20'si Duygusal Dengelilik puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lisansüstü örnekleminde Özgün

Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,356 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda, Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Sorumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeninin lisansüstü örnekleminde Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu ilköğretim olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(72)=1,061$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Uyumluluk ($t(72)=2,998$; $p<0,01$), Sorumluluk ($t(72)=2,181$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,72)=8,920$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,203 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre ilköğretim örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %20'si Uyumluluk ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda ilköğretim örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,473 birim ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,364 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda, Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanlarının ve Yaş değişkeninin ilköğretim örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lise olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(100)=2,430$; $p<0,05$) ve Uyumluluk ($t(100)=2,792$; $p<0,01$), Duygusal Zeka ($t(100)=3,848$; $p<0,001$), Duygusal Dengelilik ($t(100)=-2,738$; $p<0,01$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,100)=15,573$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,325 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre ilköğretim örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %32'si Uyumluluk, Duygusal Zeka ve Duygusal Dengelilik puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lise örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,346 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,181 birim

olarak arttıracak ve Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,208 olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda, Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeninin lise örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lisans olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(232)=3,178$; $p<0,01$) ve Uyumluluk ($t(232)=5,958$; $p<0,01$), Duygusal Zeka ($t(232)=3,917$; $p<0,001$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,232)=42,578$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,270 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre ilköğretim örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %27'si Uyumluluk ve Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lisans örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,466 birim ve Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,111 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda, Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeninin lisans örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Eğitim durumunu lisansüstü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(58)=0,933$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Zeka ($t(58)=5,086$; $p<0,001$) puanına ait eğitim parametresinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,58)=25,872$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,312 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre lisansüstü örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %31'i Duygusal Zeka puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda lisansüstü örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,290 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda, Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Uyumluluk, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeninin lisansüstü örnekleminde

İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır (Tablo 9).

Tablo 10. Anne/Bakım Veren Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Anne Tutumu	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F
Farkındalık	Baskıcı ve Otoriter	Sabit	1,790	5,659	0,316		
		Duygusal Dengelilik	0,268	0,060	4,475***		
		Empati	0,117	0,064	1,842	0,431	15,332***
		Sorumluluk	0,262	0,091	2,869**		
	Aşırı Hoşgörülü	Duygusal Zeka	0,083	0,039	2,095*		
		Sabit	7,100	4,881	1,455		
		Duygusal Zeka	0,142	0,035	4,010***	0,264	15,794***
	Kararsız ve Dengesiz	Zeka/Hayal Gücü	0,231	0,102	2,264*		
		Sabit	1,080	7,031	0,154		
		Empati	-0,293	0,111	-2,645*	0,342	6,923**
	Aşırı Korumacı	Sorumluluk	0,459	0,145	3,172**		
		Zeka/Hayal Gücü	0,499	0,168	2,961**		
Sabit		9,544	3,708	2,574*			
Duygusal Dengelilik		0,148	0,061	2,407*			
Mükemmeliyetçi	Empati	0,147	0,051	2,887*	0,369	16,510***	
	Sorumluluk	0,163	0,072	2,257*			
	Duygusal Zeka	0,078	0,032	2,428*			
Demokratik	Sabit	12,296	6,486	1,896			
	Duygusal Zeka	0,165	0,049	3,378**	0,180	11,413**	
	Sabit	-2,485	6,053	-0,411			
Yansızlık	Baskıcı ve Otoriter	Sorumluluk	0,255	0,103	2,474*	0,368	20,398***
		Duygusal Zeka	0,203	0,053	3,186***		
		Sabit	18,602	6,431	2,893**		
		Duygusal Dengelilik	0,448	0,101	4,450***	0,283	10,771***
	Aşırı Hoşgörülü	Dışadönüklük	-0,515	0,145	-3,559**		
		Zeka/Hayal Gücü	0,464	0,183	2,534*		
		Sabit	19,761	7,447	2,654**		
	Kararsız ve Dengesiz	Duygusal Dengelilik	0,236	0,118	2,000*	0,247	9,489***
		Yaş	-0,240	0,074	-3,265**		
		Uyumluluk	0,377	0,145	2,609*		
		Sabit	16,605	4,251	3,907***		
	Aşırı Korumacı	Duygusal Dengelilik	0,566	0,116	4,881***	0,416	9,505***
Yaş		-0,181	0,080	-2,273*			
Empati		0,242	0,103	2,352*			
Mükemmeliyetçi	Sabit	1,508	5,282	0,286			
	Zeka/Hayal Gücü	0,392	0,118	3,320**	0,246	18,742***	
	Duygusal Zeka	0,133	0,042	3,142**			
Demokratik	Sabit	-8,137	7,612	-1,069			
	Duygusal Dengelilik	0,508	0,125	4,082***	0,380	15,652***	
	Uyumluluk	0,591	0,169	3,504*			
Demokratik	Sabit	2,408	6,862	0,351			
	Zeka/Hayal Gücü	0,520	0,173	3,012**	0,254	11,910***	
	Sorumluluk	0,333	0,146	2,275*			
	Duygusal Zeka	0,219	0,047	4,656***			

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Tablo 10. Anne/Bakım Veren Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları (Devam)

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Anne Tutumu	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F	
Özgün Davranış	Baskıcı ve Otoriter	Sabit	23,672	2,188	10,819***	0,131	12,694**	
		Duygusal Dengelilik	0,261	0,073	3,563**			
	Aşırı Hoşgörülü	Sabit	18,171	5,053	3,596**			
		Duygusal Dengelilik	0,226	0,082	2,746**			
		Sorumluluk	0,297	0,106	2,812**			
	Kararsız ve Dengesiz	Yaş	-0,134	0,051	-2,651*			
		Sabit	1,274	5,081	0,251			
		Duygusal Dengelilik	0,363	0,099	3,668**			
		Sorumluluk	0,404	0,129	3,140**			
		Aşırı Koruyucu	Sabit	19,040	3,523			5,404***
			Uyumluluk	0,303	0,087			3,478**
	Mükemmeliyetçi	Sabit	16,753	5,754	2,912**			
Sorumluluk		0,356	0,137	2,594*				
Demokratik	Sabit	19,023	4,409	4,315***				
	Sorumluluk	0,337	0,107	3,152**				
İlişkisel Özgünlük	Baskıcı ve Otoriter	Sabit	6,880	6,549	1,051	0,319	16,439***	
		Uyumluluk	0,582	0,133	4,376***			
		Duygusal Zeka	0,112	0,050	2,252*			
	Aşırı Hoşgörülü	Sabit	17,437	7,049	2,474*			
		Uyumluluk	0,473	0,144	3,294**			
		Duygusal Zeka	0,128	0,052	2,477*			
	Kararsız ve Dengesiz	Duygusal Dengelilik	-0,282	0,107	-2,636*			
		Sabit	5,008	5,310	0,943			
		Uyumluluk	0,963	0,139	6,920***			
		Aşırı Koruyucu	Sabit	22,652	3,883			5,833***
			Uyumluluk	0,401	0,101			3,958***
		Empati	0,224	0,061	3,640***			
Mükemmeliyetçi	Sabit	25,437	6,515	3,904***				
	Uyumluluk	0,481	0,160	2,996**				
Demokratik	Sabit	17,422	6,163	2,827**				
	Duygusal Zeka	0,219	0,047	4,656***				

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Kişilik Ölçeği faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği ve Yaş değişkeninin Özgünlük Ölçeği alt boyutları üzerindeki etkilerinin katılımcıların algıladığı anne/bakım veren tutumu açısından incelenmesi için Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli tahmini yapılmıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak ifade eden katılımcı örneğinde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin (t(85)=0,316; p>0,05) ve Empati (t(85)=1,842; p<0,10) puanının istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Dengelilik (t(85)=4,475; p<0,001), Duygusal Zeka

($t(85)=2,095$; $p<0,001$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(4,85)=15,332$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,431 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak bildiren örnekleme Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %43'ü Uyumluluk, Dışadönüklük puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Farkındalık puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,463 birim, Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,377 birim ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,208 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Zeka ve Empati puanlarının ilköğretim örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(90)=1,455$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Zeka ($t(90)=4,010$; $p<0,001$), Zeka/Hayal Gücü ($t(90)=2,264$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,90)=15,794$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,264 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak bildiren örnekleme Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %26'sı Duygusal Zeka ve Zeka/Hayal Gücü puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,142 birim ve Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,231 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Uyumluluk, Sorumluluk, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin

($t(43)=0,154$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Zeka/Hayal Gücü ($t(43)=2,961$; $p<0,01$), Sorumluluk ($t(43)=3,172$; $p<0,01$), Empati ($t(43)=-2,645$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,43)=6,923$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,342 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak bildiren örnekleme Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %34'ü Empati, Sorumluluk ve Zeka/Hayal Gücü puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Farkındalık puanını; Empati puanındaki bir birimlik artış 0,293 birim olarak azaltacak ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,459 birim, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,499 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Uyumluluk, Dışadönüklük ve Duygusal Zeka puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(117)=2,574$; $p<0,05$) ve Duygusal Dengelilik ($t(117)=2,407$; $p<0,05$), Empati ($t(117)=2,887$; $p<0,05$), Sorumluluk ($t(117)=2,257$; $p<0,05$) ve Duygusal Zeka ($t(117)=2,428$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(4,117)=16,510$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,369 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak bildiren örnekleme Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %36'sı Duygusal Dengelilik, Empati, Sorumluluk ve Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Farkındalık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,148 birim, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,147 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,163 birim ve Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,078 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Uyumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme

Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(53)=1,896$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Zeka ($t(53)=3,378$; $p<0,01$) puanına ait eğim parametresinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,53)=11,413$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,180 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak bildiren örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %18'i Duygusal Zeka puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,165 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Uyumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu demokratik olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(72)=-0,411$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Sorumluluk ($t(72)=2,474$; $p<0,05$), Duygusal Zeka ($t(72)=3,186$; $p<0,001$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,72)=20,398$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,368 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu demokratik olarak bildiren örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %36'sı Sorumluluk ve Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanını; Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,255 birim olarak ve Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,203 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Uyumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik, Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(85)=2,893$; $p<0,01$) ve Duygusal Dengelilik ($t(85)=4,450$; $p<0,001$), Dışadönüklük ($t(85)=-3,559$; $p<0,01$) ve Zeka/Hayal Gücü ($t(85)=2,534$; $p<0,05$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,85)=10,771$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,283 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak bildiren örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %28'i Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük ve Zeka/Hayal Gücü puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,448 birim olarak, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,464 birim olarak arttıracak ve Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,515 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörölü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(90)=2,654$; $p<0,01$) ve Duygusal Dengelilik ($t(90)=2,000$; $p<0,05$) ve Uyumluluk ($t(90)=2,609$; $p<0,05$) puanları ve Yaş ($t(90)=-3,625$; $p<0,05$) değişkenine ait eğitim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,90)=9,489$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,247 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörölü olarak bildiren örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %24'ü Duygusal Dengelilik, Uyumluluk puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,236 birim olarak, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,377 birim olarak arttıracak ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,240 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük,

Sorumluluk, Duygusal Zeka ve Empati puanları bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(43)=3,907$; $p<0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(43)=4,881$; $p<0,001$), Empati ($t(43)=2,352$; $p<0,05$) puanları ve Yaş ($t(43)=-2,773$; $p<0,05$) değişkenine ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,43)=9,505$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,416 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak bildiren örnekleme Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %41'i Duygusal Dengelilik, Empati puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,566 birim olarak, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,242 birim olarak arttıracak ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,181 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Sorumluluk, Uyumluluk ve Duygusal Zeka puanları bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(117)=0,286$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Zeka/Hayal Gücü ($t(117)=3,320$; $p<0,01$) ve Duygusal Zeka ($t(117)=3,142$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,117)=18,742$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,246 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak bildiren örnekleme Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %24'ü Zeka/Hayal Gücü ve Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,392 birim olarak ve Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,133 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük,

Uyumluluk, Sorumluluk, Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(53)=-1,069$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Duygusal Dengelilik ($t(53)=4,082$; $p<0,001$), Uyumluluk ($t(53)=3,504$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,53)=15,652$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,380 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak bildiren örnekleme Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %38'i Duygusal Dengelilik ve Uyumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,508 birim olarak ve Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,591 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Sorumluluk, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu demokratik olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(72)=0,351$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız olduğu ve Zeka/Hayal Gücü ($t(72)=3,012$; $p<0,01$), Sorumluluk ($t(72)=2,275$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,72)=11,910$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,254 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu demokratik olarak bildiren örnekleme Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %25'i Zeka/Hayal Gücü ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,520 birim olarak ve Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,333 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model

sonucunda Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(85)=10,819$; $p<0,001$) ve Duygusal Dengelilik ($t(85)=3,563$; $p<0,01$) puanına ait eğim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,85)=12,694$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,131 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %13'ü Duygusal Dengelilik puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,261 birim olarak. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(90)=10,596$; $p<0,01$) ve Duygusal Dengelilik ($t(90)=2,746$; $p<0,01$), Sorumluluk ($t(90)=2,812$; $p<0,01$), Puanlarına ve Yaş ($t(90)=-2,651$; $p<0,05$) değişkenine ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,90)=7,401$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,203 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %20'si Duygusal Dengelilik, Sorumluluk puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,226 birim olarak, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,297 birim olarak arttıracak ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,134 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal

Gücü, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Zeka ve Empati puanları bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(43)=0,251$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Duygusal Dengelilik ($t(43)=3,668$; $p<0,01$) ve Sorumluluk ($t(43)=3,140$; $p<0,01$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,43)=16,438$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,445 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %44'ü Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,363 birim olarak, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,404 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(117)=5,404$; $p<0,001$) ve Uyumluluk ($t(117)=3,478$; $p<0,01$) puanına ait eğitim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,117)=12,100$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,094 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %9'u Uyumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Bu modelde açıklanma oranı oldukça düşük elde edilmiştir. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,303 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü,

Dışadönüklük, Sorumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(53)=2,912$; $p<0,01$) ve Sorumluluk ($t(53)=2,594$; $p<0,05$) puanına ait eğitim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,53)=6,731$; $p<0,05$) ve belirlilik katsayısının 0,115 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %11'i Sorumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,356 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu demokratik olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(72)=4,315$; $p<0,001$) ve Sorumluluk ($t(72)=3,152$; $p<0,01$) puanına ait eğitim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,72)=9,936$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,123 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu demokratik olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %12'si Sorumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,337 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Zeka, Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(85)=1,051$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız Uyumluluk ($t(85)=4,376$; $p<0,001$) ve Duygusal Zeka ($t(85)=2,252$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,85)=16,439$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,319 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak bildiren örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %31'i Uyumluluk ve Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,582 birim ve Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,112 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörölü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(90)=2,474$; $p<0,05$) ve Uyumluluk ($t(90)=3,294$; $p<0,01$), Duygusal Zeka ($t(90)=2,447$; $p<0,05$) ve Duygusal Dengelilik ($t(90)=-2,636$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,90)=11,568$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,285 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörölü olarak bildiren örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %28'i Uyumluluk, Duygusal Zeka ve Duygusal Dengelilik puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,473 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,128 birim olarak arttıracak ve Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,282 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen

örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(43)=0,943$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Uyumluluk ($t(43)=6,920$; $p<0,001$) puanına ait eğim parametresinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,43)=47,891$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,533 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak bildiren örnekleme İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %53'ü Uyumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,963 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(117)=5,833$; $p<0,001$) ve Uyumluluk ($t(117)=3,958$; $p<0,001$), Empati ($t(117)=3,640$; $p<0,001$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,117)=21,221$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,270 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak bildiren örnekleme İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %27'si Uyumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,401 birim ve Empati puanındaki bir birimlik artış 0,224 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük ve Duygusal Zeka puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(53)=3,904$; $p<0,001$) ve Uyumluluk ($t(53)=2,996$; $p<0,01$) puanına ait eğitim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,53)=8,976$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,147 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak bildiren örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %14'ü Uyumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,481 olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük ve Duygusal Zeka puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı anne/bakım veren tutumunu demokratik olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(72)=2,827$; $p<0,01$) ve Duygusal Zeka ($t(72)=4,656$; $p<0,001$) puanına ait eğitim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,72)=21,675$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,234 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre anne/bakım veren tutumunu demokratik olarak bildiren örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %23'ü Duygusal Zeka puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,219 olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Dışadönüklük, Uyumluluk ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır (Tablo 10).

Tablo 11. Baba/Bakım Veren Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Baba Tutumu	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F
Farkındalık	Baskıcı ve Otoriter	Sabit	6,447	3,583	1,799	0,308	29,801***
		Duygusal Zeka	0,187	0,027	6,904***		
		Duygusal Dengelilik	0,108	0,052	2,081*		
	Aşırı Hoşgörülü	Sabit	4,385	4,128	1,062	0,416	23,478***
		Sorumluluk	0,379	0,081	4,693***		
		Empati	0,195	0,058	3,347**		
	Kararsız ve Dengesiz	Sabit	3,614	5,129	0,705	0,408	17,928***
		Duygusal Zeka	0,201	0,037	5,424***		
		Duygusal Dengelilik	0,167	0,073	2,299*		
	Aşırı Koruyucu	Sabit	1,899	6,884	0,276	0,342	20,760***
		Sorumluluk	0,760	0,167	4,556***		
	Mükemmeliyetçi	Sabit	21,563	4,505	4,787***	0,171	9,725**
Zeka/Hayal Gücü		0,360	0,115	3,118**			
Demokratik	Sabit	3,386	5,751	0,589	0,310	17,300***	
	Duygusal Zeka	0,191	0,051	3,757***			
	Duygusal Dengelilik	0,187	0,091	2,051*			

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Tablo 11. Baba/Bakım Veren Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları (Devam)

Yansızlık	Baskıcı ve Otoriter	Sabit	2,559	5,435	0,471	0,229	9,782***
		Zeka/Hayal Gücü	0,376	0,122	3,071**		
		Duygusal Dengelilik	0,314	0,084	3,743***		
		Uyumluluk	0,400	0,118	3,398**		
	Aşırı Hoşgörülü	Dışadönüklük	-0,288	0,107	-2,699**	0,151	17,912***
		Sabit	12,044	4,850	2,483*		
	Kararsız ve Dengesiz	Zeka/Hayal Gücü	0,553	0,131	4,232***	0,295	15,800***
		Sabit	-0,915	9,145	-0,100		
		Duygusal Dengelilik	0,521	0,130	4,017***		
	Aşırı Koruyucu	Duygusal Zeka	0,145	0,066	2,198*	0,534	14,520***
		Sabit	0,541	10,539	0,051		
		Zeka/Hayal Gücü	0,730	0,235	3,099**		
		Duygusal Dengelilik	0,496	0,132	3,754**		
	Mükemmeliyetçi	Yaş	-0,216	0,077	-2,801**	0,155	8,653**
		Sabit	16,051	5,165	3,108**		
	Demokratik	Duygusal Dengelilik	0,458	0,156	2,942**	0,189	18,216***
Sabit		3,862	7,519	0,514			
		Duygusal Zeka	0,246	0,058	4,268***		

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Tablo 11. Baba/Bakım Veren Durumuna Göre Özgünlük Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Kişilik Testi Faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği Puanları ve Yaş Değişkeni Tarafından Yordanmasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları (Devam)

Özgünlük Ölçeği Alt Boyutları	Baba Tutumu	Bağımsız Değişken	B	B'nin Standart Hatası	t	R ²	F
Özgün Davranış	Baskıcı ve Otoriter	Sabit	11,628	3,786	3,071**	0,239	20,994***
		Duygusal Dengelilik	0,371	0,063	5,887***		
		Uyumluluk	0,205	0,083	2,484*		
	Aşırı Hoşgörülü	Sabit	7,142	4,163	1,716	0,258	17,379***
		Duygusal Dengelilik	0,267	0,080	3,342**		
		Sorumluluk	0,388	0,098	3,952***		
	Kararsız ve Dengesiz	Sabit	15,018	5,110	2,939**	0,157	9,877**
		Sorumluluk	0,391	0,124	3,143**		
	Aşırı Koruyucu	Sabit	25,626	2,436	10,520***	0,113	5,081*
		Empati	0,220	0,098	2,254*		
	Demokratik	Sabit	23,702	4,445	5,332***	0,056	4,663*
		Uyumluluk	0,240	0,111	2,159*		
İlişkisel Özgünlük	Baskıcı ve Otoriter	Sabit	6,900	4,322	1,597	0,368	39,042***
		Duygusal Zeka	0,176	0,038	4,582***		
		Uyumluluk	0,364	0,097	3,750***		
	Aşırı Hoşgörülü	Sabit	10,889	4,631	2,351*	0,345	53,096***
		Uyumluluk	0,849	0,117	7,287***		
	Kararsız ve Dengesiz	Sabit	22,635	6,829	3,314**	0,485	16,004***
		Duygusal Zeka	0,170	0,053	3,214**		
		Uyumluluk	0,342	0,138	2,483*		
	Aşırı Koruyucu	Duygusal Dengelilik	-0,444	0,093	-4,753***	0,348	10,386***
		Sabit	8,982	8,406	1,069		
		Dışadönüklük	0,476	0,149	3,204**		
	Mükemmeliyetçi	Zeka/ Hayal Gücü	0,565	0,223	2,535*	0,217	6,392**
Sabit		17,459	8,309	2,101*			
Uyumluluk		0,486	0,208	2,339*			
Demokratik	Empati	0,252	0,119	2,106*	0,240	12,178***	
	Sabit	16,209	6,378	2,541*			
	Duygusal Zeka	0,143	0,052	2,773**			
		Dışadönüklük	0,297	0,106	2,818**		

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Kişilik Ölçeği faktörleri, Duygusal Zeka Ölçeği, Empati Ölçeği ve Yaş değişkeninin Özgünlük Ölçeği alt boyutları üzerindeki etkilerinin katılımcıların algıladığı baba/bakım veren tutumu açısından incelenmesi için Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli tahmini yapılmıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(136)=1,799$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Duygusal Zeka ($t(136)=6,904$; $p<0,001$), Duygusal Dengelilik ($t(136)=2,081$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,136)=29,801$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,308 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak bildiren örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %30'u Duygusal Dengelilik ve Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,187 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,108 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Uyumluluk, Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörölü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(102)=1,062$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Sorumluluk ($t(102)=4,693$; $p<0,001$), Empati ($t(102)=3,347$; $p<0,01$) ve Uyumluluk ($t(102)=2,340$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,102)=23,408$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,416 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörölü olarak bildiren örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %41'i Sorumluluk, Empati ve Uyumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanını; Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,379 birim, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,195 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,227 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik ve Duygusal Zeka puanları ile

Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(54)=0,705$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Duygusal Zeka ($t(54)=5,424$; $p<0,001$), Duygusal Dengelilik ($t(54)=2,299$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,54)=17,928$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,408 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak bildiren örnekleme Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %40'ı Duygusal Zeka ve Duygusal Dengelilik puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,201 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,167 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(41)=0,276$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Sorumluluk ($t(41)=4,556$; $p<0,001$) puanına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,41)=20,760$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,342 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak bildiren örnekleme Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %34'ü Sorumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Farkındalık puanını; Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,706 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(48)=4,787$; $p<0,001$) ve Zeka/Hayal Gücü ($t(48)=3,118$; $p<0,01$) puanına ait eğim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,48)=9,725$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,171 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak bildiren örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %17'si Zeka/Hayal Gücü puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,360 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu demokratik olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Farkındalığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(79)=0,589$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Duygusal Zeka ($t(79)=3,757$; $p<0,001$), Duygusal Dengelilik ($t(79)=2,051$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,79)=17,300$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,310 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu demokratik olarak bildiren örnekleminde Farkındalık puanlarının yaklaşık olarak %31'i Sorumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,191 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,187 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde Farkındalık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(136)=0,471$;

$p > 0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Zeka/Hayal Gücü ($t(136)=3,071$; $p < 0,01$), Duygusal Dengelilik ($t(136)=3,743$; $p < 0,001$), Uyumluluk ($t(136)=3,398$; $p < 0,01$) ve Dışadönüklük ($t(136)=-2,699$; $p < 0,01$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(4,136)=9,872$; $p < 0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,229 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak bildiren örnekleme Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %22'si Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Dengelilik, Uyumluluk ve Dışadönüklük puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,376 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,314 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,400 birim olarak arttıracak ve Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,288 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(102)=2,483$; $p < 0,01$) ve Zeka/Hayal Gücü ($t(102)=4,232$; $p < 0,001$) puanına ait eğitim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,102)=17,912$; $p < 0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,151 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak bildiren örnekleme Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %15'i Zeka/Hayal Gücü puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,533 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Duygusal Dengelilik, Uyumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(54)=-0,100$;

$p > 0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Duygusal Dengelilik ($t(54)=4,017$; $p < 0,001$), Duygusal Zeka ($t(54)=2,198$; $p < 0,01$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,54)=15,800$; $p < 0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,295 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak bildiren örnekleme Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %29'u Duygusal Dengelilik ve Duygusal Zeka puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,521 birim, Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,145 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(41)=0,051$; $p > 0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Zeka/Hayal Gücü ($t(41)=3,099$; $p < 0,01$), Duygusal Dengelilik ($t(41)=3,754$; $p < 0,01$) puanları ve Yaş ($t(41)=-2,801$; $p < 0,01$) değişkenine ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,41)=14,520$; $p < 0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,534 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak bildiren örnekleme Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %53'ü Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Dengelilik puanları ve Yaş değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,730 birim, Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,496 birim olarak arttıracak ve Yaş değişkenindeki bir birimlik artış 0,216 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Uyumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları bahsedilen örnekleme Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(48)=3,108$; $p<0,01$) ve Duygusal Dengelilik ($t(48)=2,942$; $p<0,01$) puanına ait eğim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,48)=8,653$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,155 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak bildiren örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %15'i Duygusal Dengelilik puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,458 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu demokratik olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Yansızlığın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(79)=0,514$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Duygusal Zeka ($t(79)=4,268$; $p<0,001$) puanına ait eğim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,79)=18,216$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,189 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu demokratik olarak bildiren örnekleminde Yansızlık puanlarının yaklaşık olarak %18'i Duygusal Zeka puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleminde Yansızlık puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,246 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleminde Yansızlık puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(136)=3,071$; $p<0,01$) ve Duygusal Dengelilik ($t(136)=5,887$; $p<0,001$), Uyumluluk

($t(136)=2,484$; $p<0,05$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,136)=20,994$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,239 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %23'ü Duygusal Dengelilik ve Uyumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Yansızlık puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,371 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,205 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(102)=1,716$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Duygusal Dengelilik ($t(102)=3,342$; $p<0,01$), Sorumluluk ($t(102)=3,952$; $p<0,001$) puanlarına ait eğim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,102)=17,379$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,258 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %25'i Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,267 birim, Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,388 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(54)=2,939$; $p<0,01$) ve Sorumluluk ($t(54)=3,143$; $p<0,01$) puanına ait eğim

parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,54)=9,877$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,157 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %15'i Sorumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Sorumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,391 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(41)=10,520$; $p<0,001$) ve Empati ($t(41)=2,254$; $p<0,01$) puanına ait eğim parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,41)=5,081$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,113 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %11'i Empati puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Empati puanındaki bir birimlik artış 0,220 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Uyumluluk, Sorumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak ifade eden katılımcıların sayısı bu modeli açıklama konusunda yetersiz olduğundan analize dahil olmamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu demokratik olarak ifade eden katılımcı örnekleminde Özgün Davranışın yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(79)=5,332$; $p<0,001$) ve Uyumluluk ($t(79)=2,159$; $p<0,01$) puanına ait eğim

parametresinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,41)=4,663$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,056 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu demokratik olarak bildiren örnekleme Özgün Davranış puanlarının yaklaşık olarak %5'i Uyumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,240 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Dışadönüklük, Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme Özgün Davranış puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(136)=1,597$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Duygusal Zeka ($t(136)=4,582$; $p<0,001$), Uyumluluk ($t(136)=3,750$; $p<0,001$) puanlarına ait eğitim parametrelerinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,136)=39,042$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,368 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu baskıcı ve otoriter olarak bildiren örnekleme İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %36'sı Duygusal Zeka ve Uyumluluk puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,176 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,364 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(102)=2,531$; $p<0,01$) ve Uyumluluk ($t(102)=7,287$; $p<0,001$) puanına ait eğitim parametresinin ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi

sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(1,102)=53,096$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,345 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu aşırı hoşgörülü olarak bildiren örnekleme İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %34'ü Uyumluluk puanı tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,849 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Duygusal Dengelilik, Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(54)=3,314$; $p<0,01$) ve Duygusal Zeka ($t(54)=3,214$; $p<0,01$), Uyumluluk ($t(54)=2,483$; $p<0,05$) ve Duygusal Dengelilik ($t(54)=-4,753$; $p<0,001$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(3,54)=16,004$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,485 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu kararsız ve dengesiz olarak bildiren örnekleme İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %48'i Duygusal Zeka, Uyumluluk ve Duygusal Dengelilik puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,170 birim, Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,342 birim olarak arttıracak ve Duygusal Dengelilik puanındaki bir birimlik artış 0,444 birim olarak azaltacaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Dışadönüklük ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(41)=1,069$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız ve Dışadönüklük ($t(41)=3,204$; $p<0,01$), Zeka/Hayal Gücü ($t(41)=2,535$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin

ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,41)=10,386$; $p<0,001$) ve belirlilik katsayısının 0,348 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu aşırı koruyucu olarak bildiren örnekleme İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %34'ü Dışadönüklük ve Zeka/Hayal Gücü puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanını; Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,476 birim, Zeka/Hayal Gücü puanındaki bir birimlik artış 0,565 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Uyumluluk, Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(48)=2,101$; $p<0,01$) ve Uyumluluk ($t(48)=2,339$; $p<0,01$), Empati ($t(48)=2,106$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu ($F(2,48)=6,392$; $p<0,01$) ve belirlilik katsayısının 0,217 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu mükemmeliyetçi olarak bildiren örnekleme İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %21'i Uyumluluk ve Empati puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanını; Uyumluluk puanındaki bir birimlik artış 0,486 birim, Empati puanındaki bir birimlik artış 0,252 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Dengelilik, Duygusal Zeka ve Dışadönüklük puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır.

Algıladığı baba/bakım veren tutumunu demokratik olarak ifade eden katılımcı örnekleminde İlişkisel Özgünlüğün yordandığı modelin sabit parametresinin ($t(79)=2,541$; $p<0,05$) ve Duygusal Zeka ($t(79)=2,773$; $p<0,01$), Dışadönüklük ($t(79)=2,818$; $p<0,01$) puanlarına ait eğim parametrelerinin istatistiksel olarak anlamlı

olduğu gözlenmiştir. Yapılan F testi sonucuna göre modelin genel olarak anlamlı olduğu (F(2,79)=12,178; p<0,001) ve belirlilik katsayısının 0,240 olarak elde edildiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre baba/bakım veren tutumunu demokratik olarak bildiren örnekleme İlişkisel Özgünlük puanlarının yaklaşık olarak %24'ü Duygusal Zeka ve Empati puanları tarafından açıklanmaktadır. Diğer puanlar sabit tutulduğunda bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanını; Duygusal Zeka puanındaki bir birimlik artış 0,143 birim, Dışadönüklük puanındaki bir birimlik artış 0,297 birim olarak arttıracaktır. Ayrıca anlamlı olarak elde edilen model sonucunda Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Dengelilik, Uyumluluk ve Empati puanları ile Yaş değişkeni bahsedilen örnekleme İlişkisel Özgünlük puanının yordayıcısı olmadığı gözlenmiş ve bu değişkenler modelde yer almamıştır (Tablo 11).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TARTIŞMA

Özgünlük insancıl psikoloji yaklaşımının uzun süredir teorik olarak ele aldığı bir konudur. Pozitif psikoloji alanı ortaya çıkana kadar özgünlük ile ilgili deneysel araştırmaların eksik olduğu ifade edilmektedir (Tohme ve Joseph, 2020). Bireyin iç benlik duyguları ile dışa yansıyan ifadelerinin uyumu özgünlük olarak belirtilmektedir (Sedikides, Slabu, Lenton ve Thomaes, 2017). Orijinaline sadık, güvenilir doğru temsil anlamlarına karşılık gelmektedir (Varga, 2014). Bireyin anlık deneyimleri esnasında da gerçekte olduğu halini yansıtması özgünlüğe atıftır (Kim ve ark., 2018).

Özgünlük ve özgünlük boyutları ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmaların Türkçe alan yazında daha az olduğu fark edilmektedir. Kişinin olduğu haliyle kendini ifade edebilmesi olarak tanımlanan özgünlük kavramının kişilik, duygusal zeka ve empati açısından çeşitli sosyodemografik değişkenler ile incelenmesi önemlidir.

Özgünlüğün tüm alt boyutları için kişilik özelliklerinin, duygusal zekanın, empatinin ve yaşın genel anlamda etkili olduğu ifade edilebilir. Buna göre bireyin daha hoşgörülü, uyumlu, sıcak, iş birliğine açık, gelişime açık, planlı, düzenli olması kendisini daha özgün olarak ifade etmesini sağlamaktadır. Bu sonuç çeşitli araştırmaların bulgularıyla uyumlu çıkmıştır. Yapılan bir çalışmada özgünlük ile yüksek dışadönüklük ve düşük nevrotik ilişkisi çıkması beklenirken özgünlük ile tüm BF-50 Ölçeği faktörlerinin ilişkili olduğu bulunmuştur. Çalışmaya dahil olan bireylerin kendilerini daha özgün hissettikleri rollerde aynı zamanda daha uyumlu ve deneyime açık oldukları bulunmuştur. Ayrıca bireylerin kendilerini daha özgün hissettiklerinde olduklarından daha dışadönük, hoşgörülü, vicdanlı, uyumlu ve deneyime açık olacakları ileri sürülmüştür (Sheldon, Ryan, Rawsthorne ve Ilardi, 1997). Farklı bir çalışmada özgünlüğün dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve açıklık ile pozitif ilişkili olduğu nevrotiklik ile negatif ilişkili olduğu ifade edilmiştir (Wood, Linley, Maltby, Baliousis ve Joseph, 2008). Deneyim örnekleme metoduna dayalı bir çalışmada özgünlük ile uyumluluk, dışadönüklük, duygusal açıdan stabil olma ilişkili bulunmuştur (Fleeson ve Wilt, 2010). Duygusal Zeka ve Özgünlük

ilişkisinin incelendiği bir çalışmada iki değişken arasında bu çalışmanın bulgularıyla da uyumlu olarak anlamlı ilişki bulunmuştur (Tohme ve Joseph, 2020). Buna göre kişinin kendisinin ve diğerlerinin duygularını algılama, tanıma, yorumlama becerileri ile bireyin isteklerini fark etme ve ilişkilerinde açık olma özellikleriyle ilişkili olarak yorumlanabilir. Ayrıca literatüre bakıldığında bireylerin ilişkilerinde özgün davrandıklarında ve karşılığında özgün davranışlar bulduklarında karşılıklı empatinin geliştiği ifade edilmiştir (Tucker, Smith-Adcock, ve Trepal, 2011).

Cinsiyet durumu açısından Farkındalık yordayıcıları incelendiğinde; kadın ve erkek bireylerde Duygusal Zeka, Duygusal Dengelilik, Sorumluluk, Zeka/Hayal Gücü özellikleri ortak olarak pozitif anlamlı etkiye sahipken Yaş değişkeni ayrıca kadınlarda pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Yansızlık yordayıcıları incelendiğinde; kadın bireylerde Duygusal Dengelilik, Empati, Uyumluluk özellikleri pozitif Dışadönüklük, Yaş değişkeni negatif anlamlı etkiye erkek bireylerde ise Duygusal Dengelilik, Zeka/Hayal Gücü ve Duygusal Zeka pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Özgün Davranış yordayıcıları incelendiğinde; kadın ve erkek bireylerde Duygusal Dengelilik ve Sorumluluk ortak olarak pozitif anlamlı etkiye sahiptir. İlişkisel Özgünlük yordayıcıları incelendiğinde; kadın ve erkek bireylerde Duygusal Zeka ve Uyumluluk ortak olarak pozitif anlamlı etkiye sahipken ayrıca kadınlarda Duygusal Dengelilik negatif anlamlı etkiye sahiptir. Özgün Davranış alt boyutu haricinde diğer alt boyutlarda kadın bireylerin özgünlüğünü diğer faktörler daha yüksek oranda açıklamaktadır. Mevcut çalışmalar kadın bireylerin ilişkisel benlikten ötürü erkeklere göre daha fazla özgün davranış içinde olduğunu ifade etmektedir (İmamoğlu, Günaydın ve Selçuk, 2011).

Çalışmada medeni durumunu boşanmış/dul olarak bildiren katılımcılar bekar grubuna dahil edilmiştir. Medeni durum açısından Farkındalık yordayıcıları incelendiğinde; yaş değişkeninin bekar bireylerde evli bireylere göre anlamlı etkiye sahip olduğu gözlenmektedir. Yansızlık yordayıcıları incelendiğinde; bekar bireylerde ve evli bireylerde Duygusal Dengelilik ve Zeka/Hayal Gücü ortak olarak pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Özgün Davranış yordayıcıları incelendiğinde Duygusal Dengelilik bekar ve evli bireylerde ortak olarak pozitif anlamlı etkiye sahiptir. İlişkisel Özgünlük yordayıcıları incelendiğinde evli ve bekar bireylerde Uyumluluk ve

Duygusal Zeka ortak olarak pozitif anlamlı etkiye Duygusal Dengelilik ortak olarak negatif anlamlı etkiye sahiptir. Ayrıca evli bireylerde Dışadönüklük pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Özgün Davranış boyutu evli bireylerde diğer faktörler tarafından daha fazla açıklanmaktadır. Katılımcılara hangi rollerde daha özgün hissettiklerinin sorulduğu bir çalışmada arkadaşlık ve romantik ilişkilerindeki roller ile çocuk olma rolünde özgünlüğü daha fazla hissettiklerini ifade etmişlerdir (Sheldon, Ryan, Rawsthorne ve Ilardi, 1997).

Çalışmada eğitim durumunu ilköğretim ve ortaokul olarak bildiren bireylerin eğitim durumu ilköğretim grubunda bir arada ele alınmıştır. Eğitim durumu açısından Farkındalık yordayıcıları incelendiğinde; eğitim durumu ilköğretim olan bireylerin Uyumluluk, Dışadönüklük ve Yaş değişkeni, lise ve lisansüstü olan bireylerin Duygusal Zeka ve Sorumluluk özellikleri, lisans olan bireylerin Yaş, Duygusal Zeka, Sorumluluk, Duygusal Dengelilik ve Zeka/Hayal Gücü özellikleri pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Yansızlık yordayıcıları incelendiğinde; tüm eğitim durumlarında Duygusal Dengelilik ortak pozitif anlamlı etkiye sahiptir. İlişkisel Özgünlük yordayıcıları incelendiğinde; eğitim durumu ilköğretim olan bireylerin Uyumluluk ve Sorumluluk özellikleri, lise, lisans, lisansüstü olan bireylerin Uyumluluk ve Duygusal Zeka ortak pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Literatürde bu araştırmanın sonuçları ile karşılaştırabilecek bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Anne tutumunun Farkındalık yordayıcıları incelendiğinde; baskıcı ve otoriter, aşırı koruyucu anne tutumların da Duygusal Dengelilik, Empati, Sorumluluk, Duygusal Zeka ortak pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Mükemmeliyetçi ve demokratik anne tutumlarında Duygusal Zeka ortaktır. Anne tutumunun Yansızlık yordayıcıları incelendiğinde; Demokratik anne tutumunda Zeka/Hayal Gücü, Sorumluluk, Duygusal Zeka özellikleri pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Anne tutumunun Özgün Davranış yordayıcıları incelendiğinde; baskıcı ve otoriter, aşırı hoşgörülü, kararsız ve dengesiz anne tutumunda Duygusal Dengelilik ortaktır. Demokratik anne tutumunda Sorumluluk kişilik özellikleri pozitif olarak anlamlıdır. Anne tutumunun İlişkisel Özgünlük yordayıcıları incelendiğinde; algılanan anne tutumlarında genel olarak Uyumluluk özelliği etkilidir. Baba tutumunun Farkındalık Yordayıcıları incelendiğinde; baskıcı ve otoriter, kararsız ve dengesiz, demokratik baba tutumlarında

Duygusal Dengelilik ve Duygusal Zeka pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Baba tutumunun Yansızlık yordayıcıları incelendiğinde; baskıcı ve otoriter baba tutumunda Zeka/Hayal Gücü, Duygusal Dengelilik, Uyumluluk pozitif Dışadönüklük ise negatif olarak anlamlı etkiye; demokratik baba tutumunda Duygusal Zeka özellikleri pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Baba tutumunun Özgün Davranış yordayıcıları incelendiğinde; baskıcı ve otoriter baba tutumunda Duygusal Dengelilik ve Uyumluluk özellikleri pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Baba tutumunun İlişkisel Özgünlük yordayıcıları incelendiğinde; baskıcı ve otoriter baba tutumunda Duygusal Zeka ve Uyumluluk pozitif demokratik baba tutumunda Duygusal Zeka ve Dışa Dönüklük özellikleri pozitif anlamlı etkiye sahiptir. Bu çalışmada algılanan ebeveyn tutumlarından baskıcı ve otoriter, aşırı hoşgörülü ve aşırı koruyucu olarak ifade edilenlere Özgün Davranış alt boyutunun yordayıcıları açısından bakıldığında diğer alt boyutlara göre daha az ilişkili olduğu bulunmuştur. Buna göre bireyin ödül ve ceza motivasyonu ile hareket etmesi, diğerlerinin taleplerine göre hareket etmesinin farklı kişilik özellikleri ile daha olası olduğu ifade edilebilir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde tüm ebeveyn tutumlarının ele alındığı bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Aşırı koruyucu, otoriter ve aşırı hoş görülü ebeveyn tutumları ile özgünlüğün bir arada ele alındığı çalışmalara rastlanılmıştır. Çalışmaya uygun olarak aşırı koruyucu anne baba tutumu ile ilişkilendirilen helikopter ebeveynliğin incelendiği bir araştırmada bu ebeveynlik türü düşük özgünlük ve kendine yabancılaşma özellikleri ile ilişkilendirilmiştir (Turner, Faulk ve Garner, 2020). Otoritatif ebeveynlik çocukların sorunlarına karşı daha duyarlı, sıcak, destekleyici, çocuğun özerklik geliştirmesine yol açmaktadır. Ebeveynin bu yaklaşımı çocuğun kendi görüşlerine güven duymasına sağlamaktadır. Otoriter ebeveynlik modelinde ise çocukların özerkliği bastırılır, güç ve kontrol uygulanır. Aşırı hoşgörülü ebeveynler ise çocuğa ihtiyacı olan yapıyı sunmaz ve çocuğu kendi haline bırakır. Bu görüşlerden yola çıkılarak Kernis ve Goldman otoriter ve aşırı hoşgörülü ebeveynlerin çocuklarının yetişkinlikte daha düşük özgünlüğe sahip olacağını ifade etmiştir. Yaptıkları çalışmada otoriter ve aşırı hoşgörülü ebeveynlik modelinin bireylerin özgünlüğünün genel ve tüm alt boyutlarında etkilediği ortaya çıkmıştır. Bu bireylerin özgünlük seviyesi otoritatif ebeveynlere göre daha düşük olmuştur (Kernis ve Goldman, 2006). Çocuklukta ebeveyn ihmal ve

antipatisinin söz konusu olduğu bireylerin yetişkinlikte ifade ettikleri özgünlük seviyesinin daha düşük olduğu bulunmuştur (Robinson, Lopez ve Ramos, 2014).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada tüm alt boyutları açıklayan duygusal dengelilik özelliği en çok Yansızlık boyutunu üzerinde anlamlı etkiye sahiptir. Uyumluluk özeliğinin ise en çok İlişkisel Özgünlük alt boyutunda anlamlı etkiye sahip olduğu görülmektedir. Empati özelliği ise Farkındalık ve Yansızlık alt boyutlarını açıklamaktadır.

Literatürde kişilik, duygusal zeka ve empatinin bir arada ele alındığı, özgünlüğün tüm alt boyutlarının ayrı ayrı incelendiği, birçok sosyodemografik özellik bakımından değerlendirildiği araştırmaların olmaması bu çalışmayı diğer çalışmalardan ayıran önemli bir özelliktir. Bu çok boyutlu yapıda hangi alt boyutların hangi değişken üzerinde anlamlı etkisinin daha fazla olduğunu göstermesi açısından çalışma sonuçları özgünlük üzerine yapılacak diğer çalışmalara katkı sağlayabilir.

Sosyodemografik değişkenlere göre incelendiğinde ise özgünlüğün yordayıcılarının bazı kişilik özellikleri açısından farklılaştığı görülmektedir. Çalışma grubunun çoğunluğunun lisans mezunu ve gelir durumunun orta veya iyi olması araştırmayı sınırlamaktadır. Çalışmada kişilere mevcut zaman diliminde psikolojik yardım alıp almadıkları sorusu yardım süresini ve hangi nedenle yardım alındığını kapsamamaktadır. Ayrıca geçmişte de yardım alma durumunun günümüzü etkileyebileceği veya alınan desteğin bireyin hayatında ne ölçüde etkili olduğunun öngörülebilmesi araştırmanın sınırlılıklarından biridir. Verilerin pandemi dönemi koşullarında toplanması bireylerin sorulara cevap verme motivasyonunu etkilediği varsayılabilir.

Psikolojik destek alan bireyler ile ayrı bir çalışma yürütülerek özgünlüğün sonuçlarının kıyaslandığı bir çalışma yapılabilir. Ayrıca çalışma katılımcılarına destek almadan önce özgünlük ölçeği uygulaması yapılarak süreç sonrasında ölçeğin yeniden uygulandığı deneysel bir çalışma yürütülebilir. Çalışma grubunun örnekleme sosyodemografik özellikleri bakımından çeşitlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Adler, A.** (2019). Yaşama sanatı. (Çev. K. Şipal). İstanbul: Say Yayınları. (Orijinal yayın tarihi, 1929).
- Aksaraylı, M., & Özgen, I.** (2008). Akademik kariyer gelişiminde duygusal zekanın rolü üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 8(2), 755-769.
- Allport, G. W.** (1961). Pattern and growth in personality. New York: Holt, Rinehart and Winston
- Altınbaş, K., Gülöksüz, S., Özçetinkaya, S., & Oral, E. T.** (2010). Empatinin biyolojik yönleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(1), 15-25.
- Akto, A.** (2011). Kişilik oluşumunda dinin rolü. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 52(2), 191-217.
- Antonioni, D.** (1998). Relationship between the big five personality factors and conflict management styles. *International Journal of Conflict Management*, 9(4), 336-355.
- Aslan, Ş., & Güzel, Ş.** (2018). Duygusal zeka, problem odaklı stresle başa çıkma, iyileşme ve duygusal tükenme ilişkileri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 16(31), 59-82.
- Aslan, Ş., & Özata, M.** (2006). Sağlık yöneticilerinde duygusal zekâ boyutlarının Cooper Sawaf haritasıyla araştırılması. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 9(2), 197-222.
- Avolio, B., & Gardner, W.** (2005). Authentic leadership development: getting to the root of positive forms of leadership. *The Leadership Quarterly*, 16, 315-338.
- Aydın, M.** (2018). Genç yetişkinlerde mutluluğun özgünlük ve kişisel erdemler açısından incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6), 1023-1030.
- Aydoğan, D., Özbay, Y., & Büyüköztürk, Ş.** (2017). Özgünlük Ölçeği'nin uyarlanması ve özgünlük ile mutluluk arasındaki ilişkide maneviyatın aracı rolü. *The Journal of Happiness and Well-Being*, 5(1), 38-59.

- Aydoğan, D., & Özbay, Y.** (2018). Evlilikte fedakarlık doyumunun ilişkisel özgünlük ve evlilik doyumunu bağlamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1276-1290.
- Bakker, A. B., Van Der Zee, K. I., Lewig, K. A., & Dollard, M. F.** (2006). The relationship between the big five personality factors and burnout: A study among volunteer counselors. *The Journal of Social Psychology*, 146(1), 31–50.
- Balıkçioğlu, B.** (2016). Benlik-imajı uyumunun retoriği: Bana ne tükettiğini söyle sana kim olduğunu söyleyeyim. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 537-553.
- Barenbaum, N. B., & Winter, D. G.** (2012). Personality. In *Handbook of Psychology, Second Edition*.
- Barlett, C. P., & Anderson, C. A.** (2012). Direct and indirect relations between the Big 5 personality traits and aggressive and violent behavior. *Personality and individual differences*, 52(8), 870-875.
- Barrick, M. R., Stewart, G. L. ve Piotrowski, M.** (2002). Personality and job performance: Test of the mediating effects of motivation among sales representatives. *Journal of Applied Psychology*, 87(1), 43-51.
- Bar-On, R.** (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18, 13-25.
- Bar-On, R.** (2010). Emotional intelligence: An integral part of positive psychology. *South African Journal of Psychology*, 40(1), 54-62.
- Bargh, J., McKenna, K., & Fitzsimons, G.** (2002). Can you see the real me? Activation and expression of the “true self” on the internet. *Journal of Social Issues*, 58(1), 33-48.
- Barlow, D. H., Ellard, K. K., Sauer-Zavala, S., Bullis, J. R., & Carl, J. R.** (2014). The origins of neuroticism. *Perspectives on Psychological Science*, 9(5), 481–496.
- Başaran, B.I.** (2004). Etkili öğrenme ve çoklu zekâ kuramı: Bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5, 7-15.
- Bilgin, M.** (2017). Ergenlerin Beş Faktör Kişilik özelliği ile bilişsel esneklik ilişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 945-954.

- Bulut, S. S.** (2017). Beş Faktör Kişilik Özellikleri, Stresle Başa Çıkma ve Depresyon Arasındaki İlişkiler: Gazi Eğitim Fakültesi Örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(2), 1205-1221.
- Burger, M. J.** (2006). Kişilik. (Çev. İ. E. Sarioğlu). İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.
- Bradford, K.** (2019). Radical authenticity. *Journal of The Society for Existential Analysis*, 30(1), 115-127.
- Bora, E., & Baysan, L.** (2009). Empati Ölçeği-Türkçe formunun üniversite öğrencilerinde psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Klinik Psikofarmakoloji Dergisi*, 19(1), 39-47.
- Bovens, L.** (1999). Authenticity in Kurosawa. *The Journal of Value Inquiry*, 33, 227-237.
- Campbell, L. A. J., & Malcolm, K. T.** (2007). The importance of conscientiousness in adolescent interpersonal relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 33(3), 368-383.
- Caprara, G., Vecchione, M., Barbaranelli, C., & Alessandri, G.** (2013). Emotional stability and affective self-regulatory efficacy beliefs: Proofs of integration between trait theory and social cognitive theory. *European Journal of Personality*, 27, 145-154.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R.** (1992). Normal personality assessment in clinical practice: The NEO personality inventory. *Psychological Assessment*, 4(1), 5-13.
- Çakar, U., & Arbak, Y.** (2004). Modern yaklaşımlar ışığında değişen duygu-zeka ilişkisi ve duygusal zeka. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 23-48.
- Çarıkçı, İ., Kanten, S. & Kanten, P.** (2010). Kişilik, duygusal zeka ve örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 41-65.
- Çeçen, A. R.** (2002). Duygular insan yaşamında neden vazgeçilmez ve önemlidir? *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(9), 164-170.
- Çetin, F., Yeloğlu, H. O., & Basım, H. N.** (2015). Psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında beş faktör kişilik özelliklerinin rolü: Bir kanonik ilişki analizi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30(75), 81-92.

- Çiçek, İ., & Aslan, A. E.** (2019). Kişilik ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri: Kuramsal Bir Çerçeve. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 10(1), 135-145.
- Çiftçi, V.** (2018). Geçmişten geleceğe kendiliğe bir bakış: Özgünlük, zaman ve özgürlük. *Yapay Zeka Ve Zihin Felsefesi Dergisi*, 1(2), 195-210.
- Dal, V. & Eroğlu, A. H.** (2015). Farklı kişilik özelliklerine sahip bireylerin risk algılarının tüketici davranışı açısından incelenmesi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2), 361-385.
- DeYoung, C. G., Quilty, L. C., Peterson, J. B., & Gray, J. R.** (2013). Openness to experience, intellect, and cognitive ability. *Journal of Personality Assessment*, 96(1), 46–52.
- Dinçyürek, S.** (2004). Üniversite öğrencilerinin empatik becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 10, 95-116
- Dökmen, Ü.** (1987). Empati kurma becerisi ile sosyometrik statü arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 20(1), 183-207.
- Dökmen, Ü.** (1988). Empatinin yeni bir modele dayanılarak ölçülmesi ve psikodrama ile geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21(1), 155-190.
- Doğan, S. & Şahin, F.** (2007). Duygusal zekâ: Tarihsel gelişimi ve örgütler için önemine kavramsal bir bakış. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 231-252.
- D’Zurilla, T. J., Maydeu-Olivares, A., & Gallardo-Pujol, D.** (2011). Predicting social problem solving using personality traits. *Personality and Individual Differences*, 50(2), 142–147.
- Ersoy, E.G., & Köşger, F.** (2016). Empati: Tanımı ve önemi. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 38(2), 9-17.
- Eklund, J.** (2013). Empati som känsla, förståelse och omsorg. *Socialmedicinsk tidskrift*, 90(2), 214-221.
- Feldman, S., & Hazlett, A.** (2013). Authenticity and self-knowledge. *Dialectica*, 67(2), 157-181.
- Fleeson, W., & Wilt, J.** (2010). The relevance of Big Five trait content in behavior to subjective authenticity: Do high levels of within-person behavioral variability

- undermine or enable authenticity achievement?. *Journal of Personality*, 78(4), 1353-1382.
- Gardner, H.** (1987). The theory of multiple intelligences. *Annals of dyslexia*, 37(1), 19-35.
- Geçtan, E.** (2003). Psikodinamik psikiyatri ve normaldışı davranışlar. İstanbul: Metis Yayınları.
- Gillath, O., Sesko, A. K., Shaver, P. R., & Chun, D. S.** (2010). Attachment, authenticity, and honesty: dispositional and experimentally induced security can reduce self and other-deception. *Journal of Personality and Social Psychology*, 98(5), 841-855.
- Goleman, D.** (1995). Emotional intelligence. NY: Bantam Books.
- Goleman, D.** (1998). Working with emotional intelligence. NY: Bantam Books.
- Gülseren, Ş.** (2001). Eşduyum (Empati): Tanımı ve kullanımını üzerine bir gözden geçirme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(2), 133-145.
- Gürel, E. & Tat, M.** (2010). Çoklu zekâ kuramı: Tekli zekâ anlayışından çoklu zekâ yaklaşımına. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 335-356.
- Habip, B.** (2011). Özgürlük arayışına adanmış psikanalitik bir yaşam Donald Woods Winnicott (1896-1971): Düşüncesi ve pratiği. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 14(56), 197-213.
- Hazar, Ç. M.** (2006). Kişilik ve iletişim tipleri. *Selçuk İletişim*, 4(2), 125-140.
- Heidegger, M.** (2004). Varlık ve zaman. Bilim ve Felsefe Metinleri (1. Cilt). İstanbul: İdea Yayınevi.
- Henry, J.** (2001). Creative Management. London: Sage Publish.
- Hewlin, P. F., Karelaia, N., Kouchaki, M., & Sedikides, C.** (2020). Authenticity at work: Its shapes, triggers, and consequences. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 158, 80–82
- Hogan, R., & Sherman, R. A.** (2020). Personality theory and the nature of human nature. *Personality and Individual Differences*, 152.
- Horzum, M., Ayas, T., & Padır, M.** (2017). Beş Faktör Kişilik Ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması. *Sakarya University Journal Of Education*, 7(2), 398-408.

- Işık, Ş.** (2019). Yaşam boyu gelişim. H. Bacanlı ve Ş. Işık (Ed.), Yetişkinlik ve yaşlılık gelişimi ve psikolojisi içinde (3-29. ss). İstanbul: Pegem Akademi.
- İçerli, L., & Uğuz Arsu Ş.** (2019). Beş Faktör Kişilik özelliklerinin kariyer değerleri üzerindeki etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 4(8), 21-45.
- İlgar, Ö.Z. & İlgar, S.C.** (2018). Sternberg'in başarılı (üçlü) zeka kuramı. *Turkish Studies Social Sciences*, 13(18), 781-800.
- İlhan, T., & Özdemir, Y.** (2013). Otantiklik Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(40), 142-153.
- İmamoğlu, E., Günaydın, G., & Selçuk, E.** (2011). Özgün benliğin yordayıcıları olarak kendileşme ve ilişkililik. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67), 27-43.
- İşcan, Ö.F.** (2012). Kişilik. H. Tutar (Ed.), Davranış bilimleri içinde (194-216. ss.). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- İşmen, A.** (2001). Duygusal zeka ve problem çözme. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13, 111-124 .
- John, O., Naumann, L., & Soto, C.** (2008). Paradigm shift to the integrative big-five trait taxonomy: history, measurement, and conceptual issues. In R. W. Robins., O. P. John, & L.A. Pervin, (Eds.), *Handbook of Personality Theory and research* (pp. 114-158). New York: Guilford Press.
- Josephs, L., Warach, B., Goldin, K. L., Jonason, P. K., Gorman, B. S., Masroor, S., & Lebron, N.** (2019). Be yourself: Authenticity as a long-term mating strategy. *Personality and Individual Differences*, 143, 118-127.
- Kahya, Y., & Korkmaz, B.** (2017). Özgünlük ve psikolojik belirti düzeyi arasındaki ilişkide psikolojik ihtiyaç doyumunun aracı rolü: Bir yapısal eşitlik modeli. *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(80), 80-89.
- Kapıkıran, N. A.** (2015). Psikolojik gereksinimlerin doyumu ve duygu gereksinimi: özgün benliğin aracılık rolü. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43), 1-10.
- Karagüven, M.H.Ü.** (2015). Empati ve sosyal zeka. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 34, 187-197.

- Kaşlı, M., & Seymen, O. A.** (2010). Kişilik özellikleri, lider-üye etkileşimi ve tükenmişlik ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (27).
- Kavut, S.** (2018). Karen Horney ve nevrotik kişilik üzerine bir araştırma: Blue Jasmine örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55), 512-524.
- Kaya, A., & Siyez, D. M.** (2010). KA-Sİ çocuk ve ergenler için empatik eğilim ölçeği: Geliştirilmesi geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 110-125.
- Kernis, M. H., & Goldman, B. M.** (2006). A multicomponent conceptualization of authenticity: theory and research. In M. P. Zanna (Eds.), *Advances in Experimental Social Psychology* (38.cilt, pp.283-357). San Diego: Elsevier Academic Press.
- Kelland, M.** (2015). Personality theory in a cultural context. Openstax. Erişim adresi: <http://cnx.org/content/col11901/1.1/>
- Kihlstrom, J. F., & Cantor, N.** (2000). Social intelligence. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of intelligence* (359–379 ss.). Cambridge University Press
- Kichuk, S. L., & Wiesner, W. H.** (1997). The big five personality factors and team performance: implications for selecting successful product design teams. *Journal of Engineering and Technology Management*, 14(3-4), 195–221.
- Kim J., Chen K., Davis W. E., Hicks J. A., & Schlegel R.J.** (2018). Approaching the true self: promotion focus predicts the experience of authenticity. *Journal of Research in Personality*. 78, 165-176.
- Korkman, H.** (2020). Zekâ ve yüklenme karmaşıklığı. Ankara. İksad Yayıncılık.
- Lakey, C. H., Kernis, M.H., Heppner W.L. & Lance C.E.** (2008). Individual differences in authenticity and mindfulness as predictors of verbal defensiveness. *Journal of Research in Personality*, 42, 230-238
- Lenton A.P., Bruder M., Slabu L. ve Sedikies C.** (2012). How does “being real” feel? The experience of state authenticity. *Journal of Personality*, 81(3), 276-289.
- Lopez, F., & Rice, K.** (2006). Preliminary development and validation of a measure. *Journal of Counseling Psychology*, 53(3), 362-371.
- Lui, P. P., Rollock, D., Chang, E. C., Leong, F. T. L., & Zamboanga, B. L.** (2016). Big 5 personality and subjective well-being in Asian Americans:

- Testing optimism and pessimism as mediators. *Asian American Journal of Psychology*, 7(4), 274–286.
- Maffly-Kipp, J., Flanagan, P., Kim, J., Schlegel, R. J., Vess, M., & Hicks, J. A.** (2020). The role of perceived authenticity in psychological recovery from collective trauma. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 39(5), 419–448.
- Maslow, A.** (1968). *Toward a psychology of being*. (2. Cilt). Princeton, NJ: Van Nostrand.
- Mayer, J. D.** (2004). "What is emotional intelligence?" *UNH Personality Lab*. 8.
- Moriguchi, Y., Decety, J., Ohnishi, T., Maeda, M., Mori, T., Nemoto, K., Matsuda, H., & Komaki, G.** (2007). Empathy and judging others pain: An fMRI study of alexithymia. *Cerebral Cortex*, 17, 2223-2234.
- McCrae, R., & Costa, P.** (1987). Validation of the Five-Factor Model of personality across instruments and observers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 81-90.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T.** (2003). *Personality in adulthood: A Five-Factor Theory perspective*. Guilford Press.
- McCrae, R. R., & John, O. P.** (1992). An introduction to the Five-Factor Model and its applications. *Journal of Personality*, 60(2), 175-215.
- McCrae, R., & Costa, P.** (1987). Validation of the Five-Factor Model of personality across instruments and observers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 81-90.
- Ménard, J., & Brunet, L.** (2010). Authenticity and well-being in the workplace: a mediation model. *Journal of Managerial Psychology*, 26(4), 331-346.
- Neff, K.** (2003). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and Identity*, 2, 85-101.
- Neff, K. D., & Harter, S.** (2002). The authenticity of conflict resolutions among adult couples: does women's other-oriented behavior reflect their true selves? *Sex Roles*, 47, 403-417.
- Neff, K. D., & Suizzo, M. A.** (2006). Culture, power, authenticity and psychological well-being romantic relationships: a comparison of European American and Mexican Americans. *Cognitive Development*, 21, 441-457.

- Onan, B.** (2010). Beynin bilişsel işlevleri üzerine yapılan araştırmalar ve ana dili eğitimine yansımaları. *Journal of Turkology Research*, 27, 521-561.
- Önder, A. & Gülay, H.** (2007). Annelerin kabul red düzeyi ile çocuklarının empati becerisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 23-30.
- Özbay, M. H., & Canpolat, B. I.** (2003). Psikoterapide empati-nesnellik ikilemi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 6(1), 39-45.
- Özdemir, O., Özdemir, P. G., Kadak, M. T., & Nasıroğlu, S.** (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589.
- Özdemir, Y., & İlhan, T.** (2013). Benlik kurguları ve öznel iyi oluş: Otantik olmanın aracılık rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 593-611.
- Park, H., & Antonioni, D.** (2007). Personality, reciprocity, and strength of conflict resolution strategy. *Journal of Research in Personality*, 41(1), 110-125.
- Pişkin, M.** (1991). Empati, kaygı ve çatışma eğilimi arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(2), 775-784.
- Robinson, O. C., Lopez, F. G., & Ramos, K.** (2014). Parental antipathy and neglect: Relations with Big Five personality traits, cross-context trait variability and authenticity. *Personality and Individual Differences*, 56, 180-185.
- Roccas, S., Sagiv, L., Schwartz, S. H., & Knafo, A.** (2002). The Big Five Personality Factors and personal values. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(6), 789-801.
- Rogers, C.** (1959). A theory of therapy, personality and interpersonal relationships as developed in the client-centered framework. In S. Koch., (Eds.), *Psychology: A Study of a Science*. (3.cilt, pp.184-256). New York: McGraw-Hill.
- Ryan W. S. ve Ryan R. M.** (2019). Toward a social psychology of authenticity: exploring within-person variation in autonomy, congruence, and genuineness using self determination theory. *Sage Journals*. 23(1) 99-112.
- Sadri, G.** (2012). Emotional intelligence and leadership development. *Public Personnel Management*, 41(3), 535-548.
- Salı, G.** (2012). Erken çocukluk dönemde empatinin gelişimi ve ailenin rolü. *International Journal Of Early Childhood Education Research*. , 1(1), 63-92.
- Sak, U.** (2016). Zeka ve gelişimi. C. Bayrak (Ed.), Eğitim psikolojisi içinde (102-124. ss.). Anadolu Üniversitesi Basımevi.

- Salovey, P. & Mayer, J. D.** (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition And Personality*, 9(3), 185-211.
- Salovey, P., Wooley, A. & Mayer, J.D.** (2003). Emotional intelligence: Conceptualization and measurement. G.J.O. Fletcher ve M.S. Clark (Ed.), *Blackwell Handbook of Social Psychology: Interpersonal Processes* içinde (279-308. ss.).
- Sarısoy, G.** (2016). Winnicott'ın gerçek benlik ve sahte benlik kavramlarının bir vaka ve terapi ilişkisi bağlamında incelenmesi. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Schultz, D., & Schultz, S.** (2009). Theories of personality. (9 ed.). Belmont, CA: Michele Sordi.
- Sedikides, C., Slabu, L., Lenton, A., & Thomaes, S.** (2017). State authenticity. *Current Directions in Psychological Science*, 26(6), 521-525
- Seligman, M., & Csikszentmihalyi, M.** (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.
- Sheldon, K., Ryan, R., Rawsthorne, L., & Iardi, B.** (1997). Trait self and true self: Cross-role variation in the Big-Five Personality. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(6), 1380-1393.
- Siegler, R. S.** (1992). The other Alfred Binet. *Developmental Psychology*, 28(2), 179-190.
- Somer, O., Korkmaz, M., & Tatar, A.** (2002). Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin geliştirilmesi-I: Ölçek ve alt ölçeklerin oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 21-33.
- Stueber, K.** (2013). Empathy. *International Encyclopedia of Ethics*. 1-8.
- Stern, J. A., & Cassidy, J.** (2018). Empathy from infancy to adolescence: An attachment perspective on the development of individual differences. *Developmental Review*, 47, 1-22.
- Sternberg, R. J.** (1984). Toward a triarchic theory of human intelligence. *Behavioral and Brain Sciences*, 7(2), 269-287.
- Suiçmez, T. U.** (2017). Sınırdurum kişilik organizasyonunun ve depresif semptomların Sullivan'ın kişilerarası teori'si açısından yorumlanması: Terapistin katılımcı gözlemci rolü. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 4(2), 1-9.

- Sümer, N., Gündoğdu Aktürk, E., & Helvacı, E.** (2010). Anne-baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye’de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 42-59.
- Şakar, G. N.** (2020). Supporting empathy development in children. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, 1(2), 201-223.
- Tatar, A.** (2009). Beş Faktör Kişilik Modeli’ne dayalı olarak sporcu kadın ve erkeklerin kişilik profillerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (2), 70-79.
- Tatar, A.** (2017). Büyük Beş-50 Kişilik Testinin Türkçe’ye çevirisi ve Beş Faktör Kişilik Envanteri kısa formu ile karşılaştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(1), 51-61.
- Tatar, A., Tok, S., & Saltukoğlu G.** (2011). Gözden geçirilmiş Schutte duygusal zeka ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 21(4), 325-338.
- Tatar, A., Bildik, T., Saltukoğlu, G., & Dinçel, M.** (2014). Klinik olmayan örnekleme Beş Faktör Kişilik Envanteri belirti tarama amaçlı kullanılabilir mi?: Ön çalışma. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 4, 181-199.
- Talu, N.** (1999). Çoklu zeka kuramı ve eğitime yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 164-172.
- Tatlıoğlu, K.** (2014). Üniversite öğrencilerinin Beş Faktör Kişilik Kuramına göre kişilik özellikleri alt boyutlarının bazı değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 7, 939-971.
- Taymur, İ., & Türkçapar, M.** (2012). Kişilik: tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 4(2), 154-177.
- Tutarel-Kışlak, Ş. & Çabukça, F.** (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum*, 2(5), 35-41.
- Theran, S. A.** (2011). Authenticity in relationships and depressive symptoms: A gender analysis. *Personality and Individual Differences*, 51, 423-428
- Thorndike, E.L.** (1920). Intelligence and its uses. *Harper's Magazine*, 140, 227-235.

- Tohme, O., & Joseph, S. (2020).** Authenticity is correlated with mindfulness and emotional intelligence. *Journal of Humanistic Psychology*, 1-18.
- Tucker, C., Smith-Adcock, S., and Trepal, H. (2011).** Relational-cultural theory for middle school counselors. *Professional School Counseling*, 14(5), 310-316.
- Tuğrul, C. (1999).** Duygusal zeka. *Klinik Psikiyatri*, 1, 12-20.
- Turner, L. A., Faulk, R. D., & Garner, T. (2020).** Helicopter parenting, authenticity, and depressive symptoms: a mediation model. *The Journal of Genetic Psychology*, 1-6.
- Türkçapar, M. H., & Sargın, A. E. (2012).** Bilişsel davranışçı psikoterapiler: Tarihçe ve gelişim. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 7-14.
- Uluç, S. (2016).** İnsan zekâsının Cattell-Horn-Carroll kuramı. *Türkiye Klinikleri Journal of Psychology-Special Topics*, 1(1), 1-9.
- Van Dusseldorp, L. R., Van Meijel, B. K., & Derksen, J. J. (2011).** Emotional intelligence of mental health nurses. *Journal of Clinical Nursing*, 20(3-4), 555-562.
- Varga, S. (2014).** Authenticity. In Michael T. Gibbons., (Eds.), *The Encyclopedia of Political Thought*. (1.cilt). Wiley Online Library.
- Viswesvaran, C., & Ones, D. S. (2000).** Measurement error in “Big Five Factors” Personality Assessment: Reliability generalization across studies and measures. *Educational and Psychological Measurement*, 60(2), 224-235.
- Yalçın, Ş. (2011).** Ben neyim? *Beytul Hikme An International Journal of Philosophy*, 1(2), 27-38.
- Yaşın, B., Zulfugarova, N., Uysal, A., Doumbia, F. (2017).** Marka otantikliğinin tüketici temelli marka değeri üzerindeki etkisi. *Ahmet Hamdi İslamoğlu Özel Sayısı*, 22, 127-144.
- Yaşlıoğlu, M. M., Pekdemir, I., & Toplu, D. (2013).** Duygusal zeka ve çatışma yönetimin yöntemleri arasındaki ilişki ve bu ilişkide lider üye etkileşiminin rolü. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(22), 191-220.

- Yazıcı, A.** (2019). Duygusal zekâ ve duygusal zekâ modelleri. İ. Ulutaş ve E. Ömeroğlu (Ed.), Erken çocukluk eğitiminde duygusal zekâ kuramdan uygulama ve değerlendirmeye içinde (2-19. ss.).
- Yüksel, A.** (2004). Empati eğitim programının ilköğretim öğrencilerinin empatik becerilerine etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 341-354.
- Zahn-Waxler, C., Radke-Yarrow, M., Wagner, E., & Chapman, M.** (1992). Development of concern for others. *Developmental psychology*, 28(1), 126.
- Zhang, J.W., Chen, S., Tomova, T.K., Bilgin, B., Chai, W.J., Ramis, T., Shaban-Azad H., Razavi, P., Nutankumara, T. & Manukyan, A.** (2019). A compassionate self is a true self? self-compassion promotes subjective authenticity. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 45(9). 1323–1337.
- Zheng, S., Sun S., Huang C. & Zou Z.** (2019). Authenticity and subjective well-being: the mediating role of mindfulness. *Journal of Research in Personality*.84, 1-10.
- Wechsler, D.** (1975). Intelligence defined and undefined: A relativistic appraisal. *American Psychologist*, 30(2), 135.
- Wood, A. M., Linley, P., Maltby, J., Baliousis, M., & Joseph, S.** (2008). The authentic personality: A theoretical and empirical conceptualization. *Journal of Counseling Psychology*, 55(3), 385-399.